

İMF kışkıracındaki Latin

Demokrasi Bildirisi'nin imzala-
ması 1256 yıldın ulusal birliği
düzeyde başlamış olan dayanışma
kampanyası sürerken, bunlardan
56'sı hakkında dava açıldı. Duruş-
maları 15 Ağustos'ta Ankara Siki-
yönetim Komutanlığı 1 Numaralı
Askeri Mahkemesi'nde başlayacak
olan aydınlar, "siyasal ikerikli bildi-
ri dağıtmak ve yaymakla" suçlan-
yorlar. Askeri savcı sanıklar hakkın-
da 3 aydan 1 yıla kadar hapis
cezası istiyor. Ankara Sikiyönetim
Komutanlığı'nın konuyla ilgili ola-
rak başlatıldığı soruşturma sürüyor.

● Yazısı 4. Sayfada

Grevler bitti ama mücadele sürüyor

● Yazısı 12 ve 13. Sayfalarda

İMF kışkacındaki Latin
Amerika borç tuzağından
kurtulmaya çalışıyor
Sayfa 10'da

KİT'lerin yerli holdinlere ve
çokuluslu tekelilere satışına
başlanıyor
Sayfa 11'de

Erdal İnönü'nün liderliğindeki
SODEP'in ilk kurultayı toplandı. 25
Mart'taki yerel seçimlerde ANAP, MDP
ve HP dışında kalan diktatörlük karşıtı
partiler arasında bulunan ve 4 milyon-
dan çok seçmenin oyu almasını başarmış
olan bu partinin topladığı bu ilk
kurultay elbette önem taşıyor.

Çalışma raporunda da Genel Başkan
İnönü'nün kurultayda yaptığı konuşma-
da öne çıkan ve partinin iç, dış ve ekono-
mik politika konusundaki görüşleri-
ni toparlayan dört nokta kamışla
özelliğe önmeli.

Bunlardan birincisi "ef" konusudur.
SODEP geniş bir politik aften yadılır.
İkincisi, SODEP tümüyle yok edilmiş
olan demokratik hak ve özgürlükleri ko-
nusunda yasa değişikliği yapılması-
nı şart görmektir.

Üçüncüsü, bu parti ABD'nin izlediği
ve dünya barışını tehdit eden serüven-
ci politikadan ve bugünkü rejimin Tür-
kiye'yi de felakete sürükleyecek bu po-
litikadan peşinden sürüklenmesinden
endişe duymaktadır.

Ve dördüncüsü, bu parti IMF'nin Tür-
kiye'ye dayattığı ve halkı yıkımdan baş-
ka bir şey getirmeyen reçetelere kar-
şıdır. Bu ekonomik politika yerine dev-
letçi ve ulusal sanayi koruyucu bir po-
litikadan yanadır.

Bu görüşler Türkiye halkının en gün-
cel çıkarlarını dile getirmektedir ve o-
yuzden yalnızca SODEP'in değil, bu-
günkü rejimin karşısında yer alan bütün
ulusal ve demokratik güçlerin de şu
ya da bu oranda paylaştıkları görüş-
lerdir.

SODEP kurultayının bu görüşleri sa-
vunması demokrasi mücadelesi açsın-

SODEP Kurultayı

Ahmet KARDAM

dan elbette çok önemlidir. Fakat önem-
li olan başka şeyler de var. Söylemek
ve savunmakla, bu söylenip savunulan-
ları gerçekleştirmek aynı şey değildir.
Bu bakımdan, kurultayın önümüzdeki
dönemde bu görüşleri gerçekleştirmek
için seçtiği yolun doğruluğu konusunda
endişe duymamak elde değil. Genel
Başkan İnönü yaptığı konuşmada bu
yolu şöyle çizdi:

"Erken seçim yapılması mümkün
görünmüyor. Halkçı Parti'yle
SODEP'in birleşmemesi Özal'ya yan-
tır. En azından 1988'e kadar Anaya-
sa'de değişiklik istemeyeceğiz. De-
mokratikliği bugünkü Anayasa çer-
çevesinde geliştireceğiz. SODEP'teki-
nin tek seçeneği haline gelmiştir."

25 Mart yerel seçimleri, erken seçim
isteminin ne kadar meşru bir istem ol-
duğunu hiçbir tartışmaya yer bırakma-
yacak biçimde kanıtlanmıştı bundan
vazgeçmek. Onun yerine generallerin
kurdurttuğu sahte sol muhalefet par-
tisi HP eliyle SODEP'e veriliş oylarını
bugünkü parlamentoda temsil edile-
bileceğini düşünmek. Bugünkü Anayasa
çerçevesinde Türkiye'de demokrasinin
gelişebileceğini sanmak. Bütün bunla-
nın gerçekçi görüşler olduğu söylene-
bilir mi? Hele hele, geride bıraktığımız
3,5 yılın deneyimi gözler önündeyken...

Bugünkü Evren-Özal rejiminin karşı-
sındaki tek iktidar seçeneğinin SODEP
olduğu görüşüne gelince: Bu herşey-
den önce halka, 1988 yılında yapılaca-
ğı vaadedilen seçimlere kadar eli-kolu
bağlı oturmaktan başka bir seçenek
getirmemektedir. İkincisi, bu faşist rejim-
e ya da bu ölçüde karşı çıkan par-
tilerden hangisi bugün tek başına bu
rejime son verebilecek ve Türkiye'ye
demokrasi getirebilecek güçtedir? Bize
kalsınla hiçbirisi.

Bunun tersini savunmak, sırtını Ame-
rikan yönetimine ve NATO'nun elebaş-
larına dayamış bu eli silah rejimin gün-
cünü küçümsemekten başka birşey de-
ğildir. Ama bu, Evren-Özal diktatörlü-
ğünün bir başka seçeneği yok demek
de değildir. Böyle bir seçenek vardır
ve o da, aralarında varolan bütün gö-
rüş ayrılıklarına rağmen diktatörlüğe
karşı olma noktasında birleşen bütün
ulusal ve demokratik güçlerin birlikte
hareketidir.

Şimdi peşinden kurtulmaya çalış-
tığımız bu kara iktidar, 12 Eylül öncesi-
sinde böyle bir birlik kuramadığı için
ülkenin yönetimine el koyabildi. Ve, ka-
rımızca, böyle bir seçeneğin kadim
da halka umut verebilmek ve halkın aktif
muhalefetine dayanarak bu rejimden
kurtulmak mümkün olmayacaktır.

Onun için biz, parlamentoya HP gibi
diktatörlüğü savunmakla görevli sahte
muhalefet partileriyle birleşme yoluyla
girmeye çalışmak yerine, parlamento
dışındaki bütün ulusal, demokratik ve
sol partilerle bu konular etrafında bir
diyaloga girmesinin, halkın gerçek öze-
limlerine yanıt verebilmek için daha
gerçekçi bir yol olarak görüyoruz.

Fransa'daki işçilerimizin ömür törpüsü: Konfeksiyon

Haziran ayı başında Fransa'nın Chartres bölgesindeki konfeksiyon atelyesini işgal
eden Türkiye işçiler, bu ülkedeki işçilerin büyük bir çoğunluğunun çalıştığı
bu daldaki ağır koşulları Türkiye Postası'na anlattılar.

● Yazısı 6. Sayfada

3 Avrupa Konseyi üyesi kandırıldıklarını kabul ettiler

Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne yeniden kabul edilmesinde etkili olan üç Avrupa
Konseyi üyesi, Oslo'da düzenledikleri basın toplantısında, Türkiye'yi ziyaretleri sı-
rasında Diyarbakır'da Türk resmi makamlar tarafından "kandırıldıklarını" kabul ettiler.

● Yazısı 3. Sayfada

ŞU BİZİM TÜRKİYE

Beslenemiyor ve ölüyorlar

Türkiye'de önceki yıllarda binde 154 olan çocuk ölümlerinin son üç yılda ortalamada 250'ye yükseldiği açıklandı. Numune hastanesi beslenme uzmanı Dr. Şükrü Uslu bu artışın fiyat artışlarına paralel olduğunu ve pahalılık yüzünden yetersiz ve kötü beslenen çocukların diğerlerinin zayıf kaldığını ileri sürdü. Uzmanların bildirdiklerine göre, tüm insanların ve özellikle de gelişme çağındaki çocukların ihtiyacı olan et, süt, yumurta gibi proteinli maddelerin dar geliri kesimlerin sofrasından neredeyse kalkmış olması halk sağlığını ciddi biçimde tehdit ediyor. Açıklanan istatistiklere göre, son yıllarda her dört çocuktan biri kötü beslenme ve açlık yüzünden ölüyor.

Tesbihe rağbet neden arttı?

Türkiye'de piyasada büyük durgunluk sürerken, bayram öncesinde ciddi bir harekettik gözlenmekten, halkın satılma gücünün kalmadığı resmi ağzlar tarafından bile açıklanırken yüzü gülün tek satıcıları seyyar tesbih satıcıları olduğu bildiriliyor. Yapılan küçük çaplı piyasaya rasturlmaları, işportacıları arasında en fazla kar edenlerin tesbihçiler olduğu ortaya koyuyor. Tesbihçiliği bilenen, "Tesbih satışlarındaki artış dini nedenlere bağlı değil. Tesbih rağbet dini duygulardan kaynaklanmadı en büyük artışı 99'luk namaz tesbihinde olundu, satış artan tesbih türü ise 'Kahadaya' tesbihi olarak bilinen, elde çevrilebilen 33'lükler" diyorlar. Tesbih rağbet kimi bilim adamlarının da dikkatini çekmiş durumda. Bir Doçent Doktor ağzından hayat şartları yüzünden halkın tesbih gibi cıyacılarla ihtiyaç duyduğu söylerken "Halk tesbih çekmeyi bırakarak da derdini başka yollarla unutmayı kalkarsa o zaman korkulu günler gelmiş demektir" diyor.

Ölüm hep bana, bana mı düşer usta?

Gaziosmanpaşa'daki bir ayakkabı saya fabrikasında, yapıstırıcı maddelerin patlamasıyla çıkan yangında, 12 yaşındaki Sevdâ Fırat, 15 yaşındaki Âbla Yâsemîn Fırat, 15 yaşındaki Serpil Dayan ve 17 yaşındaki Mehtap Gül ile Şahin Apıköz adlı erkek işçi diri dirî yanarak can verdiler. Yaşları 12 ile 17 arasında değişen ve çoğu küçük kızlar olan 12 işçi ise halî yarı komada ölümlere çarpıyorlar. 12-17 yaş arasında 30 sigortasız kız işçinin çalıştığı atölyenin sahibinin işçilerin, patlayıcı yapıstırıcı madde bilonlarının kapaklarının kapanması ve güven-

likli biçimde muhafaza edilmesi istemlerine kulak vermediği ve daha da önemlisi, ölen 5 işçinin çalıştıkları odanın kapısını, çocuk işçiler işi bırakıp çevrede eğlenmesinler diye kilitle tuttuğu belirlendi... Gaziosmanpaşa yangını kaçak işyerleri ve sigortasız, kaçak çocuk işçi çalıştırma sorunlarını yeniden gündeme getirdi. Verilere göre Türkiye, çocuk işçi ve çiraklar arasında iş kazası ve iş kazası sonucu ölümler ön sırada yer alıyor. Sadece Gaziosmanpaşa semtinde 3 bin 414 işyerinden 2 bin 689'u ruhsatsız.

FOTO-BİLMECE

SORU: İlişikteki fotoğraf, hangi yılda nerede çekilmiştir ve kime aittir?

CEVAP: Bilemediniz. Atatürk'ün Florya köşkünde 1934'de çekilmiş olan ünlü fotoğrafı değil, Evren'in 1984 Temmuz'unda Marmaris'de çekilmiş resmidir.

Kayserilinin adı çıkmış

Eşçileri boyayıp babasına satan Kayserili açığözün adı çıkmış. Türkiye'de boyanıp satılmayan mal kalmadı. Son olarak Adana'da yapılan pazar denetimlerinde ağız sulandırıcı kırmızı ve olgun çileklerin boyaya batırılmış oldukları ortaya çıktı. Bir ihbar üzerine harekete geçen belediye ekipleri, satıcıların "Aman abi, çileğe el deymez" feryatlarına aldırmaıp çilekleri su dolu bir kabin içine koydukları zaman suyun kıpırmazlığı kesildiği görüldü. Belediye zabıtasının sorularına, çilekçiler, "Aman abi bu zamanda atın adata kadar boyanmadık şey mi var" cevabını verdiler.

ŞU "BİZİM" AVRUPA

Imamlar hutbeyi Almanca mı okuyacaklar?

Özal'ın desteksiz atıllarına bir yeniside daha eklendi. Akına geleni söyleyip vaad-
etmekle ünlü Özal'ın Beşinci 5 yıllık planı-
nın, eğitim bölümünde, ceşitli zaaf-
lar

Sahane-Asi

Sabancı: Asıl sosyalist benim

Bu herife elektrik mi bağladılar acep?

Neşeli parababalarımızdan Sakıp Sabancı Stockholm'da Olaf Palme ile görüş-tükten sonra "Asıl sosyalist benim. İyi bir sosyalist iyi bir üreticidir. Ben de iyi bir üreticiyim" demiş. Bu beklenme-dik itiraf karşısında Sıkıyönetim makam-larının tavrının ne olacağı ve Sabancı hak-kında "sosyalizmi övmek"ten 142. madde gereğince dava açılıp açılmayacağı merak edilirken, işin bir başka yönü daha var. Faşizmin destekçisi sermaye çevreleri ve-ya örneğin Hitler has faşistler her ne-dense sosyalizmi bütünüyle elden bırak-mak istemezler. Hitler'in partisinin adı bi-le Milli Sosyalist İşçi Partisi'ydi.

Memura fitre zekat caizdir!

Bayram öncesinde, fitre ve zekatın kim-lere verilebileceği konusunda açıklama ya-pan İstanbul ve Ankara müftüleri, "orta direk" denen dar geliri, yoksul işçi ve me-murlara fitre ve zekat vermenin caiz oldu-ğunu bildirdiler. İstanbul müftüsü "Me-mur ve asgari ücretli gelirin sıkıntısı için-dir. Onlara fitre ve zekat verilerek dini vecibeler yerine getirilebilir" derken, An-kara Müftüsü de "Dar geliri memurlar ve işçiler de zekat, fitre alabilirler. Aile-sinin geçimini sağladıktan sonra 50 bin li-ra kabir parası bakanlıktan dinlenişçe fakir sayılır" dedi. Böylece işçinin, mem-u-r, emekçinin ve Ankara müftüsünün hesabına göre 45 milyonluk fitre'nin 40 milyonunun işinin fitreye, zekata kaldı-ğı anlaşıyor.

emekçi ve ür Üzal'ın Şişli 5 Yıllık pla-nının eğitim bölümünde, yüzyıtlar vad-der arasında Almanca eğitim yapacak İmam Hatip liselerinin açılması da yer alıyor. Üzal'ın her "HBT" dediğinin keşi olmadı-ğını bilenler büyük alından güllüyorlar ve "dini bütün Alamanyalı emekçilerin pütil-aydın, okulları artık kuram, hırsıyeleri Al-manca okuyabilecekler" diye kışkırtlarını buluyorlar. Ne var ki bu satırlar bir saka değil, devletin önümüzdeki 5 yılını belir-leyecek "Beşinci 5 Yıllık Plan"da yerali-yor. Plan'da halkın dini duygularını sığ-mırmeye yönelik böyleli zıvalar bol bol var ama işsizliğe, yoksulluğa, baskılara, özgürlüklerin kabaca çiğnenmesine karşı tek bir satır yok...

200 Alman şoför, Türk arkadaşlarını son yolculuğunda böyle uğurladı

Bir süre önce Krefeld'de üzerindeki 100 Mark parayı statibilmek için bir Alman tarafından öldürülen taksi şoförü Salih Yavuzlar'ın son yolculuğu 200 Alman taksidi taksi-leyle katıldıkları bir cenaze konvoyuyla uğurladılar. Öldürülmüş tüm çevrede, özellikle de iş arkadaşları arasında büyük üzüntü yaratan gençcik Türk taksi şoförünün tabutu-nun ön vatanı Türkiye'ye götürecek olan uçağa kadar Alman iş arkadaşları tarafın-dan uğurlanması, yabancısı düşmanlığının ancak emekçilerin birliği ve yoldaşlığıyla yen-i-lebileceğinin yeni bir kanıtı oldu.

Şu break dans da olmasa

Boyalı Türkiye basınının Avrupa baskı-larında övünüle övünüle bitirilemeyen milli başarımız, "Break dans". Neyse ki şu Break dansı çıkmış ve gençlerimizin bu barı cambağlık, yanı jinnastik işinde başarıları olmuşlar da "milli gururumuz" kurtulmuş. Bu fitre basında yer alan, Break dansı başarılarına ilişkin günlük haberle-ri en yenisinde "Türk Jimi İsviçre Break dansı şampiyonu oldu" deniliyor ve Zü-

Şu "bizim" Avrupa'dan insan manzaraları Batı Berlin'de ailecek alışveriş

Dönüş için 97 bin işçi başvuru yaptı

Federal Almanya'da, dönüşü teşvik ya-sası uygulamasının süresi 2 Temmuz'da sona erdi. Yapılan resmi açıklamaya göre, 10 bin 500 Mark'lık geri dönüş primin-den yararlanmak üzere başvuran toplam 15 bin işçinin yüzde 99'u, yani hemen hepsi Türkiye'li işçiler. Öte yandan birik-miş emeklik primlerini iki yıl beklemek-sizden hemen alarak yurda dönme hakkın-dan yararlanmak için başvuran Türkiye'li işçilerin sayısının da 82 bin olduğu açık-landı. Bu başvuranların tümünün kabul edilmiş ve uygulama sokulması halin-de, aileleriyle birlikte Federal Almanya'dan ayrılmak Türkiye nüfusun 200 binin üzerinde olduğu hesaplanıyor.

Görülüyor ki geri dönüşü özendirme önlemleri böyle gösterilmek istendiği gibi Federal Almanya'daki tüm yabancı emek-çilere filan değil doğrudan ve sadece Tür-kiyeli emekçilere yönelikmiş. Sayılar sadece bunu kanıtlıyor.

Entegre "olmuş" bir Türkiye'li!

Gazetemiz çalışanlarından Mehmet Ünal, davet edildiği "Mainz 10. Açık Kulak Festivali"nde, hükümetin entegrasyon politikasını eleştirmek için Bayernli köylü kılığı ile seyirci karşısına çıktı. Ünal'a göre Federal Hükümet istiyor "entegre olmuş" Türkiye'li işçiyi. Dil bilimsiz, bil-mezmiş hiç önemli değil. Sendika-laşmamış, daha iyi ya... Federal Al-manya'da süren sınıf savaşına ili-gisizmiş, aman ne iyile... Ama kısa Ba-yern pantolonunu çekmiş ayağına, ucu tüylü dağlı şapkasını takmış ka-fasına ve... ve "entegre" olmuş.

Ispanaklı milliyetçilik!

Tercüman gazetesi, geçtiğimiz günlerde İngiltere'de Türkçe yayın yapan bir radyoda büyük övgülerle söz etti. Gazetinin yazdığına göre "İngiltere'de yaşayan Türkler'e Türkçe yayın yapıp, vatandaşlarımızın genel kültürünü ilerletmek maksadıyla hazırla-nan programlar arasında her gün 16 saat yayın yapan bir radyonun özel bir yeri var". Bu radyo, programlarını ötürü -kimler tarafından bilinmez- tebrik yağmuruna tutulmuş. Üstelik de Tercüman'ın yazdığına göre bu tebrik yağmurunun nedeni radyonun milliyetçi yayınlarıymış. "Milli çizgiye yayın yapan" yeni radyonun kurucu-ları üç seçkin Türk gençymiş. Pekli bu çok seçkin ve de çok milliyetçi radyonun adı ne mi? "İspanak radyosu". Bu ispanaklı milliyetçiliğin alıcılari, satıcılari ve çi-ğırkanları ise malum "milliyetçi" tosunucuklar...

USA

Diyarbakır'da "öldürüldü" denen kişilerle görüştiklerini söylemişlerdi

3 Avrupa Konseyi üyesi kandırıldıklarını kabul etti

● Avrupa Konseyi toplantısından önce Türkiye'deki cezaevleri rapor vermişlerdi

Nisan sonunda Türkiye'yi ziyaret eden ve verdikleri oldukça "olumlu" raporları Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne yeniden kabul edilemeye elverişli olan üç Avrupa Konseyi üyesi, geçtiğimiz günlerde Oslo'da düzenledikleri bir basın toplantısında, Türkiye'yi ziyaretleri sırasında, Diyarbakır'da Türk resmi makamları tarafından "kandırıldıkları"nı kabul ettiler.

27 Haziran'da Oslo'da toplanan Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesi Komisyonu yaz toplantısı sırasında Batı Avrupa üç politikacı, Odilo Genter (İsviçreli Hristiyan Halk Partisi Wallis Kantonu temsilcisi), Björn Elmqvist (Danimarkalı, liberal politikacı ve hukukçu) Claude Dejardin (Belçikalı, sosyalist) tarafından verilen "olumlu" rapora daha önce Diyarbakır'da tutuklu bulunan ve halen Batı Avrupa'da siyasal sığınmacı olarak yaşayan iki Türkiyeli avukat ile Uluslararası Af Örgütü'nün temsilcisi tarafından itiraz edildi.

Üç parlamenterin raporlarına yönelik itirazlardan, Diyarbakır Askeri Tutuk-evi'nde bir süre kalmış ve bizzat kendileri işkencelerden geçmiş olan iki Türkiyeli avukat, sözkonusu raporları nedeniyle hükümleri ayrıntılı olarak tanımladı. Kendilerinin de bir süre bu hücrelerde kaldıklarını belirten Türkiyeli avu-

Olayı kamuoyuna duyuran Züricher Zeitung gazetesinin kapısında Avrupa üç politikacının sözleri ve Türkiyeli iki avukatın açıklamaları yer alıyor.

katlar, delegasyona büyük bir olasılık içinde "işbirlikçilerin, muhbirlerin" bulunduğuna rahat, yaşam koşulları elverişli özel hücrelerin gösterilmiş olduğunu ileri sürdüler.

Keza Uluslararası Af Örgütü (ai) temsilcisi de, üç Avrupa Konseyi üyesinin Diyarbakır dönüşü verdikleri "olumlu" raporda sözü edilen ve kendilerine "öldü, diye iddia edilen kişilerin canlı olarak gösterildiği" belirtilen liste üstünde durdu. Bilindiği gibi Avrupa Konseyi'nin Diyarbakır Cezaevi'ne giden üç kişilik heyetine, Türk makamları tarafından hazırlanmış ve fakat Uluslararası Af Örgütü tarafından Diyarbakır'da öldürülenler listesi olarak dağıtıldığı iddia edilen liste verilmemiş ve daha sonra da bu listede yer alan 7 kişi ile üç parlamenter görüştürülmüşlerdi. Uluslararası Af Örgütü temsilcisi sözkonusu listenin sahte olduğunu ve kendilerinin böyle bir liste yayınlamadığını ifade etti.

Bu açıklamaların ardından aynı gün itirazlara konu olan raporun sahibi üç Avrupa Konseyi üyesi gazetecilerin önünde, Türkiye'ye hareket etmelerinden sadece 12 saat önce, Türk resmi makamlarına, hapisaneleri ziyaret konusunda kendilerine yeşil ışık yakıldığını, bu yüzden de yeterince hazırlanamadıklarını söylediler. Parlamenterler, Diyarbakır Hapishanesi'ndeki ziyaretleri sırasında da kendilerine hapisane müdürünün yanısıra sivil ve resmi Türk görevlilerin eşlik ettiklerini, bir de çevirmen bulunduğunu belirttiler ve özellikle kendilerine gösterilen kişilerle ilgili olarak "kandırıldıklarını" itiraz ettiler. Hapishane başkanı üzerine üç parlamenter Belçikalı sosyalist Dejardin, daha Mayıs ayında, Strasbourg'daki Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi toplantısında da özellikle görüştürüldükleri tutukluların "gerçekliği sahteliği" konusunda konuşulan olduğunu ifade etmişti.

OYA BAYDAR

Yorum

Yalanın saltanatını yıkmak

YALAN, tarih boyunca zorbalarm başlıca silahlarından biri oldu. Tarih en zorba diktatörleri, en kanlı faşistleri yılların karşısında hep yalana başvurdu. İşkencenin, zindanın, kırın, zorbalığın yetersiz kaldığı yerde yalan elahi kullandı. Peki yalana inanmaya hazır, yalanı yasınlaştırmaya teşne, yalanın ürünü olan sahte cennetlerde avunmaya eğilimli çevreler olmasa yalan tutunabilir mi, yalanın saltanatı sürer mi? Kusksuz hayır! Yalan silah, yalancıyı -bir süre bile olsa- hükümları kılan, yalanı besleyip yalancıyı büyüten ortamdır.

ÜLKEMİZ, yakın tarihinin hiç bir döneminde yalanın açıkça devlet politikasına dönüştüğüne şahit olmamıştı. Yalan, ülkemizde hiç bir zaman böylesine hayasızca saltanat sürmemişti. Türkiye halkı ama sadece Türkiye halkı mı? dünya kamuoyu hiç bir dönem bu gün olduğu kadar pervasızca aldatılmaya çalışılmamıştı. Açık ve sefaletin, yoksulluğun, çürümenin adını kalkanına; vatan hainliğinin, satılmışlığın, halk düşmanlığının adını vatanseverlik; zorbalığın, diktatörlüğün, baskının devlet terörünün, işkencenin, zindanın adını demokrasi koymaya Evren-Özal İktidarından önce, kimse böylesine alçakça cesaret edememişti.

AMA, yata yaklaştığı halde diktatörlüğün mumları titrek de olsa hâlâ yanabiliyor, yalan hâlâ içte ve dışta saltanat sürülebiliyor, ya yalanı besleyen, yalana inanmak işlerine gelen çevrelerin varlığındandır. Askeri tutukvelelerdeki açık grevlerde, iç ve dış gerillilerin "demokratik"nin var olduğunu iddia ettiğinde, Türkiye'de baş genç daha öldü. 1981 baharında, İrandaki 6 vatansever tukevelede, açık grevi sırasında öldüklerinde ayağa kalkın, olayı gün be gün değil, neredeseyse saat saat izleyen Avrupa basınından, Avrupa kamuoyundan, kimi yarınlardaki bir kaç satır dışında tes çıkmadı. "Kimi zorluktan kaçınan Türkiye'de demokrasi gelişmekte olduğu" yalanı yüksek sesle tekrarlanmaya devam etti.

DEMOKRASİ düşmanlığına dönüşen bu hain suskunluğa, yalana, bile bile verilen bu tavizlerin nedeni anlaşılmasız değil. ABD emperyalizminin dümen suyundaki Avrupa gerillliği, değil bağımsız -demokratik bir Türkiye, kendi ülkelerindekinin benzer kısıtlı bir burjuva demokrasisinin varlığına bir Türkiye'yi bile emperyalizmin ve gerillğin günümüzdeki çıkarlarına aykırı görünür. Avrupa gerillliğine göre, Türkiye, emperyalizmin, gerillğin, NATO'nun ileri karakolu, jandarması, uşağı olarak kalmalı. Türkiye'nin demokraside doğru gittiğini koca bir yalan olduğunu, en iyi bu çevreler biliyorlar ama yalana inanmak ve kendi kamuoylarını yalana inandırarakla sonuç ve hayatı çıkarları var. Kimilerimiz zaman zaman karamsarlığa sürükleyen suskunluk, vurdumduymazlık, aslında Avrupa emekçisinin, Avrupa işçisinin, Avrupa demokratik kamuoyunun suskunluğu değil. Avrupa gerillğinin en ince yöntemleri, kitle haberleşme araçları üzerindeki dev egemenliğiyle, silsile ama ağır baskıları yaratıyor bir suskunluk.

AMA bir başka gerçek daha var: Bu suskunluğa, bu olumsuzluk ve engeliler rağmen, son dönemlerde, aydınlar bildirilerine yurtdışından sağlanan önemli destek, DİSK ve Başar Derneği davası gibi demokrasinin inşaatının en iyi kanıtları olan davaların gösterdiği gibi, Türkiye'de demokratik bir dayanışma çalışmaları, belli koşullar sağlanırsa, demokrasinin inşaatına katkıları olacaktır.

ilan edilen Olağanüstü Hal Durumu sıkıyönetimden de beter

Diktat demokrasi (!): Sıkıyönetim 26 ilde sözümlona kaldırıldı

Milli Güvenlik Kurulu'nun 18 Haziran'da yaptığı toplantı anılan kararlar doğrultusunda, Bakanlar Kurulu, 12 Eylül 1980'de ilan edilmiş olan sıkıyönetimin 13 ilde daha kaldırılmasına karar verdi. Hemen ardından da sıkıyönetimin kaldırılmadığı 13 ilde 7'sinde olağanüstü hal ilan edildi. Bu son duruma göre, sıkıyönetim kaldırılıp olağanüstü hal ilan edilmiş bulunan illerle birlikte toplam 11 ilde olağanüstü hal sürüyor. Türkiye'nin 15 ilinde ise "normal" durum var.

İlk bakışta, özellikle Avrupa Konseyi'nin ve iş muhalefatin, sıkıyönetimin kaldırılmasına ve adım adım demokrasiye dönüşmesine yolundağı sürekli istemlerine uygun gibi görünse bu son kararın, Eren-Özal'ın cesaretinin bilinen gözyözyama ve yalan taktiklerinin bir parçası olduğunu anlamak ise, Türkiye'yi biraz tanıyan birisi için hiç de zor değil. Sıkıyönetim ve olağanüstü hal bulunmayan yarı, yani "normal" duruma döndüğü iller sürülen iller: Kırklareli, Tekirdağ, Çanakkale, Bolu, Bilecik, Kütahya, Afyon, Muğla, Burdur, Kastamonu, Sinop, Yozgat, Nevşehir, Muş, Bitlis, Türkiye'nin içi sayısız ve içi hareketlerin yoğunluğu açısından genellikle en geri durumdaki illeri. Yine bu illerin tümünde, 12 Eylül öncesinde, az gelişmiş sosyo-ekonomik yapı ve bölgesel özelliklerin sonucu olarak faşizan ve sağ akımların ağırlık kazandığı ve ilerici, devrimci hareketin oldukça geri kaldığı bilinen bir gerçek. Son olarak "normal" duruma döndüğü iller sürülen ve mevcut rejim için tehlike noktası olamayacakları hesaplanan bu illerin her biri, belli bir sıkıyönetim komutanlığının sınırları içinde bulunuyor.

Başka bir deyişle, sıkıyönetimin kaldırıldığı iller sürülen bu illerin hiç birisi sıkıyönetim komutanlıklarının sınırları dışında değil. Öte yandan, Sakarya, Balıkesir, Aydın, İsparta, Çankırı, Çorum, Amasya, Kırsehir, Niğde, Gümüşhane, Rize'de de, sıkıyönetim yerini olağanüstü hal aldı. Yeni Olağanüstü Hal Yasası, yerel mülki-idari amirlere öylesine geniş ve keyfi yetkiler tanıyarak ki, "olağanüstü hal"ın sıkıyönetimden de daha ağır ve anti-demokratik olduğunu söylemek mümkün.

Yürürlükteki Anayasa'nın 121. maddesi, olağanüstü hal ilan edilen illerde temel hak ve özgürlükleri askıya alıyor. Olağanüstü Hal Yasası'na göre, olağanüstü hal ilan edilen bölgede tüm yetkiler, mülki idare amirlerine, özellikle valilere devrediliyor. Yasaya göre, olağanüstü hal boyunca güvenlik birliklerinin halka doğrudan ateş açma yetkisi var. Yine yasa, tüm vatandaşlara kadın-erkek ayrımı gözetmek-

sizin çalışma yükümlülüğü, yani "angaryalar" getiriyor. Valiler asker ve jandarmayı doğrudan çağırma hakkına sahip bulunuyor, grevleri, toplantı ve gösterileri yasaklamak, tüm dernek, sendika ve meslek kuruluşlarını kapatmak, her türlü yayını durdurmak ve toplatmak, valilerin yetki alanı giriyor.

En önemlisi ise, "sıkıyönetim adım adım kalkıyor" aldatmacasıyla süren sözde "demokrasiye geçiş" oyununda, sıkıyönetimin şekli olarak kalcık kalkmamasının rejimin niteliği ve demokratik hak ve özgürlükler açısından fazla bir anlam taşımaması. 12 Eylül'den bu yana adım adım yerleştirilmeye çalışan "yeni" rejimin temelini meydana getiren 12 Eylül Anayasası ve buna uygun olarak çıkarılan yeni yasalar yürürlükte kaldığı sürece, "sıkıyönetimin kaldırılması" sıkıyönetimin adı anlamaksızın filan uygulanmasından başka bir anlama gelmiyor.

Türkiye demokrattarı dünyaya çağışmaları, belli koşullar sağlandığında yalana destek olanların oyunlarının bozulabileceğini, suskunluğun açılacağı gösteriyor. İçin bu noktada Türkiye demokrattarlarının, dayanışma sağlamak için gösterdikleri çabaları yeniden değerlendirmeleri gerekiyor. Son dört yılın pratiği, Türkiye demokrattarlarına dayanışmanın örgütlenmesi, diri tutulması, yalan ve suskunluğun saltanatının yıkılması için önemli ders ve deneyler kazandırdı. Avrupa gerilliklerinin faşist yalanlara verdiği tın desteğe rağmen, Türkiye demokrattarlarının ytherine birlikte oldukları, çalışmaların merkezi biçimde örgütlenildiği, gücünün planlı olarak tek bir noktada toplanabildiği, fedakarca çalışıp yaratıcı yöntemler kullanılabildiği ve çalışmaları süreklilik kazandırıldığı her yerde yalan yıkmakta küçümsenmeyecek adımlar atıldı. Bölük pörçük, grupçu, plansız, merkezi örgütlenmeden yoksun adımlar ise göstermek kalmaktan öteye gitmedi. Türkiye demokrattarları dayanışma sorununu sadece insani ve duygusal bir sorun, bir merhamet sorunu olmaktan çok öte, dayanışma her yabancının, kendi ülkesindeki barış ve demokrasi savaşının bir parçası olduğu; Türkiye'de işkence gören, zindanlarda ölen her demokrattar ve barış savaşçısının kişiliğinde Almanya'da, Hollanda'da, Fransa'da barış ve demokrattar savaşının da bir adım geri gittiği kavranı kavratıldıkça, bu bağlanı kuruldukça demokrattar gücünün ortak savaşına, dayanışmaya çekmek kolaylaşır.

ŞİMDİ Türkiye'de diktatörlük dördüncü yılına yaklaşıyor. Yalanın saltanatını yıkmak, dayanışmayı sağlamak önündeki engelleri olduğu kadar, bu engelleri yıkmak yollarını da daha iyi görüyoruz. Biz demimlerinbizden dener çıkarı ve savaşına yeni bir güçle girecek tüm zorluklara karşın yalancının mumunun sönməsi yatıştıya bile kalmaz.

Açlık grevinin acı bilançosu: 5 ölü

Türkiye'de siyasal tutukluların içinde bulundukları yaşam koşulları bilincin ve sistemin bir çaba ile kamuoyunun gözünden uzak tutuluyor. Ülkenin en yığılı evlatları faşizmin zindanlarında ve sürüp giden işkence, baskı, saldırılara karşı açlık grevleri ile direniyorlar.

İstanbul Sağmacılar ve Metris cezaevlerinde 11 Nisan'dan beri sürmekte olan açlık grevleri son bulurken, Dev-Sol üyesi 27 yaşındaki Hasan Balci'nin de ölmesiyle, açlık grevlerinde ölen tutuklu sayısı 5'e çıktı. Hatırlanacakları gibi Sağmacılar ve Metris cezaevindeki tutukluların bir bölümü "Cezaevlerindeki işkencelerin durdurulması, yakınlarıyla ve avukatlarıyla görüşmelerine izin verilmesi, cezaevindeki yaşam şartlarının iyileştirilmesi ve gazete ve kitap okumalarına izin verilmesi" istemleriyle açlık grevine girmişlerdi. 18 politik tutuklunun başlatığı açlık grevi hızla yayıldı, Erzincan cezaevine de sıranın ve açlık grevindeki politik tutuklu sayısı 500'e çıkmıştı. Geçen sayımızda da bildirildiği gibi, bu açlık grevleri sonucu Hasan Balci'den önce de Abdullah Meray, Fatih Öktemiş, Sermet Parkın ve Haydar Başbağ yaşamalarını yitirirken 10'u aşkın tutuklu da komaya girmişti.

Haziran ayının son haftasında cezaevlerindeki açlık grevleri biterken, tutukluların istemlerinin yerine getirilip getirilmediği konusunda ulusal çetelişik haberler yayımlandı.

"Anarşinin nedeni demokratik hak ve özgürlükler değildir"

SODEP Kurultayı'nda siyasal af istendi

25 Mart yerel seçimlerinde yüzde 24 oranında oy alan SODEP'in ilk kurultayı 6-8 Temmuz günleri Ankara'da yapıldı. Son gün yayınlanan "Kurultay Bildirisi"nde, "Parti olarak ısrarla takip edeceğimiz bir konu, geniş kapsamlı bir af yasasının çıkarılmasıdır. Bu yasa özdeğişim ve siyaset suçları diye adlandırılan suçları kapsayabilir" dendi. Türkiye'nin gündemindeki birinci konunun demokrattarlığı geç olduğu belirtilen bildiride, demokrattar hak ve özgürlüklerinin, siyasal kargaşasının nedeni olarak gösterilmesinin Türk halkına ve demokrattar insanlığa olumsuz etkileri belirtilerek, basın, üniversite, TRT, siyasi parti, dernek, toplantı ve gösteri yürüyüşleri, sendikalar, toplu sözleşme, grev ve lokavt yasaları başta olmak üzere bir çok yasadaki değişiklikler yapılması gerektiği vurgulandı.

Kurultay'da, ABD yönetiminin izlediği serüvenci politika-nın ve Türkiye'ye IMF'nin dayattığı "kemerleri sıkma" politikası da eleştirildi.

Ancak SODEP'in parlamentoya girebilmesinin temel yolu olarak generallerin kurdurttuğu Halkçı Parti'yle birleşme yolu yeğlendi. Nitekim yeniden Genel Başkanlığı seçilen Erdal İnönü, yaptığı konuşmada "erken seçim" istemeyceklerini ortalara, Kurultay bildirisinde de bir erken seçim kararı "ortaya çıkabilecek bir bulamalı" söz konusu olabileceği belirtildi. Bugün parlamento dışında bırakılmış olan ulusal demokrattar parti ve güçlerle birlikte davranma konusuna ise hiç değinilmedi.

Aydınlar Bildirisi'ni hazırlamak ve imza toplamak için çaba gösteren aydınlar hakkında hapis isteniyor

56 aydın hakkında dava açıldı

● Başbakan Turgut Özal, 56 aydın hakkında açılan davanın "demokrasiye geçişte somut bir adım" olduğunu söyledi. Yargılama Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde 15 Ağustos'ta başlayacak

habetinin Balıoğlu, Erdal Öz, Turgut Kazan, Talat Mete, Ercan Ülker, Ahmet Kocahıyık, Ali Cumhur Ertekin, Yılmaz Bolat.

Özal'ın sözleri

Başbakan Turgut Özal 27 Haziran günü çeşitli gazete ve ajansların temsilcilerine Ankara'da verdiği "iftar yemeği"nden sonra düzenlediği sohbet toplantısında 56 aydın hakkında açılan davaya da

değinerek açılan davanın Türkiye'de demokrasi olmadığının bir kanıtı değil de, "demokrasiye geçilmekte" olduğunu bir kanıtı olduğunu söyledi. Özal'a göre bu kanıt, "1256 kişilik tümü hakkında değil de sadece 56'sı hakkında dava açılmış" olması.

YÖK soruşturma açıyor

Öte yandan üyeleri Cumhurbaşkanlığı statüsü Kenan Evren tarafından atanan

ve seçilen Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) de, "Aydınlar Dilekçesi"ne imza atmış öğretim üyeleri hakkında soruşturma açtı. YÖK disiplin yönetmeliğinin 8. maddesinde gösterilen "toplu müraعات ve şikayet" ile suçlanan öğretim üyelerinden yazılı savunmalarını 15 gün içinde vermeleri istendi. YÖK'ün açtığı bu soruşturmaya üniversitelerde yeni bir "öğretim üyesi kıyımı" başlatılması bekleniyor.

İlk aşamada 1256, sonradan gelen katılımlarla 1400 dolayında aydın tarafından imzalanan ve "Aydınlar Bildirisi" olarak bilinen dilekçeyi imzalayanlardan 56'sı hakkında dava açıldı. Davayı açan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı bildirisine aykırı davranarak "silahlı içerikli bildiri dağıtmak ve yaymak"la suçlu ve 3 aydan 1 yıla kadar hapislerini istiyor. 56 sanığın yargılamalarına 15 Ağustos tarihinde Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde başlanacak.

Kimler yargılanacak?

Anayasa'nın 74. maddesinde yer alan "dilekçe verme hakkını" kullanarak söz konusu dilekçeyi imzalayanlardan haklarında dava açılmış 56 kişi şunlar:

Aziz Nesin, Prof. Hüsnü Güksel, Prof. İlhan Tekeli, Uğur Mumcu, Erbil Tuşalp, Dr. Haluk Gerger, Prof. Bahri Savaş, Doç. Yalçın Küçük, Mahmut Talı Öngören, Doç. Mete Tunçay, Prof. Serafettin Turan, Doç. Yakup Kepenek, Doç. Murat Belge, Halit Çelenik, Emin Değer, Prof. Korkut Boratav, Mustafa Ekmekçi, Tahsin Saras, Nuri İnan, İnci Gürnaral, Güler Tayyalar, Güngör Aydın, Halilün Özen, Bülent Tanık, Güngör Dilmeç, Dr. Gencay Gürsoy, Vedat Türkali, Özyay Erkuş, Talip Sencan, Kemal Demirel, Veddi Sayar, Sururi Sönmez, Onat Kutlar, İlhan Selçuk, Ümit Erdoğan, Berna Moran, Mine İnka-ya, Prof. Veli Lök, Emre Kapkın, Cahit Taner, Yılmaz Tokman, Şinasi Acar, Ali Oral Basın, Rüsen Hakkı Özpence, Hayri Tülinçiler, Güngör Türkeli, Atıl Yılmaz, Batıbeki, Fuat Başar Sabuncu, Orhan Sa-

Batı Avrupa'nın ünlü ve önemli politikacıları dayanışma metnine imza koyuyor

Aydınlarımızla uluslararası dayanışma sürüyor

H. MIES
AKP Başkanı

G. MARCHAIS
FKPD Genel Sekreteri

"Aydınlar Bildirisi"ni imzalayan ve haklarında soruşturma ve ardından dava açılan 1256 aydınla dayanışmak üzere başlatılmış olan imza kampanyası sürüyor. "Türkiyeli 1256 Aydınlara Dayanışma Girişimi", 27 Haziran günü bir açıklamaya sahip aydın, sanatçı, yazar ve politikacının Türkiye aydınları dayanışma içinde olduklarını açıklamıştı. Uluslararası planda başlayan bu dayanışma kampanyasının yeni imzaların katılmasıyla sürdüğü bildiriliyor.

Gecğimiz günlerde Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grubu'nun Floransa kentinde yapılan toplantısına katılan 20 kadar İngiliz, Fransız, Yunanlı ve Alman parlamenterle, Avrupa Parlamentosu üyesi Fransız Komünist parlamenterlerin tümü imzalayarak dayanışma kampanyasına katıldılar. Bu arada Federal Almanya'nın Düsseldorf kentinde "Türkiye'deki Politik Tutuklularla Dayanışma Komitesi" bir açıklama yaparak, bu kentteki Alman milletvekillerinden, bilim adamlarından, sendika yöneticilerinden yazar ve gazetecilerden ve diğer mesleklerden ilk etapta 500 imza toplandığını açıkladı.

Kamuyuuna açıklanan yeni imzalar arasında şu isimler de yer alıyor:

Gérard Jaquet (Avrupa Parlamentosu eski başkanı yardımcısı), Spyros Plakoutis (Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grup Başkanı Yardımcısı), Georges Marchais

105 kişi için daha idam cezası istendi

● Son 15 gün içinde yeni açılan davalarda 105 kişinin idam cezasına çarptırılması istendi. Böylece, 6 Kasım'dan bu yana idam istenmeye yargılamaların sayısı 679' ve idam cezasına mahkum edilenlerin sayısı da 138'e yükseldi.

● Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan 916 sanıklı PKK davasında, Askeri Savcı 95 kişinin idam, 22 kişinin ömür boyu hapis ve 636 kişinin de 6 ay ile 24 yıl arasında hapisle cezalandırılmasını istedi.

● İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcısı, 63 sanıklı yeni bir Dev-Yol davası daha açtı. Askeri Savcı, 63 kişiden 10'unu idam ve geri kalan 53 kişinin de 6 ay ile 15 yıl arasında hapisle cezalandırılmasını istedi.

● Haklarında verilen mahkumiyet cezaları Askeri Yargıtay 3. Dairesi tarafından bozulun Köy-Kooperatörler, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nce ikinci kez mahkum oldular. Askeri Mahkeme, TKP'ye üye oldukları gerekçesiyle Köy-Kooperatör Genel Başkanı Nedim Tarhan ile Yönetim Kurulu üyeleri Selahattin Kök, Halil Tuncer Ergüder ve Akın Birdal'ı 8'er yıl, Sinan Avargölü, Erdoğan Kantürer, Nurrettin Almasulu ve Rahmi Özkan'ı 5'er yıl ağır hapis cezasına çarptırdı.

● DISK davasında ise kısa adı TÜMKA İ olan Marmara Bölgesi Tuz Kağıt ve Sellaöz İşçileri Sendikası yöneticilerinden de "filili irtilme" gerekçesiyle davaya dahil edilme ile sanık sayısı 17'e yükseldi. Tümka İS Sendikası'nın halen 20 üyesiyle sendikaların, Bildirici üyeleri

ASK, Türkiye delegasyonunun Konsey'e kabul edilmesini protesto etti

● Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu da Türkiye'deki sendikal hak ve özgürlükler konusunda büyük bir kampanya açmaya hazırlanıyor.

14-15 Haziran tarihlerinde İsviçre'nin başkenti Cenevre'de toplanan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ASK) Yürütme Komitesi, Avrupa Konseyi'nin Mayıs ayındaki toplantısında "Türk Parlamenterleri Konsey'e kabul etme" kararını protesto etti. Yürütme Komitesi'nin çalışmalarının sonunda yayınladığı bildiri, "Türkiye'de demokratik koşulların bulunmadığı bizzat Konsey'in kendisi tarafından kanıtlanmış olduğu halde Türk parlamenterlerin Konsey'e katılmasına izin verilmesi anlaşılmasa bir tutumdur" denildi.

ASK'ın yayımlandığı bildiride, DISK davasının durdurulması, yöneticilerinin serbest bırakılması, demokratik ve sendikal haklara yeniden işlerlik kazandırılması, politik tutuklulara insanca muamele edilmesi, düşünce ve basın özgürlüklerinin yeniden işlerlik kazandırılması istendi.

Öte yandan, Türk-İsne'de olduğu gibi Uluslararası Hür İşi Sendikaları Konferansyonu'na yayınladığı bir raporun Türkiye bölümünde, Türkiye'de iş haklarını çiğnediği, sendikal özgürlüklerin ortadan kaldırıldığı kaydedildi ve bu kusatmaların ortadan kaldırılması için büyük bir kampanyaya hazırlandığı belirtildi. Ayrıca rapor, DISK yöneticilerinin tutuklanıp mahkemeye verileceğini ve 74 sendikacı hakkında idam ezazı istendiği kaydedildi. Sonra, iş hakları ile ilgili olarak yapılan toplantılar ve yasalarla yapılan değişiklikler, Uluslararası Hür İşi Sendikaları Konferansyonu'nun ilkerine göre düştüğü belirtildi.

E. GLINNE
A. Parl. Sosyalist Grup Bşk.

G. JAQUET
Av. Parl. Bşk. Yrd.

ANAP eliyle MHP-MSP karması yeni bir konfederasyon kurulmak isteniyor

Türk-İs'e rakip mi aranıyor, gözdağı mı veriliyor?

ANAP Artvin milletvekili Nevzat Bıyıklı'nın bayram öncesinde yaptığı ve Türk-İs tarafından dağıtılan bir açıklamaya, gerek iktidar partisi, gerekse sendika çevrelerini iyice karıştırdı. Daha önce de ANAP grubundaki sert çıkışlarıyla, parti içinde MHP-MSP kavgası olduğuna açıkça deltilmişse bile, Özal'a "Tek adam ol-mayın, tek adam olanların akibetini bi-lirlyorsunuz" demesiyle dikkatleri üzerine çekmiş Bıyıklı, ANAP'dan milletvekili seç-imelden önce Türk-İs'e bağlı Tes-İs sendikasının örülmene sekreteriymi-

Büyük, gerçekten önemli işleminde, ANAP içindeki bazı kişi ve kanatları, özellikle de Çalışma Bakanı Mustafa Kalemli ve müsteşar Kutlu Saray'ın Türkiye'ye karşı, kendi paralellerinde yeni bir sendika konfederasyonu kurduymaya çalıştıklarını öne sürüyor; bu konfederasyonu kendirlerinin MSP paralelindeki Halk-İş'e MHP'li MİSK den oluşmasını planlandığını söylüyor; Çalışma Bakanı ve müsteşarının Türkiye-İş'e düşman olduklarını, müsteşar Kutlu'nun "Türkiye yöneticilerine kapı kapadım" dediğini, kapıları kapı arka kapı hesapları yapıldığını bil-

diriyor ve "Daha önce çeşitli nedenlerle sendikasyon ihraç edildi. 12 Eylül öncesi ve sonrasında hakkında çeşitli davalar bulunan bir kişinin sözde milliyetçi bir yapıda bir konfederasyon kurmasından söz edilmektir. Bu karanlık kişi, Anavatan Partisi merkezinin hemen yanında, daha 750 bin lira kirayla bir bina tutuşturmuş" diyor.

Byyıklı'nın açıklaması üzerine, ANAP'da ortak birbirine göre. Özal, Byyıklı'nın partiden ihraçı için girişimde bulunulmasını isterken, Byyıklı'ya Türk-İş tarafından dağıtılan açıklarının kendisine ait olmadığını sövlesi için baskı yapılmaya başlandı.

SEVKET YILMAZ

Bu ikilinin yönettiği Türk İş 12 Eylül dönemindeki bütün ihanetine, faşizme bütün bağlılığına rağmen gene de tekellere yaranmış olacak ki ANAP'çılar perde arkasında da olsa bir seçeneğe aravısı içine girdiler...

landı. Ancak Bıyıklı, bir açıklama daha yaparak, "İşçi kesimine saygı gösterilmiyor. Bu açıklama benimdir. Üstelik de aslında daha geniş kapsamlıydı, azı kullanılmış. Davaya inanan adam her koşulda gerçekleri dile getirmekten kaçınmaz" dedi.

ANAP görevlisi sendikacı kim?

ANAP merkezinin hemen yanında, yaklaşık 750 bin liradan yur tutulabilen baba-yiğit sendikacının kimliği bir kaç gün sonra belli oldu. MHP'li kanat açıldığında ve ANAP kurnayı güdüldüğünde yeni bir işçi konfederasyonu kurmakla görevlendirilmiş kişi Bayram Sökmen'di. 1980 öncesinde, altan altı iş çevirip kimi işverenlere hazırlanmış sözleşmeler sunmak ve MİSK'ın yetmediği koşullarda MHP'li ve diğer faşist kanatlara hizmet etmek gibi "görevler" yüklenmiş ve bu amaçla Türkiye iş adli bir navyon konfederasyonu

SADIK ŞİDE

kurmuş bulunan Bayram Sökmen, Türk İş yönetici kliğinin bile aralarında tutamayacakları kadar "sarı", fırsatçı ve işçi düşmanı kişiliğiyle tanınan ve halen haka 750 bin lira kirayı kendi başına bulabilecek olanaklara sahip değil ve Çalışma Bakanı Kalemli ile müsteşarı Kutlu Savaş'la yakınlığı biliniyordu.

Evren-Ozal rejiminin ve ANAP içindeki kimi kişi ve kanatların, Türk-İş yönetimin-den olmama da yönetici klığı ciddi biçim-de zorlamaya başlayan Türk-İş tabanında ve muhtemel gelişmelerden huzursuz ol-dukları bir gerçektir. Uzmanıca, sanı Türk-İş'in, tabanın baskısına ne kadar dayanabileceği ıktır ve rejim çevrelerinde ciddi bir sorun halindeydi. Türk-İş yöneticiler gerçek ücretlerin bu kadar düşürülmesi ve hiç düşünse göz boyamak için biraz daha yüksek zamlar verilmesi halinde taba-

Tümke İş Sendikası'nın halen 20 yöneticisi yargılanıyor. Bilindiği gibi daha önce de 55 sanıklı Basın İş davası ile 11 sanıklı Emaş Matbaası davası da DISK davasıyla birleştirilmişti.

● Proletaryanın Kurtuluşu davasında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcısı 18 sanıktan 11'i hakkında 24 yıla kadar hapis istedi.

nı daha fazla tutamayacaklarını defalarca dile getirmişler ama bir sonuç alamamışlardı.

Tabandı gelen baskılara yeterince direnemedi, koltuklarını koruyabilmek amacıyla gerek ek para, gerekse yasalarla bade değişiklikleri için hükümeti zorlamaya başlayan Türk-İş yöneticilerinin memnuniyetisizliği, Özal, Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz'ı dört ay boyunca "huzura" kabul etmeyerek gösterdi. Tam ANAP partaeralinde yeni konfederasyon şubentileri yaktığı sırada, Türk-İş de çeşitli taleplerini kapsayan bir rapor hazırlamış ve Başbakanlığın kapısına dayamıştı. Nihayet hükümet Türk-İş arasında 17 Temmuz'da bir zirve toplantısı yapmasına karar verildi. Bu zirvede ek alınacak raporda Türk-İş, çalışma hayatını ilgilendiren 21 yasada değişiklik istiyordu. Bunların başında Grev ve Toplu Sözleşme Yasası'nın düzenlenmesi, grevi adeta olanaksız kılan maddelerin kaldırılması, sendikaların elini kolunu bağlayan maddelerin değiştirilmesi, Ulusalısrara Çalışma Örgütü (ILO) sözleşmelerinin tasdiki ve uygulanması, asgari ücretin vergi dışı bırakılması, Demekler Yasası'nın, İSK Kurulusu Yasası'nın değiştirilmesi, işçi-memur ayrımsını çözümü kavuşturulması da yer alıyordu.

İşte Türk-İş karşısında ANAP'ın güdüm ve himayesinde dinci-faşist kurması yeni bir konfederasyon kurulması fikri ve girişimleri bu nedenlerden kaynaklanmaktaydı. Bu yeni kuruluşu tutturmak ve güçlendirmek için buna bağlanacak sendikaları daha yüksek toplu sözleşme zamları tanınarak bir kısım işçileri buralara çekmek hem Türk-İş'e gözdağı vermek hem de tabanı bölmek açısından kötü bir hesap sayılmazdı.

Avrupa Konseyi Sosyalist Grubu Dikerdem'i Nobel'e aday gösterirken askeri başsavcı mahkumiyetin onayını istiyor

Mahmut Dikerdem, 1984 Nobel Barış Ödülü adayı

Türkiye Barış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem, Avrupa Konseyi Assamblesi Sosyalist Grubu tarafından 1984 yılı Nobel Barış Ödülü'ne aday gösteriliyor. Avrupa Parlamentosu'nun en güçlü siyasi grubu olan sosyalistler, Oslo'da yapılan Avrupa Konseyi Assamblesi Komisyon toplantısında bu karar alırken, aynı günlerde Askeri Yargıtay Başsavcılığı da halen tutulduğu Mahmut Dikerdem hakkındaki 8 yıllık hapis cezasının onaylanmasını istedi. Dikerdem halen geçirdiği ağır kanser krizi yüzünden sıkıyönetim gardiyanlarının gözetimi altında bir hastane odasında bulunuyor.

Avrupa Konseyi Assamblesi Sosyalist Grubu'nun Dikerdem'i bu yılın Nobel Barış Ödülü'ne aday gösterme kararı Batı Avrupa basınında ilgi yarattı. Nitekim İngiltere'de yayınlanan Observer gazetesi haberi, Dikerdem'in bir fotoğrafıyla birlikte yayınladı. Gözlemciler, Avrupa düzeyinde politika üreten güçler arasında, Sosyalist grubun tartışılmaz ağırlığına dikkat çekiyorlar ve adaylık önerisinin "etkileyici hatta belirleyici" bir nitelik taşıdığını belirtiyorlar.

Buna karşılık Türkiye Postası'na ulaşan ve diğer kaynaklarda da doğrulan haberlere göre Dikerdem'in sağlık durumu son derece ciddi. Barış Derneği

Başkanı'nın tutulduğu kanserin tedavisi edilebilir bir kanser türü olduğu belirtiliyor, ancak bunun Türkiye'deki teknik donanımla mümkün olamayacağı vurgulanıyor. Dikerdem'in serbest bırakılıp yurtdışında tedavi edilmemesi durumunda, bir süre sonra hastalığın tedavisi edilemez hale döneceği ve böylece Dikerdem hakkındaki hapis cezasının fiilen ölüm cezasına dönüşmüş olacağı bildiriliyor. Oysa geçtiğimiz günlerde, Askeri Yargıtay Başsavcılığı Barış Derneği Davası'nın, halen Askeri Yargıtay'a gelmiş bulunan dosyası ile ilgili olarak görüş bildirdi ve "yukarılardan gelen" emirlere uyarak Mahmut Dikerdem, Ali Sirmen, Ataoğlu Behramoğlu, Orhan Taylan, Ergun Ergin, Niyazi Dyalancı, İsmail Hakkı Öztörün, Gündoğan Görsen hakkında verilen hapis cezalarının onaylanmasını istedi.

Türkiye Barış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem faşizmin yargılarına başını eğmedi, teslim olmadı. Dikerdem halen hasta. Kanser. Ama tedavi edilebilir. Tırdır bir kanser. Tedavi ancak Avrupa'da mümkün. Faşist cellatlar buna izin vermiyor ve Dikerdem'i fiilen öldürüyorlar... İnsanlık bu alçakça ve açıkça işlenen cinayete karşı sessiz mi kalacak?

AYDIN ENGİN Tirmışık

39 saat 59 dakika

Batı Berlin'den güçlü bir dayanışma

Batı Berlin'de yazar Ingeborg Drewitz ile heykeltıraş Mehmet Aksoy'un ortak girişimleri sonucu başta Barış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem, Barış Derneği'nin tutulduğu bulunan öteki yöneticiler, haklarında koşturulan açılmış olan 1256 aydınla dayanışma sağlamak amacıyla örgütlenen imza kampanyası niteli ve nicel açıdan büyük boyutlara ulaştı.

Pen Klüp Federal Almanya Merkezi Başkan Yardımcısı, ünlü yazar Drewitz ile ünlü heykeltıraş Aksoy'un başlatılan imza kampanyasına katılanlar arasında müzik sanatçısı Andreas Brauer, yazar Heinrich Böll, hukukçu Veronika Arend, müzik sanatçısı Franz-Josef Degenhard, yazar Bernd Engelmann, yazar Profesör Dr. Walter Fabian, ya-

IFJ'nin kongresi İngiltere'de toplandı

Türkiye'deki basın sansürü bir kez daha mahkum edildi

4 Haziran'da İngiltere'de Edinburg'da toplanan Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (IFJ)'nin Kongresi'nde Türkiye'de basın-yayın üzerindeki sansür ile gazeteciler ve yazarlara uygulanan baskılar konusunda bir rapor görüşüldü ve kabul edildi. Raporda, Türkiye'de basın alanında sadece politik değil, her alanda ağır bir sansürün işletildiği, yabancı basına ve gazetecilere de baskı yapıldığı belirtildi. 1980 yılı Aralık ayında Türkiye'de 200 kadar gazeteciyi karıştırmakla iddiaların ötürü dava açıldığı, iki yıl önce 105 bin delegenin katıldığı Lugano'daki Dünya Gazeteciler Kongresi'ne Türkiye Gazetecileri

endişelerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'na iletme, Türkiye'deki gazetecilerin ve TGS'nin baskılara karşı direncini destekleme kararı aldı.

Türkiye'ye girmesi yasaklandı

İsvetç Göçmenler Şurası (SIV) adına "İsvetç Türkler ve Türkiye" konulu monografik çalışma yapmak için Türkiye'de çalışmaya izni isteyen İsvetç gazetecisi Christoph Andersson'un bu izni Ankara hükümeti tarafından reddedildi. Andersson'un izni üstüne yazışmaları yolları açan üç aylık bir bekleşimden sonra reddedilerek, aynı günlerde, Tür-

Federal Almanya'da grev dalgası dindi. Yükselen ve sertleşen sınıfsal savaşın bir toplu sözleşmeyle noktalandı. Gerek metal, gerek kâğıt ve basım işkolunda işçiler grev alanlarından tezahür başlamları döndüler. Akar bantlar yeniden yürümeye başladı. İrili ufaki binlerce işletmede milyonlarca işçi, yeniden değer üretiyorlar şimdi. Yüzbinlerce işçi yaklaşık yedi hafta kadar önce şaltierlere bastılar. "Çarklar durdu ellerinde", grev başladı ve o işletmelerde kapitalist sömürü "mola vermek" zorunda kaldı. Simdi grev sona erdi. Şaltierler yeniden yukan basıdı ve kapitalist sömürünün "zorunlu molası" bitti. Sömürü yeniden başladı.

Ne değişti? Bir şey değişmişyde Federal Alman işçi sınıfı ne halt etmeye kalktı gıteve?

Sonrıda her türlü sağ ve "sol" gevşekliği elimizin tersiyle bir yana iterek, patrilonları başlatıktıkları ve belbelili ki azgıniastıracakları propaganda ları ozur silikerek cevap verelim.

sinin Türkiye'de malı mülkü var. Çoğu burada işçi, memlekette küçük burjuva, daha burjuva... Onlar grevde mrevre çıkmaz. "Bu mesele Alman patrilona Alman işçi arasında" der yakar çubuğunu...

İşçi sınıfına, onun savaşkanlığına inanışızlığın, güvensizliğin yansındı bu "miriltilar".

Sonra grevler başladı. Kamçı gibi vuran soğuk yağmur altında, sabahın kör karangidinde, "mrimdanlar" sıcak yataklarında uyurken, Federal Alman işçi sınıfı yerlisi, yabancıysıla, Heilbronn'lu Günther'i, Giresunlu İlyas'ı, Padovay Giovanni'si, İspanyol Gomez'i, Korfu adasından Hrisantos'uyla grev gömlelerini kuşanverdi.

Halay havası vuran davulla, İspanyol gıtar, Rum sirtakisi ile Alman işçi marşları birbirine karşı, göklerde yankılandı.

Federal Alman işçi sınıfı yedi haftalık grev boyunca hiçbir yerde, hiçbir işletmede çözülmedi, yığın-iki österio grev, kırılmanın kuv-

Prof. Dr. Walter Runcie, yaz-
zar Günter Grass, oyuncu Bruno
Ganz, Profesör Dr. Reinhard Kühnl,
rejisör Peter Lilienthal, Profesör Dr.
Wolfgang Ludwig, müzikçi Udo Lin-
denberg, Batı Berlin Parlamento-
su üyesi Dr. Jürgen Mißbach, yazar Pe-
ter Schuett, Batı Berlin Demokratik
Bilimadamları Birliği Başkanı Tip
Doktoru Michael Veneday gibi ünlü
toplumsal ve siyasal algiği taşıyan
aydınlar özellikle ileri bekinci. Yüz-
lerce Batı Berlinli demokrat ve aydın-
nın imzasını taşıyan dayanışma çağ-
rısında adı çitilecek Türkiye Banş
Komitesi yöneticilerinin serbest bi-
rakılmaları isteniyor.

Savcı Doğan Öz'ün ve 7 TIP'linin katili tam 4 kez idama mahkum edildi ama

Katil ve ajan Çiftçi beraat ettirildi

Savcı Doğan Öz'ün katili ve Bahçeli-
evler'den 7 TIP'li gencin hunharca öldür-
ülmesinin başlıca sanıklarından İbra-
him Çiftçi 4. kez idam cezasına çarptır-
ıldıktan sonra askeri mahkememin Aske-
ri Yargıtay Daireleri Kurulu'nun ka-
rarına uyuma zorunluluğu yüzünden son
yargılamaında beraat ettirildi. İbrahim
Çiftçi, daha önce de 7 TIP'li gencin öldür-
ülmesinde davasının, davanın diğer tu-
tuklu sanıklan hüküm giyerkenler "delil
yetersizliği" gerekçesiyle beraat etmiş ve
12 Eylül öncesinin ajan provokatörlerin-
den biri daha, arkasındaki kanarak güç-
ler tarafından ipten kurtulmuştu.

Bundan 6 yıl önce, ilerici kimliğiyle
tanınan savcı Doğan Öz, arabasına 5-6
metreden atış eden biri tarafından öldür-
ülmüş, katil kaçmış, daha sonra tanklar
İbrahim Çiftçi'yi 5 kişi arasında kesinlik
tehis etmişler ve 12 Eylül'den sonra-
kı sorgusu sırasında İbrahim Çiftçi,
Doğan Öz'ü kendisinin 6 m atış ederek
öldürdüğünü itiraf etmişti. Daha sonra
Çiftçi bu ifadesini işkence altında alndı-
ğına ileri sürerek inkar etti. Ancak tank
fadeleri ve çeşitli deliller okadar kuvvetli-
di ki, 1 Numaralı Ankara Sıkıyönetim
Mahkemesi İbrahim Çiftçi'yi ölüme
mahkum etti. Yargıtay Birinci Dairesi'nin
"eksis soruşturma" nedeniyle kararı
bozmasına rağmen mahkeme kararında
diren ve ikinci kez idam kararı verdi.
Bu ikinci hüküm de Yargıtay Birinci Dai-

İBRAHİM ÇİFTÇİ
Katil ve MIT ajanı

resi bozdu. Askeri Yargıtay Bassavcısı bu
kararı itiraz etti. Çiftçi öncülü-
ke yeniden yargılandı ve yeniden idama
mahkum edildi. Daha Askeri Yargıtay
Daireleri Kurulu'nun gitti ve buradan bera-
at kararı çıktı. Bu beraat karar sadece
1 oy farkıyla, 7'ye karşı 8 oyla alınmıştı
ama Daireleri Kurulu'nun kararna mah-
kemelerin direnme hakkı sayılı olarak
yoktu, bu yüzden Ankara Sıkıyönetim
1 Numaralı Askeri Mahkemesi "hukuki
zorunluluk" yüzünden karar uymak zo-
runda kaldı ve bir katil böylece temiz
pıklandı.

Aslında İbrahim Çiftçi'nin kişiliğinde

ve Çiftçi olayında 12 Eylül öncesinin
kimi gizli kalmış gerçekleri sırtıyordu.
7 TIP'li gencin öldürülmesi davasında
yeni Askeri Yargıtay kararlarıyla deli-
yetsizlikinden beraat ettirilmesi akla kimi
sorular getirmiş ve kimi gerçekleri or-
taya çıkarmıştı. Çiftçi'nin, "Mahkum o-
lursam konuşacağım" demesinin hemen
ardından alıcılara beraat etmesi, arka-
sından avukatının bu dönemde benzeri
görmek üzere bir basın toplantısı ya-
parak müvekkilini "iftihara uzarmış bir
statü" olarak tanımlaması, Doğan Öz
davasında müdahil avukatların Çiftçi'nin
MIT ajanı olduğunu yolumdaki iddiaları
İbrahim Çiftçi aleyhine çevresindeki soru-
ları artırmıştı. Doğan Öz davası karar
ve bu davanın son dönemlerinde ortaya
pıkan sansür konuşmuş bazı gizli be-
pikan, Çiftçi'nin 12 Eylül öncesinin kar-
gışa ve kanlı terör ortamının MIT'e ba-
lı ajan provokatörlerinden biri olduğunu
ortaya koyuyordu. Ülkücü olduğunu
söyleyen, MHP'li Ülkücü avukatları tara-
findan savunulan Çiftçi'nin durumunu aynı
zamanda, MIT'in ve benzeri tüpü karara-
lık örgütlerin 12 Eylül öncesinin gerçek
sorumlularından olduklarını ve 12 Eylül
öncesinde anarşi ve terörün, askeri darbe ve
daha sonra faşizme doğru nasıl idam
adını tırmadığını tüm açıklığıyla gös-
teriyor. Çiftçi olayı, 12 Eylül öncesinin
bir aynası ve terörün gerçek sorumluların-
ın kimler olduğunu açık bir kanıt ola-
rak dikkate incelenmeye değer bir olay.

verelim.
Bir şey değil çok şey değişti.
Federal Alman işçi sınıfı yeti hafat-
lık grev savasının kazanımları
çktı.
1 Nisan 1985'ten itibaren kapital-
ist sömürü haftada bir buçuk saat
azaldı. Bu kazanımdır. Önemli,
değerli bir kazanımdır. Ekonomik
bir kazanım olmanın ötesinde ana-
mları taşıyan bir kazanımdır. Yer-
yüzünün en büyük emperyalist mer-
kezlerinden birinde, Federal Al-
manya'da, işçi sınıfının, tekeli da-
yatmaları kırabileceğini, milyon-
lara emekçinin, milyonlara Mark'tan
daha güçlü olduklarını kanıtlan-
dığını bir kazanımdır bu.

Geri yanını boşverin. Bir başına
bu yeter.

Denecek ki:
- Bir buçuk saat nedir ki? Oto-
masyon ve rasyonel otomasyon bir
çarpıda yok edecek bu bir buçuk
saatı...

Sanki 40 saatlık çalışma haftası
kalsaydı otomasyon ve rasyonel
otomasyon duracaktı...

Denecek ki:

- Grev boyunca işçilerin parasal
kayıplarına ne demeli? Soğuk
lokavta uğrayan işçilerin ala-
madıkları ücretler ne olacak?

Sanki işçiler grev boyunca dava-
saya çıkmamışlar da, dere boyunca
pikniğe çıkmışlar gibi...

Grevler başlamadan, hatta baş-
ladığı günlerde işçi sınıfı dışlanma-
nı bir yana, dostu çöçenlerin bile
mirıldanıyorlardı:

- Federal Alman işçi sınıfı dev-
rimci barutunu tükettiler çok oldu.
Emperyalistler sömürden payına
düğün yağlı kemik onu iyice us-
landırdı. Sosialis bırayı önüne da-
yadın, renkli televizyonun başına
oturtun mu vur ağzına, al lokma-
sını oldu. Hele hele "Uriaub" za-
manı yaklaşıp grev boyunca
çıkarmı mı hiç? Sağaşa soyunur-
lar mı?

Bir başka miri diha:
- Hele yabancı işçiler... Hele he-
le bizim Türkiye'eller. Daha tam
proleter bile olmadılar ki... Hep-

lik gösterir grev kırıcılardan kuy-
nuğunda tezgahta dönmüş dönmüş.
Hiçbir yerde metal, kağıt ve ba-
sam emekçileri sendikalarını satma-
dılar, arkadaşlarını yan yolda bırak-
madılar.

Sözünü ettüğümüz "mirittılan sa-
hpleri" şimdi kulahlarını onlerine
koyup düşünmeli, işçi sınıfının tek
devrimci sınıf olduğunu iliklin bilim-
sel doğruyu bir kez daha okumalı
ve abdest tazelemeli...

Pekiili, bu zorlu sınavda hiç ml
sınıfta kalan olmadı? Anladık Fe-
deral Alman işçi sınıfının karnesi
tepeden trnağa "pekili"lerle dolu.
Yabancı işçiler "iftihara" bile ge-
çteler... Tamam amenna... Ama sını-
fta kalan yok mu?

Var.
Yaklaşık 30 yıldır Federal Alman
toprakları üstünde, sendika üsti yön-
etimlerine egemen olan anlayış,
"sosyal demokrat sendikacılık"
diye özetlenen ekonomik-demokratik
savaş yöntemi sınıfta kaldı.
Bir kez daha (kimbilir bununla bir-
likte kaç kez oldu?) sınıfta kaldı.

Grev alanlarında elle tutulur, göz-
le görülür olmuş savaş potansiyeli
(gizli) değeri değerlendirilemedi.
Düğüm fabrika kapılarında çözülebile-
cekken, yeniden ve bir kez daha
süslü salonlarda, yeşil çuha kaplı
masaların başında, "pazarlık" yön-
temi ile çözümleri yoluna giddi.
Kazanımlar sunnetli oldusuna sün-
netçiler kızmak anlamış. Kırve'de
iş yok. Kautsky denen kırve... Ve
sendika yönetimlerini elinde tutan
Kautsky'nin torunları, bir kez daha
sınıfta kaldılar.

Eğer haftalık çalışma süresi 39
saat 59 dakikaya indirilsaydı, ça-
lışma süresi topu topu bir dakika
kısaltılabilseydi bil gene bu yazıyı
yazardık.

Tekellerin dayatmaları" sökm-
miştir. Savaşçı çıkıştımlar ve ka-
zanan işçiler olmuştur.

Gel de keyiflenme, gel de kvan-
ma, gel de öğrenme...

Chanzy Couture Konfeksiyon atölyesinin patronu Ali Öztürk, işçilere "nasihat" verdi:

ÖZETLE

"Paranın ne önemi var, hepimiz Türküz"

Röportaj: Kenan ÖZTÜRK

Fransa'nın Chartres bölgesinde Türkiyeyle konfeksiyon işçileri, yanında çalıştıkları Türk patron Ali Öztürk'e alt Chanzy Couture konfeksiyon atölyesinde, iki aylık paraslarını almayınca Haziran ayı başında işyerini legal ettiler. Olaya basın yayın organları geniş yer verdi. Legal bir hafta sürdü. İşçiler haklarının bir bölümünü aldılar. Diğer hakları için de sendikaları CGT aracılığıyla mahkemeye başvurdular. Bu legal olayı Fransa'daki işçilerimizin büyük bir çoğunluğunun terzi olarak çalıştığı konfeksiyon dahındaki aşırı sömürüye ve kepezelliği bir kez daha bütün çıplaklığıyla gözler önüne serdi. Legal gerçekleştiren Türkiye'de Abdullâh Karakas, Erdal Büyüktürk, Erdal Söyler ve Mehmet Taylan Fransa'daki konfeksiyon işçilerinin içinde bulundukları durumu Türkiye Postası'na anlattılar.

Tatil bayram demeden gece-gündüz çalışıyoruz

Adım Mehmet Taylan. Daha ortaokuldayken okul masraflarını karışmak için bir terzinin yanında çıraklaşmıştım. Üstam haftada 2,5 lira veriyor, 5 lira da bahşişinden elime geçiriyor. Ortaokulu bitirince bende İstanbul hevesi başladı. Ama oraya gittiğimde tabii tüm hayallerim yıkıldı. İşsiz kaldım, yatacak yer bulamadım, hanırlarda yatıttım... Askerden sonra kendi kasabamda terzi dükkân açtım da veriyeler, vergiler yüzünden geçim iyice zorlaştı ve dükkânı yan fiyatına satmak zorunda kaldım. Yine iki terzi arkadaşla birlikte maceralar bir yolculuktan sonra Fransa'ya geldim. Uzun süre turist olarak çalıştık sonra çalışmaya ve oturma izni kartlarını aldık. Çocukları getirmek için uzun süre ev aradıkten sonra, ancak Paris'e 10 kilometre uzaklıktaki Chartres'te ev bulabildik; yani her gün işe gelmek ve işten dönmek için 200 kilometre katedecektik. O arada burada konfeksiyon atölyesi patronu Ali Öztürk'le tanıştım. İşçi anıyomuş, bana ev bulursayna çalışabilirdim diye, kabul ettiler. Aynı durumda olan bir arkadaşımı da işe aldılar; yine ev bulacabına söz vererek... Ödemeyi parça başı yapacak. Gece gündüz, cumartesi, pazar, bayram demeden 1 Mayıs günü bile çalıştık. Patrona evden bahsettik ben de öyalıyordum. So-

kaldım, 3500 Frankım gitti. Patron sürekli iş getiriyor, bizi gece 1'ere kadar çalıştırıyor. Bana da iki ay para ödemedi, söylediğim zaman "Erdal'cığım biz Türk'üz, hepimiz birbirimiz için, birimiz hepimiz için, burada yabancılara zor olmamalı. Para işi kolay hallederiz, sen çalı" diyordu. İlk iki ay parasının bir bölümünü zorla aldım, ondan sonraki ay aynı hızla günde 13-14 saat, cumartesi pazar, bayram günleri çalıştık. Onun da parasını vermedi, yine bizi öyalamaya kalktı. Bu arada makinelere sayısını 4'ten 11'e çıkardı. En sonunda da bizi kovalamaya kalktı. Bizim dayanacak gücümüz kalmadı, atölyeyi işgal ettik.

Burada kaldığımız sürece Fransızca'yı öğrenmeyi çok istedim, ama nerede... Kurslara gideydim dedim, konfeksiyon zaman ve fırsat vermedi. Makineyi tepersen para var, yoksa yok. Kendi gabamla öğrenmeye çalışıyordum Fransızca'yı. Çalıştığım makinenin üzerine öğrendim kelimeleri yazıyor, hem çalışıyor, hem kelimeleri okuyordum.

Patronu tehdit ettim de, paramı öyle alabildim

Adım Erdal Büyüktürk. 40 yaşındayım, evliyim, bir çocuğum var. Konfeksiyon baba mesleği. 7.62, 3 üveyi 10 kardeşim, hepimiz konfeksiyonda çalışı-

İki aylık ücretlerini almayınca patron Ali Öztürk'ün atölyesini işgal ettiler.

ma izni kartları için 1979'da başvuru yaptım, turist işçilere akl pıncına kartları aldım. Rahatladım... Turistlikten çok çekiydim. Süreidi gidiydim... Çalışmaya başladım. Ayda 8-9 bin (yaklaşık 2500 Mark) geçiriyor elime. Bu işyerinde çalışırken kara yaptım, paraşırma kırıldı. Bir yıl işsiz kaldım. Sigorta aşarını ücret üzerinden ayda 2 bin Frank ödedi. (600 Mark). Bu arada evde çalışmaya başladım. Batik Menet'in sahibi Fatih Menet'ten iş alıyordum, adama bir sürü iş yaptık, benim gibi başka arkadaşları da iş vermiş, ondan sonra paramızı vermedon kadar kayboldu. Öğrendik ki, biz işçilerin parasını büyük toptancı firmadan Alip Holland'a ya kaptık. Bir gün kendisini görüp tehdit ettim, hepsini onlardan da paramın büyük bir bölümünü aldım...

Bu arada Ali Öztürk'le tanıştık. Bana da "ev sorununu hallederiz" dedi. Kendi villa tipi bir evde oturuyor. Biz ev bulamıyorduk, çocuklar çoktu arada kaldık bir ay kadar, daha sonra yine kendim ev bulup çıktım. Ali beye iki ay gece gündüz çalıştık. Hesaba oturdukumuzda benim hesap onunkini tutmadı. Paramın bir kısmını alabildim, ondan sonraki iki ay da paramı vermedi. Biz de haklarımızı almak için CGT'ye gittik.

elde ettim. Bu işten patronlar iyi para vurdular...

Madame Marco'nun yanında işbaşı yaptım. 9 ay çalıştıkten sonra patron atölyeyi satışa çıkardı, bizi de haklarımızı vermedon kanunusuz işten atmaya kalktı. CGT'ye üye olduk. Atölye el değiştirdi, biz de bu arada bazı kazanımlar elde ettik. Yeni patron geldikten sonra parça başı konusuna arkadaşlar arasında ikilik pıncına birkaç arkadaş oradan ayrıldı. Ali Öztürk'le tanıştık, bana da ev bulacabına dair söz verdi, tabii ne ev buldu, ne de paramızı verdi. Sonunda işyerini işgal ettik...

Fransa'da konfeksiyon brangı belibaşlı bir sorun. Büyük toptancı firmalardan, küçük atölye patronlarına kadar tam bir üçkağıt ağı var. Parça başı diye bir uygulama komşular, yani diktiğini işe kadar para kazanıyorsun. İş olmazsa para yok. Dikilecek şeyler Maisen denen toptancı firmadan bize ulaşmaya kadar bir iki aradan geçiyor. Aslı dikim fiyatı Maisen'de 60 Frank'a, bizim elimize geldiğinde 10 Frank'a inmiş oluyor. Aradaki miktar doğrudan atölye sahibinin cebine giriyor. Maisen, üzerine kat kat koyup piyasaya veriyor. Bizim 10 Frank'a diktiğimiz topnak maliyeti 30-40 Frank'a bulmayan bir

Bir milyon kişi bir yılı aşkın süredir işsiz

Nürnberg Çalışma Dairesi'nin 3 Temmuz günü yaptığı açıklamaya göre, Federal Almanya'daki iş ve işçi bulma kurumlarındaki kayıtlı işsiz sayısı 2 milyon 112 bin 596. Kusa çalışma uygulamaları işyerlerinde çalışan işçi sayısı ise 338 bin 327. Bir yıl veya daha uzun zamandır işsiz olanların sayısının da geçtiğimiz Haziran ayında artarak tüm işsizlerin oranının yüzde 44,8'e (yaklaşık 1 milyon kişi) çıktığı bildiriliyor. 2 milyon 112 bin 596 işsizden yalnız 738 bin 638'i işsizlik parası ve 599 bin 609'u çok düşük olan işsizlik yardımı alabiliyor.

Yabancı düşmanlığına karşı "uzun yürüyüş"

İçinde çeşitli parti, yığın örgütü ve demokrat kişiler barındıran "Frankfurter Appel", yabancı düşmanlığına karşı sonbaharda iki büyük yürüyüş düzenliyor. Koordinasyon Bürosu'nun verdiği bilgiye göre, 29 Eylül'de Münih ve Batı Berlin'den hareket edecek 13 Ekin'de Köln ve Bonn'a gelecek. "İrkliliğe ve Yabancı Düşmanlığına Karşı Yürüyüş" adını alan eylem boyunca, çeşitli şehirlerde çeşitli gösteri ve mitingler düzenlenecek.

Kasiyerlere polislik görevi

Batı Berlin Senatosu'nun, sığınmacılara sosyal yardım olarak verilen "fiş"lerle ilgili yeni karar, büyük protestolara yol açtı. Yeni kararla, "Sığınmacı fişleri nakit paraya değitiriliyor" gerekçesi öne sürülerek, dükkânlardaki personelin fişle alışveriş yapanlardan kimlik sorması öngörüldü. "Fiş" uygulamasının başlanışına insanlık dışı bir uygulama olduğunu ve sözkonusu kararın kasiyerlerin de ister istemez "polislik" görevini üstlenmelerini söyleyen Senato'nun

...yansı güdü öne çıkarıyor. Karadeniz bahsettiğimizde beni alyalıyordu. Sonunda kendim ev buldum yine.

Bu arada patronu ne birinci, ne de ikinci ayın parasını vermedi. Para isteyince bize "Siz Türksünüz, ben de; aramızda para sorunu nu oluyur, birbirimize yardım edelim" diyor. Ondan sonra da beni ve arkadaşımı karşı dışarı etti. Bizden birkaç gün önce de iki arkadaş daha işten atılmıştı. Onlarla birlikte CGT sendikasına gittik. CGT'nin girişimleri sonucu tekrar işe almak zorunda kaldı patron bizi. Bir de bize bir nutuk paktı, "Bundan sonra her istediğiniz olacak, sendikaya gitmekle ayır yaptınız" falan diye ve bize "Anlaşıma Belgesi" diye Fransızca bir kağıt imzalatı. Haftabaşında işe gittiğimizde, "Bu atelyeye giremezsiniz, imzaları atınız artık" dedi. Bizi içeri sokmadı. Tekrar CGT'ye başvurarak patronu mahkemeye verdik ve anlaşıma zorlamak için atelyeyi işgal ettik. O da, ırkçılıyla tanınmış bir avukat tutarak bizi mahkemeye verdi. "Mülkiyetecavuz", den... Mahkeme işgalin üç gün içinde son bulmasına karar verdi. Biz buna rağmen bir hafta direndik ve polis zoruyla pikanırdı. Alacaklarını ve kanunsuz işlen çıkarmayla ilgili mahkememiz iş sürüyor.

Dayanacak gücümüz kalmadı, atelyeyi işgal ettik

Adım Erdal Söyler. 25 yaşımdayım. Buraya gelmeden önce Türkiye'de de konfeksiyonda çalışıyordum. Ancak elime ayda sadece 11 bin lira geçtiği için geçinemediğimden, Paris'teki eniştenim yanına geldim. Bir yıl turist olarak çalıştıktan sonra İzmirli bir konfeksiyoncuuna, yine 8 Türk'ün çalıştığı atelyesine girmek oturma ve çalışma izni kartlarını aldım. Daha sonra atelyenin kaftak olduğunu öğrendik, atelye kapandı, ben de Strasbourg'daki Gündüz konfeksiyonda işe başladım. Parça başı düzeniyle sabah saat 8'00'e akşam 9'a, 10'a kadar çalışıyorduk. Cumartesi pazar da dahil... 6 ay sonra da bu Ali Öztürk'ün yanında işe başladım. Ali Öztürk, bana da oda bulacağını vad ederek beni kandırdı. Orada da parça başı çalışacak, aybaşı geldiğinde yaptığımız işin parasını alacaktık. İki ay otelde

yon baba müdeği. 7 or, 3 üvey 10 kardemizi, hepimiz konfeksiyonda çalışıyorduz.

İstanbul'da kendi atelyem vardı; pantolon yelek dikeyordum. Paris'te yaşayan bir arkadaşım bana sürekli mektup yazıyor, burayı methediyor, get diyor. Şipak pasaportu çıkıp 1978'in sonunda Fransa'ya geldim. Gelmem bir nedeni alkoldü bırakmak istemedim.

Önceleri bir Arap patronun yanında turist olarak çalıştım. Günde 40-50 pantolon çıkıyor, pantolon başına 10-11 Frank alıyorduk. Aradan 6 yıl geçmesinden rağmen şimdi hala 10 Frank veriyorlar pantolon başına. 14 ay çalıştıktan sonra arkadaşlara "Ben bu Fransa'yı sevmedim beni Türkiye'ye gönderin yine" dedim. 400 Frank'lık uçak biletimi alıp beni İstanbul'a gönderdiler. Orada da bir süre kardeşlerimin atelyesinde çalıştıktan sonra tekrar Fransa'ya geldim. Oturma ve çalış-

parasını vermedi. Biz de haklarımızı bırakmak için CGT'ye gittik.

Büyük toptancı firmalardan küçük atelye patronlarına ulaşığıcı ağı

Adım Abdullah Karakaş. Evliyim, iki çocuğum var. Türkiye'deyken esnaflık yapıyordum. Doğu Anadolu'yu arabamla köy köy dolayıp çerçilik yapıyordum. Gellirizim yetmiyordu. Alimanya'ya gelip illa çaşavırdım. Üç yıla yakın bir zaman Stuttgart'ta popçülük yaptım. İticia istemim kabul edilmeyince Fransa'ya geldim. Turist işçileri al çıkınca bir patron bulup 4500 Frank verdim, kontrat yaptım ve böylelikle oturma ve çalışma izni kartlarını

veyer. Bizim 10-400 Frank'la düktüğümüz topıl malıyeti 30-400 Frank'la bulmayan bir elbiseyi vitrinde 300-400 Frank'a görüyorduz...

Patronlar devleti de dolandırıyorlar. Çıkardığımız malın çok azını veriyor bildiriyorlar. Biz fazla mal çıkartalım diye ayda 250 saat çalışıp örneğin 7000 Frank kazansayorsak, patron bizim maaş bordrolarına asgari ücret 3800 Frank ve "169 saat çalıştı" yazıyor. Aradaki farkı bize çekle elden veriyor. Dolayısıyla bizim işsizlik, sigorta gibi primlerimizi asgari ücret üzerinden ödemiş oluyor. Hastalanan veya işsiz kalsak sigorta bize asgari ücret üzerinden ödeme yapıyor. Emeklilik ve işten çıkış tazminatları da tabii ki en düşük ücret üzerinden hesaplanıyor. Yani bu parça başı düzeni tamamen işçinin zararına işliyor. Ayrıca, atelyelerdeki sağlık koşulları da çok kötü. Küçük, havasız yerlerde yüzlerce arkadaşımız vereme yakalanıyor.

ister istemeyi" politiken Senatö'nün SPD'li, FDP'li ve Alternative Liste li milletvekilleri karara siddetle karşı çıkıyorlar. Alternative Liste taraftarlarıncı düzenlenen eylemler Almanların ve sığınmacıların toplu olarak alışıverişe gilmeleri şeklinde sürüyor.

İşsiz öğretmenler Türkiye'ye

Federal Alimanya'da kültür bakanlarının Haziran ayı içinde yapılan konferansında, Türkiye'ye işsiz Alman öğretmenleri Türkiye'ye gönderme konusü ele alındı. Öğretmenler, "geri dönlüş yapan Türkiye'li ailelerin çocuklarına yardımcı olacakları" gerekçesi öne sürülerek gönderilmek isteniyor. Bilim ve Eğitim İşçileri Sendikası (GEW) sözcüleri, ne Alman ne de Türk hükümetinin yabancı çocukların re-enteğrasyonuna ilişkin olarak hiç bir ciddi önlem almadığını idare ediyor ve bu konudaki planların, hükümetin işsiz Alman öğretmenleri "beyondan atma" niyeti olarak niteltiliyorlar. Konu Batı Berlin Senato-su'nda da gündeme geldi. Bilindiği gibi Batı Berlin hükümeti Türkiye'li öğretmenleri işten çıkarma yolundaki çalışmaları zaten sürdürmekteydi.

Federal Alimanya'nın 1985 silahlanma bütçesi

Federal Alimanya'nın, 1985 yılı bütçesinde de sosyal harcamalardan kesintiler yapılarak silahlanma harcamalarını arttırmıştı öngörüldü. Geçtiğimiz günlerde Ekonomi Bakanı Lambsdorff tarafından basına açıklanan tasarıya göre, Çalışma ve Sosyal İşler, Eğitim, Gençlik, Spor ve Sağlık Bakanlıklarını'nın bütçelerinden yeni kısıtlamalar yapılmasına karşın, Savunma Bakanlığı bütçesinde yüzde 3,7 oranında, yani 1,78 milyar Mark'lık bir artış öngörüldü. Bütçe 49,3 milyar Mark'a çıkartılıyor. Bunun 50 milyar Mark'ının silahlanmaya yatırılacağı tahmin ediliyor. Bütçede en fazla kesintiyi uğrayan bakanlık Çalışma Bakanlığı.

E. Söyler diğış makinesinin üzerine yazarak dil öğrenmeye çalışıyor.

Adıyamanlı Mehmet Taylan Türkiye'deyken terzilik yapıyordu.

Abdullah Karakaş Türkiye'deyken köy köy dolayıp çerçilik yapıyordu.

Erdal Büyükköztürk'ün ötekt 9 kardeşide konfeksiyon işçisi

SON 150 YILIN EN BÜYÜK SENDİKAL EYLEMİ

İngiliz maden işçilerinin grevi 18. haftasına girdi

Thatcher hükümetinin, 20 ocak kapatarak 25 bin işyerini yoketme planına karşı maden işçilerinin başlattıkları grev 18. haftasına girdi. Yaklaşık 100 bin işçi kap-sayan grev, İngiltere'de son 150 yılın en büyük sendikal eylemi olarak değerlendiriliyor. Geçmiş günlerde Devlet Kömür İşletmeleri ve Maden İşçileri Sendika-sı (NUM) arasında yapılan görüşmeler de sonuçsuz kalırken, grevci işçiler ulusal ve uluslararası planda dayanışma büyüyor. Son haftalarda en büyük dayanış-ma hareketi, tren sürücülerinin ve matbaa işçilerinin grevleri oldu. Londra'ya gidip gelen trenlerin 24 saat işlememesinin yanında, demiryolu işçileri ayrıca Galler ve İskoçya bölgelerindeki iki büyük çelik kompleksinin hammaddesi sevkâtını durdurdu. Matbaa işçileri de, grevdeki maden işçilerine yazdıkları bir dayanış-ma mesajını basmayı reddeden İngiltere'nin büyük gazeteleri "Daily Mirror", "Sun" ve "Financial Times" da grev yaparak sözcüksoy gazetesinin çıkmasını bir gün önlediler. Hükümetin kolluk güçlerinin maden işçileri üzerinde estirdiği tenser de sürüyor. Son olarak 14 bin işçinin grevde olduğu İskoçya'da yine 50 işçi göz-alına alındı. Grevin başlangıcından bu yana, içinde NUM Başkanı Scargill de olmak üzere 2600 kişi tutuklandı, polislin saldırıları sonucu 500 kişi yaralandı, 1 kişi de öldü. Maden işçileri, hükümet ocakları kapatma kararını geri almasa ya kadar direneceklerini belirtiyorlar.

"Dönüşü teşvik" yasasından yararlanma süresi 30 Haziran'da sona erdi

Kesin dönüşçüler Alman patronlara 3 milyar mark armağan ettiler

- "Geriyé dönüşü teşvik" adı altındaki 10 bin 500 Marklık prim için 14 bin, ödedikleri sigorta primlerini geri almak için ise 82 bin kişi başvuru yaptı. Bunların yüzde 80'i vasıfsız işçi, yüzde 60'ı da 40 yaşın üzerinde

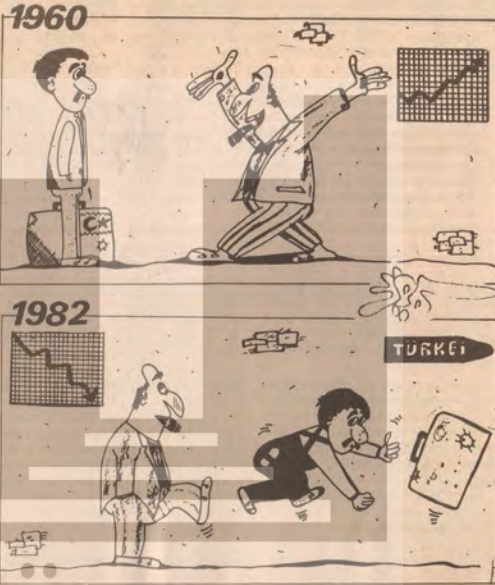
Federal Almanya'daki "geriyé dönüşü teşvik" yasasından yararlanma süresi 30 Haziran'da sona erdi. Başvuru yapanların sayısının 100 bin dolayında olduğu bildiriliyor.

Nürnberg'deki Federal Çalışma Daire-si'nin verilerine göre; 10 bin 500 Marklık primi aralık Haziran ayının başına kadar kesin dönüş yapmış olan 1700 işçinin yüzde 90'ı Türkiye'li. Yine bu 1700 işçinin yüzde 75'i işyerinin tamamen veya bir bölümünün kapanması, yüzde 9'u işyerinin iflası sonucu işsiz kalarak, yüzde 16'sı da kısa çalışmadan etkilenerek "dönüşü teşvik" primini almaya hak kazandı. Kesin dönüş yapan işçilerin sadece yüzde 4'ü 25 yaşın altında, 40 yaşın üzerinde olanların tümüne oranı ise yüzde 60. Geriyé dönüş için başvuru yapanların yüzde 80'i ise vasıfsız işçi.

3 milyar Mark bıraktılar

"Geriyé dönüşü teşvik" yasasından yararlanmak üzere başvuran ve en geç 30 Eylül tarihine kadar Federal Almanya'yı terk etmek zorunda olan 100 bin işçinin 3 milyar Mark bulan kazanılmış haklarını Alman işverenlere "hediye" ettikleri hesaplanıyor. Bildiği gibi, sözcö-nusu yasa iki türlü "teşvik" getirmekteydi. Bunlardan birincisi işsiz kalan ya da çalıştığı işyeri "kusa çalışmaya" girenler, dönmeleri halinde verilen 10.500 Marklık "teşvik"ti. Bu teşvikten yararlanmak için yapılan başvuru sayısı yalnızca 10 bin dolayında. Eğer bu kişiler dönüş için başvurmıyıp yasal olarak bir yıl süreyle tanı-nan işsizlik parası alma hakkını kullan-salardı, yılda kişi başına 24 bin Mark alacaklardı. Böylece, 10.500 Marklık "dönüş teşvik"inden yararlanan her yabancı işçi Çalışma Daireleri'ne 13.500 Mark bırak-mış oldu.

Yasanın getirdiği ikinci "teşvik", emek-lik kesintilerinden işçinin ödediği payın, dönüş halinde işçiyé ilave edilmesiniydi. Bu "teşvik"ten yararlanmak için başvuran 80 bin dolayındaki yabancı işçi ise, emek-

Yabancıların kazanılmış pek çok hakkı ellerinden alındı

Belçika'da Yabancılar Yasası kabul edildi

Özal
hükümeti

hükümet serbest dolaşım hakkını satıyor

Geçtiğimiz ayın son haftasında Dişçiler Bakanı Vahit Halefoğlu resmi görüşmeler yapmak üzere Federal Almanya'ya geldi. Türk ve Alman hükümet yetkilileri arasında yapılan görüşmelerde "Türklerin işçilerinin Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ülkelerinde serbest dolaşım hakkı" konusu ele alındı. Konuyla ilgili olarak yapılan anlaşmaya göre, Federal Almanya Hükümeti Türkiye'nin AET ile donmuş olan işçilerinin canlanma ve döndürülmesi bulunan kredilerin yeniden verilmesi için baba harcayacak ve buna karşılık Türkiye'de "işçilerin serbest dolaşım hakkını" kullanmaktan vazgeçecek.

Nitekim, görüşmelerden sonra bir açıklamaya yapan Dişçiler Bakanı Vahit Halefoğlu "Serbest dolaşım hakkımızı kullanırsak, bundan en çok etkilenecek ülke Federal Almanya olacaktır için, mevcut iş pazarı ve ekonomik durum sebebiyle, Alman Hükümetinin karşılığında muhtemel güçlükleri anlayışla karşılayacağız" diyerek, Türkiye işçilerinin serbest dolaşım hakkını satıldığını ifade etti. Oysa, Özal Hükümeti konuyla ilgili olarak sürekli "Türk işçilerinin serbest dolaşım hakkı, toplulukla Türkiye arasında imzalanan ortaklık anlaşmasından doğan bir hakktır. Bu haktan vazgeçmemiz mümkün değildir" biçiminde açıklamalar yapıpı.

Bildiği gibi, AET ile Türkiye arasında imzalanan ortaklık anlaşmasına göre, 1986 yılı başından itibaren Türk pasaportu taşıyan herkes AET ülkelerinde serbestçe dolaşabilecek, bu ülkelerde oturma ve çalışma hakkına sahip olabileceklerdi. Böylece, Özal Hükümeti, milyonlarca Türkiye işçisi ile ilgili olarak ve Türkiye'nin yasal hakkı olan "serbest dolaşım hakkını" birkaç yüz milyon dolar karşılığında satmış oldu.

Belçika'da Tabanlılar Üssü Kabul edilmedi

21 Haziran Perşembe günü Belçika Senatosu'nda yapılan oylama sonucunda Adalet Bakanı Gol tarafından hazırlanmış olan yeni yabancılar yasası kesinlik kazandı. Bundan bir süre önce aynı tasarı Millet Meclisi'nde hükümetçe yer alan partilerin oylarıyla kabul edilmişti. Bilindiği gibi Belçikalı ilerici ve demokratlar, üniversite çevreleri ve göçmen işçi örgütlerine sert bir biçimde eleştirilen bu yeni yasa, ailelerin birleştirilmesi, oturacağı yeri serbestçe seçme gibi yabancıların kazanılmış bir çok hakkını ellerinden alınmakta.

Yasa tasarısı Senato'daki tartışmalarında sert eleştirilere hedef oldu. Komünist Senatör Vergainge yaptığı konuşmada yeni yasayı eleştirdi, J. Gol'u ve partisini (Liberal Part) özellikle son Avrupa Parlamento'su seçimleri sırasında yürüttükleri yabancı düşmanı kampanyadan dolayı, ülkede ırkçılığın güçlenmesine yardımcı olmakla suçladı.

Yeni yasasının Belçika vatandaşlığı yasasına yabancıların Belçika uyrukuna geç-

Belçika'daki Türkli işçiler, gerici yasaya karşı protesto gösterileri yapmışlardır

melerini bazı durumlarda kolaylaştıran değişiklikler getiren ve diğer bölümlere kıyasla daha fazla kabul gören ikinci kısım ise taşıdığı bazı hukuki zaafırlar ve belirsizlikler nedeniyle Serge Moureaux ve R. Lallemand gibi hukukçu senatörlerin

eleştirilerine hedef oldu.

Tartışmalar sırasında söz alan Adalet Bakanı J. Gol ise özümlüdeksi sonbahar da Federal Almanya'da olduğu gibi Belçika'da da göçmen işçileri dönüşte teşvik için mali önlemler getirileceğini açıkladı.

Danimarka'da son yılların en örgütlü ve uzun süren eylemi

Kopenhag'da şöförlerin grevi başarılı oldu

Kopenhag'da otobüs şöförlerinin yığın-sal olarak örgütlü bulunduğu SİD, sendikadan ayrılmalar ve "ayrışımımız" sendikaları kurma kılıfı altında bölünmeye cabaladı. SİD sosyal demokratların etkililiği altında ve çok sayıda işçiyi çatısı altında toplama bulunuş bir sendika. Son zamanlarda bu sendikada örgütlü bulunan işçilerin arasında, "SİD sosyal demokratlara maddi olarak yardım yapıyor" söylentisi yaygınlaştı. Sendikada örgütlü bazı işçiler de bu duruma protesto amacıyla, sendikadan ayrılmalarını açıkladılar. Hemen arkasından da, "yeni, bağımsız" bir sendika kuracaklarını belirttiler.

Bu gelişmeler üzerine, HT (otobüs işçilerinin kısa adı) şöförleri tüm hatlarda grev kararı aldılar ve uygulamaya geçtiler. Bu uygulamaya ilgili olarak da bir Eylem Komitesi oluşturuldu. Başta sendikadan ayrılan işçiler sayısız 23 kişiyi ve grev eylemi sırasında bunlardan 13'ü tek-rar sendikaya üye oldu, 8 şöför tavırını sürdürdü ve ayrı sendika kurma iddiaları olduklarını belirtti. İki şöför de sendikaya yeniden üye olmamakla birlikte, diğer 8

Otobüs şöförlerinin, sendikayı bölme girişimlerine karşı başlattıkları grev diğer sendikalarından da geniş destek buldu

otobüs şöfürüyle ortak hareket etmedi-ler.

Eylem Komitesi, istemlerinin 8 otobüs şöfürünün işten alınması olduğunu belirt-ti. Hükümet bu isteme karşı direndi. Bu direniş karşısında, otobüs şöfürlerinin gre-vine dayanışma grevleri başlatıldı. Mayıs'ın üçüncü haftasının sonunda aralıklı ola-rak gazetelerde, postalarında, şehirleri tren hatlarında çalışanlar, temizlik işçileri, hastane-lerdeki personel otobüs şöfürlerinin grevine dayanışmada bulundular. İki bu-yuk gazete-ye 2 gün içinde 600 kişi, Ay-ne'de üç tren hatlarında çalışan işçiler de çeşitli biçimlerde dayanışma grevi yapı-

lar. Böylece Kopenhag'da hayat felce uğ-radı.

Kopenhag Belediye Meclisi sorunu ele aldı ve 8 otobüs şöfürünün atılmasıma karar verdi. Bu karar uygulandı. Kunda Belediye Meclisi'nde alınan bu karara bi-çimdeki Muhafazakar Parti üyeleri katil-madılar. Ancak bu duruma işçileri Baka-n'ın veto hakkı bulunduğundan, şöfür-ler atılan 8 şöfürün tekrar işe indesi öz-gönusu olursa, greve devam edecekleri-ni açıkladılar. Başbakan, işçileri ve Ada-let Bakanlarının ortak basın toplantısında, bu karar üstü örtülü bir biçimde kabul edildi. Ancak bu 8 şöfürün 1 milyon Kron'a varan tazminatlarını ödemesi için hükümet olarak ellerinden gelen yar-dımı yapacaklarını açıkladılar.

Hemen uzun zamandır Danimarka'da böylesine örgütlü, geniş bir grev eylemi kit-cek olduğu, hem de elde edilen sonuç açısından kamuoyunda eylem geniş-yankılar uyandırdı. Grevin diğer HT şöfür-lerinin içinde Türkiye şöfürleri de var-dı. Yabancılar da bu grevle değerli bir de-neyim kazandılar.

"teşvik" ten yararlanacak işçi bayşarın 80 bin dolaşım hakkı yabancı işçi işe, eme-klilik kesintilerinin işverenine ödedeği ama kendi hakları olan payları da Federal Al-manya'da bırakmış oluldu. Böylece Fede-ral Alman ekonomisinin, "geriye dönüşlü teşvik" yasası uygulaması sonucunda ke-sin dönüş yapacak 100 bin işçiden 3 mil-yar Mark dolaşım hakkı tasarruf sağla-ya-cığı hesaplanıyor.

Federal hükümet yasayı çıkarırken, ge-ri-ye dönüşlerle birlikte işsizliğin de azala-cağını öse sürmüştü. Teşvik primlerinin yararlanacak 100 bin yabancı işçinin ge-ri-ye dönüşleriyle birlikte Federal Al-ma-ya'daki işsizlik oranında sözü edilmeye değerk hiçbir azalma olmayacağı ortaya çıkarken, dönüş yasa-sının asıl amacının yabancı işçilerin kazanılmış haklarını gasbetmek olduğu da ortaya çıktı.

Yabancı düşmanlığı ve işsizlik

Emeklilik ve "geriye dönüşlü teşvik" primlerini alarak dönen işçilerin 100 bin kişiyi bulması, Federal hükümetin yasayı çıkarırken yaptığı tahminlere oldukça ya-kın. Bu sayının fazla-lığı karşısında, işçi-lerin gerek 10.500 Mark gibi çok düşü-k bir miktar yılların emeğinin karşılığı ola-rak kabullemesine, gerekse de emeklilik primlerini alarak emeklilik hakkını kaybet-meyi göze almasına neden olarak, artan işsizlik ve yabancı düşmanlığını göster-mek yerinde olacaktır. Bayıruu yapa-nın Federal Almanya'da artık kendileri için güvenliğini bir gelecek görüşmelerine en güzel kanıt, dönmek isteyenlerin yüzde 60'ının 40 yaşın üzerinde olmasdır. 40-45 yaş sayı grubu için Federal Almanya'da iş-beş yıl daha çalışırmeliğe hak kazanma olanağı mevcuttur. Buna karşın emeklilik primlerini alı burada emeklilik hakkını tamamen yitiren işçiler Türkiye'de SSK'ya bağlanma yoluyla ve ayda en fazla 50 bin lira aylıkla emekli olmayı göze almışlardır. Temmuz ayın gazeteleri, Türkiye'de 4 kişilik bir ailenin sadece be-slemeye için 52 bin lira aylık ihtiyacı oldu-ğnu yazıyor.

Öte yandan 10.500 Mark teşvik primi alarak dönüş yapanların bu paranın tama-mının tasnima masraflarına harcadıkları ve yalnızca Kapıkule gümrüğünde ödemek zorunda bırakıldıkları rüşvet miktannın 50 bin lira bulduğu bildiriliyor.

Sonuç olarak, Federal hükümet, yaba-cı işçileri ülkelerine geri gönderme planı-nı birinci aşamasında başariy oldu diye-biliriz. Bundan sonraki adımla, sonbahar-da çıkarılması beklenen yabancılar yasası olacaktır.

Şili halkının yiğit evladı, devrimci sanatın yüzü Viktor Jara anlatıyor

Türkülerimiz sokaklara çıkmalıdır

Viktor Jara'nın kısa yaşam öyküsü

VİKTOR JARA

Pinochet'in işkencecileri tarafından önce elleri kırılan, daha sonra da öldürülen Jara'nın şarkıları milyonlara maloldu. Tüm dünya emekçileri Jara'yı kendilerine yakın buldular

Devrimci bir müzisyen, devrimci bir şarkıcı olmanın yalnızca devrimci, politik şarkılar söyleyen birisi olmak anlamına gelmediğini inanıyorum. Bence sanatçı gerek bir yaratıcı olması gerektiği için özgünde devrimci. Devrimci olan ise derin anlamında halkımızın değerlerini emperyalist sızmalardan koruyandır. Nasıl koruyacağız? Yığınların yaşamını, dünyayı, doğayı ve insanlara layık tertemiz, saf bir ifade biçimi ile müziğimiz nasıl yerleştireceğiz? İnsanı en saygıdeğer, en onurlu konumunda yani yok-sulluğa, baskıya, savaşa teslim etmediği bir konumda nasıl işleyeceğiz? İşte devrimci bir müzisyenin tüm bunları düşünmesi gerekiyor.

Çoğu kez biz entellektüeller ve sanatçıların halkımıza karşı ateşli, peygamberce ve popülist bir yaklaşımla gireceğiz. Bu nedenle de beklentilerimiz düşük tutuyoruz. Bu çok ciddi bir ideolojik hata ve bizim, halktan gerçekten öğrenmeyi ve onlara ne verilmesi gerektiğini, ne biçimde verilmesi gerektiğini anlamamız güçleşti. İnsanlara tarihsel kölelerini yalıtıyor. İnsanlar niyet ve bazı atılımlar seziyor. Bunun için beklentilerimizi yüksek tutmalı ve çok özel çalışmalar yapmalıyız. Türkülerimizi ve türkülerimizin müziğini yitip giden değerlerin içinde ve gerçeklere bağlı olarak çalışmalı ve bu çalışmalarımızı sürekli olarak derinleştirme yoluna girmeliyiz. Eğer sesi- min, türkülerimizin insanlara ulaşma- nı istiyorsak, insanları dinlemesini de bilmeli, gördüklerimizi, öğrendiklerimizi yeteneklerimizle sürekli yitirmeli ve sonuçta insanları bilincini yükselten ürünlerle ortaya çıkmalıyız.

Şurası bir gerçek, insanlar sanatçıdan yaşamı aynı gibi, ama "onları etkile- len ve onlarda kalan bir biçimde" yanıt- masını istiyorlar. Ben ülkemizde şarkıcı ola- rak tanınmış işçilere, çalgıya insanlara, gençlere borçluyum. Sendika toplantıla- rında, köylü festivallerinde, madencilerin mütiğerlerinde defalarca türkü söyledim, gitar çaldım. Onlar bana içlerini döktüler, acılarını, sorunlarını anlattılar. İşte beni boşluğa kurtaran, içimde daha fleri git-

Yeni Şili müziğinin önemli temsilcilerinden Viktor Jara, 28 Eylül 1938'de tarrin ismiyle Manuel ve çamaşırı Aman- da Jara'nın oğlu olarak dünyaya geldi. İlk eğitimini papaz okulunda yapan Jara, 1956'da müzik ve tiyatro çalışma- larına yöneldi. Kişiliğinde ve müziğinde Şili halkının özgür- lük ve demokrasi istemini dile getiren şarkıcı, besteci ve rejisör Jara, 1970'de Şili Halk Cephesi lideri Allende'nin seçim kampanyasında da önemli rol oynadı. Jara, baker işçileri için, fabrika işçileri için, köylüler için gitarına sarıl- dı, türküler söyledi, onları yüreklendirdi. Yığınlar onun kendilerinin bir olduğunu yaşamıyla ve türkülerleriyle an- lıdılar, ona güvendiler. Eleri güçlüydü Jara'nın, elleri na- zikti... 11 Eylül 1978'de Şili'de faşist diktatörler iktidara el koyduklarından bir gün sonra Viktor Jara da tutukla- narak beş bin Şillinin toplandığı Santiago stadyumuna gö- türüldü. Pinochet'in işkencecileri, gitarının tellerine bir daha vuramamış diye Jara'nın ellerini kırdılar. Gitarının tel- lerine vuramadı Jara, ama 15 Eylül 1973'de katledilince- ye dek şarkılarını söylemeyi sürdürdü. Ve sesi sonuna dek

güçlü ve yürekliliydi. 18 Eylül 1973'de karısı Joan Jara yüzlerce ceset arasından kocasını tanımak gibi zor bir görevi yerine getirdi. Despotlar, Jara'yı tümüyle sus- turdular, ancak şarkılarının yığınlara, milyonlara malolma- sı engelleyemediler.

Yığınlar, çalışan ve güç koşullarda yaşayan insanlar, işçi- ler, köylüler, gençler için Jara'yı kandelirine yakın bul- muşlardır? Bu soruyu yanıtlamak için devrimci müzik, dev- rimci türkünün ne anlama geldiğini, devrimci bir şarkının işlevinin ne olduğunu açıklamak gerekiyor. Günümüzde dünyanın çeşitli yerlerinde barış ve özgürlük mücadelesi içinde yerlerini alan sanatçılar, müzisyenler bir taraftan üretirken, bir taraftan da bu sorulara yanıt bulmaya ça- lışıyorlar. Aşağıda, yaşamı boyunca bu sorulara yanıt ara- mış ve yaptığı devrimci müzik ile yığınların mücadelesin- de haklı yerini almış olan Jara'nın görüşlerinden bir der- leme sunacağız. Bu görüşler, 1981'de Guayaquil Üniver- sitesinde basılan "Habla y canta Viktor Jara" koleksi- yonundan derlendi.

Türkülerimiz

Nazım HIKMET

Türkülerimiz, varoşlarda sokaklara çıkmalıdır. Türkülerimiz, evlerimizin önünde duralı, kapıları açalım, kapıları ellerini sıklamalıdır, sıklamalıdır

kapılar, bağli kollarını açana kadar... Biz anlayamayız tek ağzın türküsünü. Her matem geçesi her bayram günü.

Türkülerimiz, bir gaz sandığını yere yikarak sandığın üstüne yikarak kocaman elleriyle tempo tutmalıdır.

Türkülerimiz, Çam ormanlarında rüzgar gibi bize kendini hep bir ağzdan okutmak dırılır.

Türkülerimiz, ön şafta en önde saldırmalıdır düşmana.

Bizden önce boyanmalıdır Türkülerimizin yüzü kana... Türkülerimiz, varoşlarda sokaklara çıkmak dırılır

ile yakın ilişkisi olduğunu ortaya koyar. İnsanları iyi ürün alabilmek için, çalışır- en daha verimli olabilmek için, daha iyi avlanabilmek için, yağmuru davet için, rüzgarları, fırtınaları korkutmak için şar- kılar söylemişlerdir.

Günümüzde ise, türkü söylemenin temel değerlerine "başkaldırı türkülerle" yeni bir nitelik eklenmiştir. Başlı altunda ki halklar, bu türkülerle sömürgeci, dik- tatörleri kara başkaldırma aracı olarak kullanmaktadır. Bu türküler onlara ü- kelerini, kendilerinin çalınmış olanları ve çalınanların geri alınması gerektiğini anlatıyor. Bu türküler onlara özgürlük ve dünyanın dört bir yanında özgürlük için savaşanları anlatıyor. Başkaldırı türk- üsü bugünün bir gerçeği ve gereksinimi- dir. Kovuşturulmuş, sansüre uğrayan tüm engelleri aşarak dünyada haksızlıklara kar- şı mücadele edenlerin ortak dilini oluş- turur.

Türkülerimiz bir silahdır

Başkaldırış müziği ya da türküler, en-

liz edilmesi, değerlendirmesi gereken bir olgudur; ancak, bu analizden bir sonuç ve elimizde bir silah yavaşta budur. Sa- dece protesto etmek amacıyla bir protesto türküsü söylemek insanların bil- gili yükseltmez. Gerçek devrimci türkü insanı değiştirmelidir ki insan da sistemi değiştirsin.

Devrimci türküler emperyalist sızmalara karşı olduğu, ulusal benliğimize ait de- ğerleri yaşama-yı için devrimci- lerin. İnsanın en, en onurlu niteliklerini açığa çıkartacak bir toplumu yaratmak hedefi taşıdığı ve müziğin bir biçim yolu olduğunu gösterdiği için de peyenti bir olgudur.

Güzellik paraya dönüştürülemez.

Burjuva toplumları devrimci türkülerin, başkaldırış müziğinin kısıtlanırla ile du- rdu. Tek merkezden yönlendirilen gaz- teler, dergiler, radyo istasyonları ve tele- vizyon kanalları hergün yığınların beyin- lerine yanlış değerler aşılar, onların kaf- lalarını ilahlar yaratır. Bu şekilde, yoksul-

değerlerle temas hiline gelme kişiyi yal- nılaştırır; insanlara iletişim kurmasını ve mücadele etmesini zorlaştırır. İşte baş- kaldırış türkülerini yaratılan bu düşünüş- se, bu hufaleleri yikarak, insanın gerçek değere ve gerçeklere dönmesi sağlar.

Devrimci türküler yapan bizim görevi bunlardan para kazanmak, bunları kazanç kapısı yapmak değildir. Öyle olsaydı farklı bir yaşam biçimimiz olurdu, şarkı festivalleri katılır, en son moda anabalar edinir, bahçesinde havuzlu villalar satın alırdık. Ancak kendimizi tüm yön de ilahlaştır- myoruz... Yani, devrimci türküler yap- mak için hırpani gezinmek, pırdıra yapı- mak, yan ayan tut gezmek de gerekmez. Bizim tavmız belirli ilkelere bağlı olma- ktır. İnsanın yaşamda ideolojik bir konumu olmazsa, her hangi birerle bağlı da ola- maz, angaje olmaz. Devrimci türküler ise yığınların mücadelesi ile sıkı sıkıya bağli, ona angajidir. Bunun da ticareti yapıla- maz.

Bizden farklı olarak para peşinde koşan- lar, piyasası için müzik yapanlar, kavalı an-

...lerini, sorunlarını anlatırlar. İste beni başlıktan kurtarın, içinde dahi gelir gümeye yönelen yılğınların bana duyduğu güven olmuştur.

İnadıklarına uygun yaşamak

Ben inadıklarına uygun bir yaşam biçimi sürdürmeye çalışıyorum. İşçilerle, çalışan insanlarla yakın ilişkiler içinde, öğrenecek, öğrendiklerimi, gördüklerimi türkülerimde iyi ifade etmenin yollarını sürekli araştırarak ve ideolojik konumumu sürekli derinleştirerek... İnsanlar ruhlarını, iş dünyasının anlamsız durumunda olanlar yaşamın çok çetireli olan yollarından yürümeldir. İnsan bu yollarda yürürken, kendisinin ne zaman ve ne biçimde başkaları için daha yararlı olduğunu da öğrenir. Bu, insanın peşini kesimlerden insanlarla, çamşarcı kadınlara, toprakla uğraşanlarla, inek yetiştiricilerinde, madencilerde, bahçekârlarda, kendi karsı ve çocuklarında, iş arkadaşlarında ortak bir yan bulması, onlarla dost olabilmeye demektir. Hepimizin daha haklı, daha iyi ve daha insanca bir yaşam kurmak için ortak bir isteme sahip olduğumuzu duyabilmeye ve bunu türkülerimize yansıtabilmek demektir.

Devrimci türküler yapan bizler daha başlangıçta çalışmalarımıza, kültürel geleneklerimizdeki öğelerle, folklor denilen olayla, halk kendisini ifade etmesinin en saf biçimiyle başlanmasını gerektğini gördük. Yılğınlarla canlı ve doğrudan bağlar kurmanın gerekliliğini gördük. Ve daha en baştan, her kalmış ülkeler üzerinde kültür sömürüsünü sürdiren emperyalizm, tüm kültürel sızmasına karşı mücadele ettik.

Benim türkülerime, müziğime disk jockeyler sansür kodyolar, radyo programlarından çıkarıldılar. Pekçok kişi bana müziğimin müşteri bulmayacağını, çünkü yılğınların bu tür müziğe hâzır olmadığını söyledi. Ancak, işçiler, üniversite öğrencileri için her sahneye çıkışında onların beğenisini aldılar. Demek ki insanlar benim türkülerimin için hazırlar. Hiçbir etik taşıyıcımdır türkülerim, ama folklor'dur. Folklor ise insanların dilini ve türkülerini içerir. Taraflı dli, türkülerim, işi sinifının, köylülerin, gençlerin mücadelesinden yarıyadı, bu mücadelede bağlıydı. Türkülerim başkalarını türküştürdü, çünkü eleştirir ve karşı çıkmayı içeriyordu.

Türküler insanla birlikte ve insanın en derinlerdeki öznel duygularını anlatma gereksiniminden doğmuştur. Türkülerin kaynağı onların insanın varolma sorunu

Başkaları müziği ya da türküler, anıtektiklerini bu zaman faaliyetleri, ya da sanatlarının tartışılmasında sonucunda yaratılması, halklar ihtiyaç duyduğu için ortaya çıkmıştır. Türküdeki başkaldır, protestodan öteye gitmelidir. Türkü, ana-

leninlen değerler aşular, onların katalanlara ilahlar yaratır. Bu şekilde, yokluklara haksızlıklara karşı çıkmaya yatkın beyinleri uyuşturur. Basın-yayın kanalıyla birjuvazi ABD'deki yaşam biçimini de idealleştirir, yılğınların beynine gerekçe-dışı beklentiler yerleştirmeye çalışır. Bu tür

Bizden farklı olmak para peşinde koşanlar, piyasayı ilkin müzik yapanlar, kayalar anırdan sular gibi akan, ateşi söndüren tür-garlar gibi esen ve yüreklerimizin deniliklerine yerleşir, bizi geliştiren, mücadele gücümüzü artıran türküler anlayamazlar.

varşalarda sokaklara çıkmadılar. Türkülerimiz, bir tek yürekli perdeleri inik kapısı kilitli evinde oturamaz. Türkülerimiz, rüzgara çıkmadılar.

Ölümünün 6. yılında Bedrettin Cömert'e saygı

Bedrettin Cömert için bir marşal

Taner AKYÜZ

Batı ile Doğu'nun çakıştığı topraklarda ne tam Doğu ne de tam Batı olamamış, ama kültür altıyapısıyla, yeraltı-yerüstü verimliliği, insan kalyahı hem Batıyı hem de Doğu'yu, yüzyıllar boyu emzirmiş bir Anadolu adına, ne varsa bundan böyle kotalıracak. Adı, sanı unutulmuş nice varlığı, ya da adın sanı konulması nice şeyin (yıllar boyu bin parçaya

Bir gün mutlaka

Günler büyük acılara geçiyor, ama büyük mutluluklar da. Ve diyebiliriz ki hayatta, hiç bir zaman, böylesine umutlu olmadık gelecekte, bir kötürüm olmama rağmen.

Ve işte şu anda, dede ve şuradan herkeşe ilan ederim ki, ayaklanma bir savasta kaybettim,

yine bir savasta kazanacağım. Ve mutlaka, ama mutlaka bir gün,

karanlığın ve zulmün sığındığı son kaleyi fethet giden kitlelerin içinde olacağım.

Günler büyük acılara geçiyor, ama büyük mutluluklar da...

Server TANILLI

bölünmüş Anadolu Uygurları'nın görkemli topraklarında) yeniden kavramlaşması için savunı değil, atak yapılması işini en önde omuzlayacaklardır birisi de, **Bedrettin Cömert** olacaktır. Hiç kuşku yok bundan. Çünkü, Anadolu Uygurları'nı iklimlere, mevsimlere, yakın yüzyıllara bölmeyen özümleyebilmek, bugün her zamankinden daha çok nitelik ve bilgi isteyen bir sorun. Bu anlamda, **Bedrettin Cömert**'i ne olduğundan değişik yerlerde arayarak, O'na idealizmin gözükleriyle bakmak, ne de O'nu bir çevirmen, bir kültür eşgüdücü, bir kültür memuru gibi düşünmek. Bu iki yaklaşım biçimi her zaman ve her konuda benzer sa-kıncaları içinde taşır. **Bedrettin Cömert**, kim rastlantıların küçük bir memur çocuğu konumlaya öğrenimini üstüdüzye tamamlamış ve bir Akdeniz dilini de, o ülkenin edebiyatı-felsefesi-sanatını sindirecek kerte doğru ve akılcıan öğrenmiştir. Tüm toplum için bu azımsanmayacak bir kazanımdı. Varlık olması amaçlamadan, varlık olmanın ve bu doğ-

rultuda beyinsel zenginliği, toplum ile paylaşmanın, buna adanmışlığını çabası görürüz onda. Dilimize kazandırdığı önemli ilk yapıt bir Akdeniz toplumunun düşünsel, beğenisel tadlarını bize getirirken, tüm bu birikimi, **Bedrettin Cömert**'in ileride Anadolu Uygurları üzerine düşünmesini de gündeme getirecekti. Ölümünden daha bir yıl önce "**Felsefenin Yakın Alanları İlişkileri**" başlıklı söyleşisinde sergilediği gibi bakış açısını, kendi toplumunun sorunlarına adanma bilincindeydi. **Bedrettin Cömert** yapamıyan en verimli çağında aramızdan ayrıldı. Ayrıldı, demek yanlış olur. Kültür dünyamızın tüm zorluklarına karşı direnen panırından, O'nu çekip aldılar. Her şeyin daha üst düzeyde bir niteliğe ancak asla bilirlirliği önkoşul olarak kabul ediyor- sak, **Bedrettin Cömert**'in de bir nitelik olarak aramızdan alınışı, ancak bir niteliğe doldurabileceğimiz biliyoruz demektir. Şafağa ulaşmak ve onun gibi gidenleri yaslamak da ancak bunun bilincinde olmak değil midir?

BEDRETTİN CÖMERT'TEN BİR ALINTI

"...Bildiyim yabancı dille okuduğum, beni duygulandırıp coşturan ya da yepyeni bilgilerle donatan yapıtları, orada, oldukları yerde, tek başlarına bakmaya gönül razı olmuym. O güzelliklere bu kez yalnız dostlarımı değil, tüm başkalarını ortak etme hummasına giriyorum. Hazırları en güçlüsü, en insanca oluyor bu tutku benim için. Ne yazık ki insan ne her okuyup sevdiği yapıtı çevirebiliyor, ne de bir yapıtı yazıldığı yerde taşıdığı sanatsal ve yayınsal değerleri verebiliyor. Ama bütün güzellikler ve engellerine karşı çeviri yapmak, tamdığım tüm devlatırma, yüreğimin süzerek ilettiğini bir armağan gibidir benim için; aydınlık bir merhabadır örneğin, bir bardak taze payız, bir dizi renk benecikler, küsteki eskl bir saatir, kardeş payı edilmiş bir parça ekmektir, kanımda ısıtılmış kırmızı bir güldür."

(Türk Dili Dergisi, 1978 Temmuz Çeviri Özel Sayısı)

Bolivya'da yönetime el koyma girişimi başarısızlıkla sonuçlandı

Latin Amerika'da yığınlar ekmek ve demokrasi kavgasında

Geçtiğimiz günlerde bir dizi Latin Amerika ülkesinde yığınlar olağanüstü hareketli günler yaşadılar. Şili'de, Brezilya'da ve Uruguay'da gösteriler sürerken, Bolivya'da da başarısız gerici darbe girişiminin ardından sendikalar bir grev dalgası başlattılar.

Son yıllarda Latin Amerika ülkelerinin bir çoğunda iktidardaki gerici hükümetlere ya da diktatörlüklere karşı yükselen eylemler diktatörlükleri zor durumda bırakıp, tavizler vermeye yöneltirken, demokrasi güçlerinin hareketliliği emperyalizmin güdümündeki faşist darbelerin başına ulaşmasını da zorlaştırdı. Nitekim Bolivya'daki son gelişmeler emperyalizmin ve askeri diktatörlüğün demokrasi güçlerini hesaba katması gerektiğini bir kez daha açıkça gösterdi.

BOLİVYA: Haziran sonu Bolivya'da, ülkenin kokain ticaretini önemek üzere kurulumu olan narkotik polis örgütü "Leopardo" ve bir grubun Cumhurbaşkanı Siles Zazo'yu kaçırarak yönetime el koyma girişimi başarısızlıkla sonuçlandı. 139 yıllık bağımsızlık tarihinde 180 kadar hükümet ve iktidar değişikliği geçirmiş olan Bolivya'da 1982'den beri yönetime olan koalisyen hükümeti ciddi ekonomik sorunlar karşısında aralardaki birliği sağlamakta da güçlük çekmekteydi. Öte yanda faşist iktidarlardan sorumluların, kokain gangsterlerinin darbeyle rol oynadığı, habile 1980'lerde eski gestapo şefi Klaus Barbie'nin CIA tarafından bu ülkede neo-faşist örgütleri oluşturmakta görevlendirildiği de açıklandı.

Darbe girişiminin ardından ekonomik koşulların ağırlığına protesto etmek için bir seri greve girişen Bolivya İşçi Federasyonu, "anayasal düzenin korunması" yönünde desteğini açıklarken, ülkenin askeri güçleri de cumhurbaşkanının kararlarına karşı çıktılar. Bolivya'da...

kara ve deniz yolları işçileri dışında maden, banka, posta ve endüstri işçilerinin önemli bir kısmı da katıldı. Sendikalar bir taraftan cumhurbaşkanının güvenliği tehlike altına soktuğu için işçileri yükseltmesini, temel gıda maddelerinin fiyatlarının düşürülmesini, hükümetin bir süre önce sözüyle olarak ilan ettiği özel bankalara olan dış borçların ödenmesini kararını yerine getirmesini istiyorlar.

URUGUAY: Öte yanda 27 Haziran'da Uruguay'da askersel darbenin 11. yıl dönümünde büyük ulusal protesto gösterisi yapıldı, ve demokrasi güçlerinin grev çağrısına tüm ülke çapında uyuldu. Grev ve gösteriler katılan 100 binler demokrasiye dönüşmesini, özgür seçimlerin yapılmasını, genel bir politik altyapıyı ve yığınlar işsizliğini önlenmesini istedi. Uruguay'da son aylarda bir tek gösteri bile gösterişçi diktatörlük üzerindeki baskıyı artırmış ve bunun sonucunda bir süre önce serbest bırakılan Uruguay Halk Cephesi lideri Seregin'in ardından, yasaklanmış olan Sosyalist Partisi lideri Cardoso ve Hristiyan Demokrat Juan Young'a da politik hakları...

yoğun etkiye sahip olduğu Guatemala'da geçtiğimiz yıl Ağustos ayında ABD destekli bir darbe ile işbaşına getirilen diktatör Vicores rejime yasal kılıf verebilmek için sahte seçimlere girişti. Ancak Guatemala demokrasi gücünü, halk üzerinde ağır baskıların sürdüğü, anti-demokratik yasaların işlediği koşullarda demokratik seçimler yapılamayacağına belirlenerek, bunun bir manevra olduğunu ilan ettiler.

PERU: Peru'da ise 1980'den bu yana iktidarda olan gerici Belaunde hükümetinin 1982'den bu yana ödeyemediği dış borçları ve yüksek askeri harcamaları sonucunda ağırlaşan ekonomik koşullar kamu sektöründe 400 bin emekçinin Haziran ayı içinde greve gitmesine yol açmış, grevi kırmak amacıyla hükümetin yönetime el koyması istenmiştir. Ancak emekçiler polis baskısına ve tutuklamalara karşın direnişçi hala sürüyorlarmış ve 100 kadar emekçi açık grevine gitmiş durumda.

SİTİ ve BREZİLYA: Bir yıla yakın bir süredir Şili'de Pinochet rejimine karşı gelişmiş olan direniş ve gösteriler tüm yıldıran operasyonların karşısında aralıksız ve çeşitli biçimlerde sürerken, Brezilya'da da yığınlar devlet başkanının halkın doğrudan seçilmesini önleyecek parlamento seçiminin karşı çıkışları...

Türkiye Postası

15 GÜNLÜK GAZETE SAYI: 35 13 TEMMUZ 1984

Weinberger Sovyet önerilerini reddediyor

ABD yönetimi uzayı silahlandırmakta kararlı

Temmuz ayı başında Sovyetler Birliği'nin ABD yönetimine yaptığı uzayda silahlanmanın durdurulması yönündeki öneri, Washington yönetimi tarafından kaçamak bazı yanıtlarla karşılandı. Sovyetler Birliği'nin açıklamasında uzayda güç kullanma ve uzayı silahlandırma yarışının tamamiyle durdurulması istenmiş, uzay silahlanmasının savaş tehlikesini görülmüş boyutlara yükselteceği belirtilmişti. Açıklamaya ilişkin görüşmelerin Viyana'da Eylül ayında başlayabileceğine işaret edildi.

ABD yönetiminin yanı sıra uzayda silahsızlanma konusunun Avrupa'da orta menzilli nükleer silahların sınırlandırılması konusu ile birlikte alınması gibi bir önkoşul ileri sürüldü. Öte yanda, uzun bir süredir seçim kampanyası hazırlığı olarak barıştan ve Sovyetler Birliği ile iyi ilişkiler sürdürmekten söz etmeye başlamış

olan Reagan, ABD yönetiminin görüşmelere hazır olduğunu ve Eylül'de bu konuda adım atacağını açıkladı. Ancak aynı anda Savunma Bakanı Weinberger bu görüşmeleri anlamsız bulduğunu söyleyerek reddetti. Cenevre'de orta menzilli füzelelerin sınırlandırılması görüşmelerini bizzat baltalamış olan Reagan yönetiminin şimdi bunları ön koşul olarak ileri sürmesi ve verilen peşkilatı yanıtlar Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı tarafından "hileli kartlarla oynama" ve uzay silahlanması için kapıyı açık tutma olarak değerlendirildi. Öte yanda ABD Senatosu'nun 1985 silahlanma bütçesini 1984'e göre yüzde 6,9 arttırarak 291 milyar dolara yükseltmesi ve bunun önemli miktarını ilk saldırı silahlarına ve bez milyar dolarını da uzaydaki silah sistemlerine ayırması, bu konuda görüşmelere başlamaya ciddi niyeti olmadığını açıkça gösteriyor.

kısa kısa...kısa kısa..

ABD, Körfez'de silahlanmayı arttırıyor

Körfez bölgesindeki gerginliğin son erip durumun normalleşmesinin engellenmesi için bölgedeki ülkeleri silahlandırarak ABD en son olarak Kuveyt'i kendisi İran'dan gelen saldırılara karşı koruması gerekmesiyle 82 milyon dolarlık yardım yapacağını açıkladı. Yardıma önemli bölümlerini Hawks uçaklarını roketlerini ateş kontrol sisteminin modernleştirilmesi oluşturmuyor. Reagan yönetiminin ayrıca Ürdün'de de 1600 uçaklarını roketi yollayacağı açıklandı.

Beirut'ta aylar sonra ilk sakin gece

Lübnan Ulusal Birlik Hükümeti'nin Haziran ayı sonunda Beirut'taki silahları çarşılamak son vermek ve güvenliğini sağlamak için oluşturduğu plan,...

F. Almanya ve Afganistan karşı devrimcileri

Afgan halkını tekpar yaptıysa yaşan biçimine döndürmek için tevar faaliyetlerini sürdüren CIA...

şekeri güçleri de cumhurbaşkanının kararına karşın bir protestoyu başlattı. Darbe girişimlerinin ardından sendikaların çağrısıyla 5 Temmuz günü yapılan genel greve

monkrat Juan yung'a da politik hakları geri verilmiş durumda. GUATEMALA: 1 Temmuz'da bir başka Latin Amerika ülkesinde, ABD'nin en

doğrudan seçimi öncesi başkanlar manevraları karşı ve başkanı doğrudan seçilebilir için direnişi sürdüreniyordur.

şii sağlamak için oluşturulmuş plan, Temmuz ayının 4'ünde yürürlüğe girdi. Bu plan çerçevesinde Doğu ve Batı Beyrut'u ikiye ayıran çatışma hattı ortadan kaldırıldı, bey aydır faaliyet göstermeyen havaalanı, limanlar ve tüm ana yollar açıldı. Beyrut'a yaklaşıp dokuz bin Lüban ordusu askeri yerleştirildi. Lüban'a da Kerami'nin başkanlığındaki ulusal birlik hükümetinin güvenlik planını daha önce reddeden sağcı milislerin de son temaslardan sonra kararlarına uymaya başladığı bildiriliyor.

rör faaliyetlerini sürdüren CIA destekli karşı-davim cetelerinin liderlerinden Juno Khales ve Sobqatullah Mucadidi, CDU yanlısı Konrad Adenauer Vakfı'nın davetisi olarak geçitmiş ay sonu Bonn'a geldiler. Çete liderleri Federal Alman dışişleri yetkilileriyle de konuştular. Görüşmelerine ana noktasını Federal Almanya'nın karşı-davimci cetelere daha fazla para ve silah yardımı yapması oluşturtu.

Fontainebleau Şatosu'nda toplanan Avrupa zirvesinin ardından

Ağır hasta AET kefeni yırttı mı?

A.DERİN

25-26 Haziran'da Fontainebleau'da toplanan Avrupa Zirvesi AET'deki gelişmeleri yakından izleyenlerin sonuçlarını sabırsızlıkla beledikleri bir toplantı niteliğindedir.

Bu toplantının önemli yıllardır gözlemeye, zirveden zirveye ertilenerek bir yılan hikayesine dönen İngiltere'nin Ortaklık Bütçesi'ne katkısı sorunu na bir çözüm getirmek zorunluluğunda olmasından kaynaklanmaktadır. İngiltere'nin ortak bütçeye katkısı sorunu pek çok diğer sorunu çözümü bulunabilmesinde bir anahtar oluşturmaktadır.

İngiltere Başbakanı Thatcher'in uzlaşmaz tavırna bağlı olarak zirveden zirveye ertilen sorunlar kamu oyunda, hatta bizzat yetkililerde, umutsuzluk ve bıkınlık yaratmaya başlamıştı. En önemlisi AET'nin mali kaynaklarının giderleri karşılamaya-özellikle de "Ortak Tamm Politikasının" gerektirdiği harcamalara- artık yetmemesiydi. Bu nedenle üye ülkelerin katma değer vergisinde AET'ye bıraktıkları payı % 1'den %1,4'e yükseltmelerini öngörülmekteydi. Eğer 25-26 Haziran tarihlerinde bu konuda bir karar alınmazsa topluluk önümüzdeki aylarda derin bir mali kriz için ödeyecek ve giderimleri karşılayamayacaktır.

AET'nin bir felakete doğurduğu kanısı o kadar yaygınlaşmaya başlamıştı ki 26 Haziran akşamı bir uzlaşmaya varıldığını açıklanması adeta bir sürpriz oluşturtu.

Varılan anlaşma gereğince İngiltere'nin bütçeye katkısı sorunu önümüzdeki 3-4 yıl için çözülmüş görünüyor. Buna göre 1984'te İngiltere'ye, bu ülkenin AET'ye yaptığı ödemelerden 1 milyar ECU (AET hesap birimi) tutarında bir iade yapılacaktır. Diğer yıllar ise İngiltere'nin topluluk bütçesine yaptığı katkıyla bu bütçeden yararlanıldığı miktar arasındadır (İngiltere aleyhine olan net farkın %66'sı bu ülkeye geri verilecek. Öte yandan üye ülkelerin katma değer vergisinde topluluk bütçesine ödedikleri pay %1'den %1,4'e çıkarılacak.

Fontainebleau zirvesinde varılan uzlaşmanın önemli sonuçlarından biri de AET'nin İspanya ve Portekiz'e kapılması aşması oldu. Bu iki ülkenin tam üyelikle alınmaları için mü-

AET'ye üye ülkelerin liderleri Fontainebleau'da yaptıkları son zirve toplantısında ortak pazarın hastalıklarına cure aradılar. Ama hastalığın nedeni doğru tespit edilemedince de tümlüyle tedavi etmek mümkün olmuyor.

zakerelere pek yakında başlanacak ve bunlar 1 Ocak 1986 tarihinde AET'nin tam üyesi olabilecekler.

Zirve toplantısında bir Avrupa parasının basılması, bir Avrupa marşının bestelenmesi, Avrupa bayrağı ve ortak bir Avrupa pasaportunun yapılması gibi göz boyayıcı bir takım kararlar da alındı. Bu kararlarla Avrupa halkları üzerinde psikolojik bir etki yapmak, son Avrupa Parlamentosu seçimlerinin de açıkça ortaya koyduğu gibi, "Birleşik Avrupa" fikrine karşı kamu oyunun ilgisizliğini bir ölçüde kırmak amacı güldürmekte. Fontainebleau'da varılan uzlaşmanın, "Birleşik Avrupa" fikrinin doğurduğu coşkun değil, taralları yeni bir fiyaskonun yaratacağı derin kriz karşısında duydukları kuşku-nun ürünü olduğu kanısı pek çok gözlemci tarafından paylaşılmaktadır.

Sonuç olarak ağır hasta olan AET'nin, 25-26 Haziran zirvesinde kefeni yırtmış görünse de, kesin bir iyileşme yolunda olduğuna söylemek olanağı değil. Zaten Fontainebleau şatosunda, hastanın baş ucunda, toplanan doktorların hastalığın gerek nedenleri üzerine eıldiklerini söylemekte yanlış olur. Fontainebleau şatosunun nazik hekimleri yüksek faiz uygulamaları ve saldırgan dış ticaret politikasıyla Avrupa ekonomisini darbeyle vuran, kütüğü çatışma politikasıyla Avrupa'yı dış politikada ve savunma alanlarında daha da peykiletiren, Eski Kıt'a'nın Amerika'nın "Muz Cumhuriyetleri"ne benzetmeyi amaç edinişinin görünen ABD emperyalizmi karşısında kararlı bir tutum almadan, astronomik rakamlara ulaşmaya başlayan işsizliğe karşı etkili önlemler getirmeden, tutarı bir başlı başlı politikasının temel ilkesi yapmadan, az gelişmiş ülkelerle ilişkilerini eşitlik ve haklılık ilkesi temelinde oturtmadan AET'yi yakalandığı hastalaktan kurtaracak bir tedavi uygulamanın kesinlikle olanaksız olduğunu pek anlamışa benzemiyorlar.

Tam NATO'ya uygun bir sekreter

Haziran sonu görevi başlamış olan NATO'nun Genel Sekreteri eski İngiltere Dışişleri Bakanı Lord Carrington sadece tutucu Thatcher hükümetinde dışişleri bakanlığı yapmış biri olmaktan ötesinde Amerikan General Electric tekelinin İngiltere şube başkanı ve İngiliz nükleer füze üretimini denetiminde bulunduran tekelin en büyük hisse senedi sahiplerinden biri olarak tanınıyor. Lord Carrington ayrıca ABD, İngiliz, Fransız, Federal Alman, Hollanda ve diğer Batı ülkelerinde en başta NATO için üretim yapan silah, elektronik aygıt, petrol ve öteki tekellerle çok sıkı bağlar içinde bulunuyor.

Papandreu DDR'de

Temmuz ayı başında üç günlük resmi bir ziyaret nedeniyle DDR'e gelen Yunanistan Başbakanı A. Papandreu ile DDR Devlet Başkanı Erich Honecker arasındaki görüşmelerde uluslararası ilişkilerin yumuşatılması için Doğu-Batı arasındaki diyalogun sürdürülmesinin önemi üzerinde duruldu. İki lider görüşmelerinde özellikle nükleer silahsızlanma ve bu çerçevede Balkanlar'da, Kuzey Avrupa'da ve Orta Avrupa'da atom silahlandırma anridirilmiş alanların yaratılması konusu üzerinde durdular. Ayrıca DDR ile Yunanistan arasındaki son yıllarda gelişen politik, ekonomik ve kültürel ilişkilerin Doğu-Batı ilişkilerinde yumuşama ve başarı olan katkısı vurgulandı.

3 Sovyet kadını, 3 rekor

Haziran ayı sonunda Kiev'de yapılan atletizm yarışmalarında üç Sovyet kadın atleti üç dünya rekoru kırdılar. Bunlardan Tamara Bykova yüksek atlama da 2.05 metre ile 1983'deki kendi rekorunu ayı; Margarita Ponomareva 400 metre engelliyle 53.58 saniyede koşarak yeni bir dünya rekoruna ulaştı; Raissa Sadreidinova ise 10 bin metreyi bir önceki dünya rekorundan 13 saniye daha hızlı koşarak yeni bir dünya rekoru kırdı.

Son sekiz yıl içinde bu ülkelerin dış borçları dört kat artarak 350 milyar dolara tırmandı

İMF kısıkcacındaki Latin Amerika borç tuzağından kurtulmaya çalışıyor

- Borçlu 11 Latin Amerika ülkesi Kolombiya'nın başkenti Cartagena'da bir konferans düzenleyerek ABD'nin ve IMF'nin dayattığı ekonomi politikalarına karşı önlemler almanın yollarını aramaya başladılar. Ayrıca, borçlu ülkelerin Bolivya, Ekvator ve Venezuela IMF'ye ve alacaklı bankalara rest çekerek dış borçlarını ödemeyeceklerini ilan ettiler
- 1981 yılında 14 ülke, 1982 yılında 20 ülke ve 1983 yılında da 25 ülke dış borçlarını ödeyemedi

Geçtiğimiz günlerde üç Latin Amerika ülkesinin, Bolivya, Ekvator ve Venezuela'nın IMF'ye ve alacaklı bankalara rest çekerek dış borçlarını ödemeyeceklerini ilan etmeleri, Arjantin'in başkenti Buenos Aires'de 100 bin kişi IMF'ye karşı büyük bir protesto gösterisi yaparken Alfonso hükümetinin de IMF'ye rest çekmesi, ardından da 350 milyar dolarlık dış borç batağından kıvranan 11 Latin Amerika ülkesinin maliye ve dışişleri bakanlarının 11 Latin Amerika ülkesinin maliye ve dışişleri bakanlarının Kolombiya'nın Cartagena kentinde yaptıkları toplantı bu soruların yanıtını verdi.

IMF'nin dayatmasıyla "24 Ocak 1980" tarihinde uygulamaya konulan ekonomi politikalarının savunucuları, Türkiye ekonomisinin beşyılı "düzce çıkacağı" ve bunalımın aşılacağı söylüyorlardı. "24 Ocak Kararları"ndan bu yana dört-buçuk yıl geçiyor, ama Türkiye ekonomisindeki bunalım aşılamıyor. Özal Hükümeti, şimdi beş yıl daha istiyor ve aynı programı uygulayarak, beş yıl sonra bunalımın aşılabileceğini, beş yıl sonra bunalımın aşılabileceğini mi? IMF reçetelerini bunalım aşılabileceğini mi?

Borçlu ülkeler ne istiyor?

Cartagena'da bir araya gelen bakanlar, ABD'nin ve IMF'nin dayattığı ekonomi politikalarına karşı ortak önlemler almanın yollarını aramaya başladılar. Aralarında dünyanın en borçlu ülkeleri olan Brezilya (93 milyar dolar), Meksika (90 milyar dolar), Arjantin (45 milyar dolar) ve Venezuela'nın da (35 milyar dolar) bulunduğu 11 Latin Amerika ülkesinin bakanlarının katıldığı konferanstan sonra yapılan ortak açıklamada, ABD ve alacaklı bankalardan faiz oranlarını düşürmeleri ve yüksek faiz politikasından vazgeçmeleri istendi.

Cartagena Konferansı'nın ardından yapılan açıklamada, "Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen"in ülkelerine uygun olarak, gelişmiş kapitalist ülkelerle sürdürülen dış ticaret ilişkilerinin eşitlik temelinde yeniden düzenlenmesi ve bu ülkelerin, geri kalmış ülkelerin dışıştımlarına mallarına koydukları sınırlamaları kaldırmaları istendi.

Konferansa katılan Latin Amerika ülkeleri, ayrıca alacaklı banka ve devletler, geri ödemelerin birkaç yıl durdurulmasını ve dış borç ödemelerinin daha geniş bir zaman süresine yayılmasını talep ettiler. Aynı şekilde, Konferans'tan sonra yapılan ortak açıklamada, IMF'de reform yapılması ve bu kuruluşun, "ke-

Alacaklı ülkeler en başta ABD, "paraları iyi kullanmadıkları için çarçur ettir" diyerek borçlu ülkeleri suçluyor ve bu ülkelere, borçlarını ödemedikleri takdirde "silah kullandırım" iznini veriyor. Bunalımın derinleşmesi, bu ülkelerin borçlarını ödeyemez konuma gelmeleri ve bu durumun, emperyalist banka sistemini bunalıma sürüklemesinin suçunu, ABD yine Latin Amerika ülkelerine yükliyor ve "yanlış ekonomi politikası uyguladınız" diyor.

Oysa, Latin Amerika ülkelerinde uygulanan ve iflasla sonuçlanan ekonomi politikaları, IMF tarafından dayatıldı ve bu ülkelere, IMF'nin dayattığı ekonomi politikalarını uygulamak koşuluyla borç verildi. Ayrıca, yüksek faiz ödemeleriyle, çokuluslu tekellerin kâr transferiyle ve diktatörlük koşullarında Latin Amerika ülkelerinin silahlanma harcamaları tırmandırılarak, bu ülkelere verilen dış borçların birkaç katı emperyalist dünyaya geri döndü. Örneğin, 11 Latin Amerika ülkesi, son sekiz yılda ana para hariç 173 milyar faiz ödemelerine rağmen, yine de dış borçları 4 kat arttı. Yalnızca 1981 ve 1982 yıllarında, Peru 12,2 milyar dolar ve Meksika da 13,9 milyar dolar tutarında silah satın aldı.

İflas eden program ve yeni arayışlar

Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın pek çok ülkesinde, "İstikrar programı" adı altında uygulanan ve IMF'nin dayattığı bu ekonomi politikaları iflasla sonuçlanmış bulunuyor. Bu ülkelerin tümünde, ekonomi bunalım daha da derinleşti. Enflasyon, işsizlik, yoksulluk ve üretim gerilemesi görülenmiş boyutlara ulaştı. Bir çok Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkesinin ulusal ekonomileri çöktü ve

Arjantin'in başkenti Buenos Aires'de IMF'yi protesto yürüyüşüne 100 bin kişi katıldı

ler. Örneğin, geri kalmış ülkelerin 1975 yılında 180 milyar dolar olan dış borçları, bugün 5 kat artarak 900 milyar dolara yükselmiş durumda. 1970'li yılların başında, yılda ortalama 2 ülke, vadesi dış borçlarını ödeyemiyordu. Oysa, 1981

Şimdi Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin halkları, IMF kısıkcacından kurtulabilmenin ve bunalımı aşabilmenin yolunun anti-emperyalist tutum almaktan, geri kalmış ülkelerin birlikte hareket etmesinden, dikta ve sömürden

Borçlu ülkeler ne istiyor?

İMF'nin dayattığı "kemerleri sıkma" politikasına karşı kendi halklarından yükselen güçlü protesto sesleri arasında

Latin Amerika'da enflasyon yüzde 600'e tırmandı

İşte IMF reçetesinin sonuçları!

Latin Amerika ülkelerinde, yıllardır IMF'nin dayattığı ve "Friedman Modeli" diye anılan ekonomi politikaları uygulanıyor. Bu politikaların savunucularına göre, "Friedman Modeli"nin uygulamasıyla Latin Amerika ülkelerinde 4-5 yıl içinde ekonomik bunalım aşılacak ve ekonomiler düzleşecek. Bu programla Latin Amerika ülkeleri döviz darboğazını aşacak, işsizlik ve enflasyon belasıdan kurtulacak ve ulusal ekonomiler, hızlı ve sağlıklı bir kalkınma sürecine gireceklerdi.

Oysa, yalnızca Latin Amerika ülkelerinde değil, bu programın uygulandığı bütün ülkelerde ekonomik bunalım daha da derinleşti, yapsal bir netlik kazandı ve bu ülkelerin dış borçları kat be kat arttı.

- Geri kalmış ülkelerin dış borçları, 1970-1984 döneminde 14 kat artarak 74 milyar dolarolan 90 Milyar Dolar'a yükseldi.
- 1970'li yılların başında, Latin Amerika ülkelerinde enflasyon oranı yüzde 12 ile yüzde 61 arasında değişiyordu. Bugün bu ülkelerde enflasyon oranı, yüzde 600 ile yüzde 600 arasında değişen oranlara ulaşmış bulunuyor.
- Brezilya'da 1970'li yılların ortalarında yüzde 10 dolarlayan dolar işsizlik oranı, 1983 yılı sonunda yüzde 22,6'ya tırmandı. Bugün Brezilya'da 10 milyon kişi işsiz.
- Brezilya'da 1978 yılında yüzde 39 olan enflasyon oranı, 1982 yılında yüzde 49'a ve 1983 yılında da yüzde 200'e yükseldi.
- Brezilya'nın dış borçları, 1975'den bu yana 10 kat artarak 93 milyar dolara yükseldi.
- Arjantin'in 1974 yılında 3 milyar dolar olan dış borçları, 15 kat artarak 45 Milyar Dolar'a tırmadı. Arjantin'de 1980'de yüzde 101 olan enflasyon oranı, bugün yüzde 563'e yükseldi.
- Meksika'nın dış borçları, 1976'dan bu yana yaklaşık 15 kat artarak 90 milyar Dolar'a ulaştı. Meksika'da 1975'de yüzde 20 olan enflasyon oranı, 1983 yılı sonunda yüzde 123'e yükseldi.
- Latin Amerika ülkelerinin ödemesi gereken yıllık dış borç miktarı, dışsattım gelirlerinin bile üstüne çıkmış bulunuyor. Örneğin, geçtiğimiz yıl Brezilya'nın 31 Milyar Dolar dış borç ödemesi gerekiyordu. Oysa, Brezilya'nın 1983 yılı dışsattım miktarı 26 Milyar Dolar olarak gerçekleşti.
- Meksika'nın geçtiğimiz yıl 43 Milyar Dolar dış borç ödemesi gerekiyordu. Oysa, Meksika'nın geçtiğimiz yıl toplam dışsattım 34 Milyar Dolar oldu.
- Aynı şekilde, geçtiğimiz yıl Arjantin'in 19 Milyar Dolar dış borç ödemesi gerekiyordu. Oysa, Arjantin'in geçtiğimiz yılki dışsattım 12 Milyar Dolar oldu.

Arjantin Başbakanı Alfonsín

Birçok Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin ulusal ekonomileri çöktü ve emperyalist finans odaklarının yüksek faiz politikası yüzünden dağılıp biriken dış borçlarını ödeyemez duruma düştü.

Üçüncü dünya ülkelerinin örgütlenişinin onuncu yılı

Ezilen halkların onurlu çıkışı: Yeni ekonomik düzen

Tank DEMİRKAN

1984 yılı "Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen" kavramının doğuşunun, uluslararası toplantı, forum ve platformlarda tartışılmasına başlanmasının 10. yıldönümü. Yani, bir anlamda jübile yılı.

Çağımızın, dünya insanlığının sorunlarıyla ilgilenen, onlara için ve önyargısız çözüm getirmeye çalışan bilim adamlarının tartıştıkları, görüş birliğine varamadıkları çok konu var kuşkusuz. Ama bir konu var ki, dünya bilim adamları, hangi ülkede yaşarlarsa yaşasınlar hangi politik görüşle sahip olursa olsun aynı yargıya, aynı sonuca varıyorlar. O da 3. dünya ülkeleri olarak nitelenen geri kalmış ülkelerin ekonomik, sosyal, kültürel her açıdan durumlarının her geçen yıl daha da kötüye gitmesi. Buna bağlı olarak, gelişmekte olan ülkeler ve gelişmiş ülkeler arasındaki dengesizliğin giderek büyümesi, uçurumun tüm cabaları karşın giderek daha da derinleşmesi.

Bu durumun farkında olan geri kalmış ülkeler ve onların bilim adamları, yıllardır bu gidişe dur diyebilmek için çıkış yolları arıyorlar. Birleşmiş Milletlerin değişik forumlarında ve kısa adı UNTAD olan "Dünya Ticaret ve Kalkınma Konferansı"nın çeşitli toplantılarında, dünya uluslarının daha eşit ve adaletli bir düzen içinde nasıl yaşayabilecekleri sorusuna yanıtlar arıyor. Bu ülkelerin geri kalmışlık zincirini nasıl kırabilecekleri ve kalkınabilecekleri, bu tür toplantılarda sürekli gündem maddesini oluşturdular.

Bu toplantılarda ilk hedef olarak, gelişmekte olan ülkelerin yeraltı zenginliklerini tam denetim altına almaları, çokuluslu tekellerin hammadde çıkarma ve satma pazarlarını denetiminin altına alınması saplandı. Amaç diğer ülkelerin böylece ekonomik bağımsızlıklarını elde edebilecekleri kendileri alınmaldı.

başında, yıldı orlatama Zülke, vadesi dolan borçlarını ödeyemiyor. Oysa, 1981 yılında 14 ülke, 1982 yılında 20 ülke ve 1983 yılında 25 ülke dış borçlarını ödeyemedi.

Çok güçlü olan bu uluslararası tekellerin öyle kolayca hammadde pazarlarında soyutlanamayacağı bir gerçek. Bu yüzden, çıkarları tehlikeye gidiğinde kendi aralarında dayanışmaya giren bu devletlere karşı, hammadde üreten ülkelerin dünya çapında birleşerek örgütlenmeleri ve ortak çıkarlarını ortak olarak korumaları önerildi. Bu öneri daha sonra çok başarılı bir biçimde OPEC olarak, yani Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü olarak yaşama geçecek.

Toplantılarda ikinci ana konuyu yardım, kredi ve finansman konuları oluşturdu. Gelişmekte olan ülkeler, kalkınmış ülkeler tarafından verilen yardım ve kredilerin artırılması, özel banka ve kuruluşları yerine devlet yardımlarının çoğunluğu teşkil etmesi, taksitlerin ve faiz oranlarının ise azaltılması önerildi. 1968 Yeni-Delhi toplantısında ise bu daha da somutlanarak, kalkınmış ülkelerin ulusal gelirlerinin %'ini her yıl yardım biçiminde 3. dünya ülkelerine vermeleri önerisi biçimini aldı.

Üzerinde tartışılıp öneriler hazırlanan üçüncü konu da ticaret oldu. Uluslararası pazarlarda tekellerin spekülasyonlarla fiyatları denetim altında tutmalarının önüne geçilmesi istendi. Gelişmiş-sanayilemiş 3. dünya ülkelerinden gelen ihracat karşısında indirilmi gümrük tarifeleri uygulamaları, böylece onların sanayilerini geliştirmelerine yardımcı olmaları çağrısında bulundu. Ambargo ve yaptırımları ise derhal son verilmesi istendi.

Tüm bu istemlerin yaşama geçirilebilmesi 3. dünya ülkelerinin birlik olmalarından geçmekteydi. Bu nedenle bir taraftan "Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen" in ilkesel tartışmalarla olurken, öte yandan bu toplantılarda katılan ülkeler politik olarak birlik oluşturmaya çalıştılar. İşte bugün bağlantısızlar hareketi dediğimiz ülkeler grubu, 1967'de Cezayir

Kartasıyla ve 1971'de Lima Deklarasyonu'yla, o dönem "77'er grubu" olarak doğdu. Daha sonraki yeni katılımlarla daha da kalabalıklaştı.

1974 yılı, yıllardır süren bu çalışmaların zirvesini oluşturdu. 1974'de toplanan Birleşmiş Milletler'in VI. Olağanüstü Genel Kurulu ezici bir çoğunlukla, 77'er grubu tarafından sunulan "Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen" karar taslağını kabul etti. Bu oylamada yalnız birkaç kapitalist ülke karşı oy kullandı ya da çekimsiz kaldı.

1974 yılı, insanlık tarihinde, özellikle geri kalmış ülkeler açısından bir dönüm noktası olmuştur. İnsanlar aç olan, daha iyi bir yaşam isteyen, haklarını isteyen bu ülkeler, böylece birleşerek bu gidişe bir dur deme olanağını, en azından söz söyleme, söylediklerini dinletme olanağını yaratıyorlar. Gerçek ulusal bağımsızlığın ekonomik bağımsızlığına geçişinin farkına vararak, kendi zenginliklerinin kendileri üzerine almayla karar verdiler. Ülkelerindeki uluslararası tekellerin çalışmalarını denetim altına alma ve giderek, devletleştirme planlarıyla anti-emperyalist bir politika izlemeye başladılar. Uluslararası ticareti, gelişmiş ülkelerin dediği gibi serbest ticaret, serbest rekabet değil, (günlük serbest rekabet güçlü olan diktatörlüğüdür), 3. dünya ülkelerin avantaj sağlayın, indirilmi gümrük tarifeleri isteyerek, uluslararası ticareti demokrasi istedi.

Onlar tüm bunları sadece olarak istemiyorlar. 3. dünya ülkeleri, ezilen halklarını istemektedir. Gelişmiş kapitalist ülkelerin yüzlerce yılı avantajını, ulaştıkları bu refah toplumunu, bir yerde, 3. dünyanın sefaleti üzerine kurduklarını, eski sömürgecilik, açık ya da kapalı yağmasına borçlu olduklarını biliyorlar. İşte uyanan halkların "Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen" istemlerinin altında yatan gerçek budur.

Özal hükümeti IMF, Dünya Bankası ve tekkelci sermayenin isteklerine uygun olarak devlet sektörüne saldırıya geçti

KİT'lerin yerli holdinglere ve çokuluslu tekellere satışına başlanıyor

● **Özal hükümeti, ilk planda satışa çıkarılacak 40 büyük kamu kuruluşunun isimlerini açıkladı**

Kamu İktisadi Teşebbüsleri'nin (KİT) yeniden düzenlenmesi eğilimi gelince, tekkelci sermayenin öngördüğü Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) konuyla ilgili bir rapor hazırlayarak Cunta'ya sunuyordu. "KİT Raporu" adını taşıyan ve 3 Mayıs 1982 tarihinde yayınlanan belgenin giriş bölümünde aynen şöyle deniyordu:

"Türkiye'nin geri kalmış ülkeler arasında devlet şirketleri kanalıyla sanayileşmeye başlatan ilk ülkeler arasında olduğu söylenebilir. Devletin bu yola gitmesinin esas nedeni, özel sektörün yerine sürekli olarak kamu sektörünün ikame etmekte olduğu devletin geçici olarak özel sektöre liderlik yaparak kalkınma sürecinin daha süratli ve kolay gerçekleşmesini sağlamaktır. KİT'ler ilk yıllarda Türkiye'nin sanayileşmesinde önemli rol oynamışlar ve özel sektöre öncülük etmişlerdir. Bugün, devletin ticaret ve sanayide öncülük yapmasına gerek kalmamıştır."

Aynı şekilde, "24 Ocak Kararları"nın uygulanmasında bu yana Uluslararası Para Fonu (IMF) ve Dünya Bankası ile imzalanan bütün anlaşmalarla, "Kamu yatırımlarının geliştirileceği", "devletçilik uygulamalarının vazgeçileceği" ve "KİT'lerin yabancı sermaye ve özel sektöre devredileceği" hususları yerliyordu.

Özal Hükümeti, IMF ve Dünya Bankası gibi emperyalist kuruluşların ve tekkelci sermayenin yıllardır dayattığı bu istekleri yerine getirmeye başladı ve KİT'lerin satışını öngören yasal engelleri ortadan

kaldırarak, ilk planda satılacak 40 büyük kamu kuruluşunun isimlerini açıkladı. Geçtiğimiz günlerde yayınlanan bir "Bakanlar Kurulu Kararı" ile ilk planda satılacak olan 40 büyük kamu kuruluşunun bağlı olduğu bakanlıklarla ilişkileri kesildi ve bu işletmeler satışa hazırlanmak üzere Turgut Özal'a bağlandı.

Neler satılıyor?

Önümüzdeki aylarda çokuluslu tekellere ve yerli holdinglere satışına başlanacak olan 40 büyük kamu kuruluşunun içinde, 10 çimento fabrikası, Petrol Ofisi ve petrol rafinerileri, 7 tekstil fabrikası, Türkiye Denizcilik İşletmeleri, Karadeniz Bakır İşletmeleri, Kütahya Magnezit İşletmeleri ve Çinko-Kurşun İşletmeleri gibi ulusal ekonominin en büyük ve en önemli işletmeleri yer alıyor.

Bunların yanı sıra, "ağır sanayi" kolları olarak tanımlanan ve elektronik, motor, takım tezgahları ve demir-çelik sektörlerinde faaliyet gösteren kamu kuruluşları da satışa çıkarılmış bulunmaktadır. Örneğin, satışa çıkarılan kamu kuruluşları arasında Takım Tezgahları Sanayii TAKSAN, Türk Motor Sanayii TUMOSAN, Türkiye Elektro Mekanik Sanayii TEMSAN gibi büyük sanayi kuruluşları yer alıyor.

KİT'lerin ekonomideki yerleri

● **Özal Hükümeti'nin satmaya hazırladığı kamu kuruluşlarının gerek cinsi ve gerekse üretim hacimlerine bakıldığında özel sektör kuruluşlarıyla karşılaştırılamayacak derecede büyük işletmelerdir.**

● **Örneğin, satışa çıkarılan Petrol Ofisi, üretim hacmi bakımından Türkiye'nin en büyük işletmesidir ve 1980 yılı**

istatistiklerine göre, üretim miktarı 175 milyar 675 milyon liradır. Bu işletme üretim açısından Arçel Holding'in en büyük işletmesi olan Arçel A.Ş.'inden 22 kat daha büyüktür. Arçel A.Ş.'nin aynı yıl gerçekleştirdiği üretim miktarı, yalnızca 8 milyar 25 milyon liradır.

● **Yine Özal Hükümeti'nin satışa çıkardığı İstanbul Petrol rafinerisi, Türkiye'nin ikinci, Çimento sektörü Türkiye'nin onuncu, İstanbul Gübre Sanayii ondördüncü büyük kuruluşudur.**

● **Bugün KİT'lerde 680 bin 757 işçi çalışıyor. Bu, Türkiye'nin en büyük 10 holdinginde çalışan işçi sayısından yaklaşık 5 kat daha çoktur. Bilindiği gibi, Koç, Sabancı, Çukurova, Enka, Ercan, Kutluş, Profilo, Anadolu Endüstri, Eczaibaşı ve Transdör Holding'ten oluşan Türkiye'nin en büyük 10 holdinginde 152 bin 297 işçi çalışıyor.**

● **KİT'ler, imalat sanayinde Türkiye'nin toplam üretimini yüzde 37'sini gerçekleştiriyorlar. 1981 yılı istatistiklerine göre, Türkiye'nin toplam 3 trilyon 471 milyar lira olan sanayi üretiminin 1 trilyon 282 milyar liralık bölümü KİT'ler tarafından üretilir.**

● **Enerji üretiminin hemen tamamını üreten KİT'ler, ulaştırma, maden sanayii ve bankacılık sektörlerinde de önemli bir yere sahiptirler. 1981 yılı verilerine göre, maden sanayinde çalışan toplam 96 bin 251 işçiden 72 bin 478'i KİT'lerde çalışıyor.**

● **1983 yılı verilerine göre, Türkiye'de yerli ve yabancı 46 bankadan mevduat toplamı 3 trilyon 379 milyar liradır. Bu mevduatın 2 trilyon 140 milyar liralık bölümü devlet bankalarındandır. Bu, kamu kesiminin bankacılık sektörünün yüzde 64'ünü kontrol etmedi demektir.**

Satışa çıkarılan KİT'ler

1- Petrol Ofisi	21- Güven Sigorta
2- Türkiye Petrol Rafinerileri	22- Antalya Dokuma Fabrikası
3- Türkiye Denizcilik İşletmeleri	23- Manisa Pamuk Mensucat
4- D. Bankası Deniz Nakliyatı	24- Bergama Pamuk Mensucat
5- Kütahya Magnezit İşletmeleri	25- Türkiye Yapağı ve Tiftik
6- Karadeniz Bakır İşletmeleri	26- Çukobirlik Dokuma Fabrikası
7- Çinko Kurşun Sanayii	27- Antbirlik Dokuma Fabrikası
8- Deniz İşletmeciliği	28- Tırış Iplik ve Yağ Fabrikası
9- Boru Hatları ve Petrol Taşıma	29- Afyon Çimento Fabrikası
10- Petlas Lastik Sanayii	30- Ankara Çimento Fabrikası
11- İstanbul Gübre Sanayii	31- Balıkesir Çimento Fabrikası
12- Takım Tezgahları Sanayii	32- Bartın Çimento Fabrikası
13- Türk Motor Sanayii	33- Çorum Çimento Fabrikası
14- Aksaray Motor Sanayii	34- Elazığ Çimento Fabrikası
15- İnşaat ve İmar Şirketi	35- Gaziantep Çimento Fabrikası
16- Asil Çelik	36- Niğde Çimento Fabrikası
17- Bursa Soğuk Depoculuk	37- Söke Çimento Fabrikası
18- Aksaray Azmi Milli A.Ş.	38- Trakya Çimento Fabrikası
19- Abant-Bolu Turizm Şirketi	39- Adana Kağıt Fabrikası
20- Elektro Mekanik Sanayii	40- İnşaat ve İmar Şirketi

ÖZLEM ÖZGÜR Gündem

Yine devlet sektörü

Devlet sektörünün temel taşı oluşturan KİT'ler, önümüzdeki aylarda satışa çıkarılacaktır. Bunların satışını öngören bütün yasal engeller ortadan kaldırılmış ve Özal Hükümeti, ilk planda satışa çıkarılacak 40 büyük kamu kuruluşunun adlarını açıklamıştır. Evren Özal iktidarının bu çok tehlikeli girişimi durdurulamazsa, 5-6 ay gibi kısa bir sürede, devlet sektörünün en ağırlıklı kesimlerini çokuluslu tekellere ve işbirlikçi tekkelci sermayenin kontrolüne geçirebilir.

Türkiye'de devlet sektörü, kapitalizmin gelişmesinde ve devlet elyle burjuva yönetiminde önemli bir rol oynamıştır. Bu değeri denirmeye, başkaları da eklenebilir. Devlet sektörü ve KİT'ler, geniş emekçi yığınları sömürmenin araçları, tekkelci sermayenin aralıkları olarak örgütle-

Evren-Özal ikilisi, şimdiki de ulusal ekonominin temel taşları olan KİT'leri dinamitlemeye koyuldu

Beş yıl içinde Türkiye'nin borçları iki kattan fazla artacak

- Türkiye 1985-1989 döneminde yılda ortalama ödemesi gereken 3 milyar dolar dış borç yükünün altından kalkabilse bile, yine de 1989'da dış borç miktarı 69,1 milyar dolara ve yılda ödeyeceği dış borç miktarı 6-7 milyar dolara ulaşacak

Türkiye süresi gelen dış borçlarını aksatmadan ödeyebilse, yine de önümüzdeki beş yılın sonunda dış borç miktarı iki kattan fazla artarak 69 milyar 100 milyon dolara yükselecek. Bugün Türkiye'nin 29 milyar dolar dış borcu bulunuyor. Benzer ilerlemede olduğu gibi Türkiye'nin dış borçlarının hızla artmasına, faiz oranlarının çok yüksek olması neden oluyor.

Özal Hükümeti'nin hazırladığı ve 1985-1989 dönemini kapsayan 5. Beş Yıllık Plana göre, Türkiye önümüzdeki beş yıl içinde süresi gelen dış borçlarını ödeyebilmesi için 18 milyar 300 milyon dolar yeni dış borç bulması gerekiyor. Yine Beş Yıllık Plana göre, Türkiye 1989 yılına kadar 15 milyar dolar dış borç ödeyecek.

Öte yandan, Türkiye 1985-1989 döneminde yılda ortalama ödemesi gereken 3 milyar dolar dış borç yükünün altından kalkabilse, yıllık faiz oranı yüzde 17 olduğundan 1989'da toplam dış borç miktarı 69,1 milyar dolara ve yılda ödemesi gereken dış borç miktarı da 6-7 milyar dolara ulaşacak. Böylece, yalnızca önümüzdeki beş yıl içinde Türkiye'nin sırtına 36 milyar 500 milyon dolarlık faiz yükü bincek ve büyük bir ihtimalle, pek çok geri kalımsız ülkede gözlemlendiği gibi kısa bir süre sonra, ekonomisi de emperyalizmin "borç tuzakı"nda boğulacaktır.

ları sömürmen aracı, tekeli sermayenin arkaplanı olarak görülebilir. Ve hatta, devlet sektörünün, bugün nesnel olarak faşist diktatörlüğün önemli bir ekonomik dayanağı olduğu da söylenebilir.

Ancak, devlet sektörüne yalnızca bu yanlarıyla yaklaşmak ve onu, yalnızca bugünkü işlevleriyle tanımlamak, ciddi yanlışlık olur. Böylesi bir yaklaşım, Türkiye'de devlet sektörünün, nesnel olarak ulusal, anti-emperyalist, anti-tekeli ve demokratik öz taşıyan yanlarını gözardı etmek olur.

Neden ve nasıl mı? Son yıllarda, bazı olumsuz adımlar atılmış olmasına rağmen, Türkiye'de devlet sektörü bugün hala ulusal, anti-emperyalist bir öz taşımaktadır. Özel sektör, büyük bir ağırlıkla girdi yoluyla emperyalizme, çokuluslu tekelilere bağlanırken, Türkiye'de devlet sektörünün ekonomik birimleri, kuruluş özellikleri ve nitelikleri gereği emperyalizme, çokuluslu tekelilere "bağımlı" kuruluşlar değildir. Emperyalist odakların, yıllardır devlet sektörünü boy hedefi seçmeleri, bu sektörün varlığının çokuluslu tekelilerin çıkmasına ters düşmesi nedeniyle.

İkinci olarak, Türkiye'de devlet sektörü, bütün olumsuz gelişmelere, büyük bir ağırlıkla bugün tekelilerin çıkmasına hizmet etmesine rağmen, yine de nesnel olarak ulusal, anti-tekeli ve demokratik bir öz taşır. Çünkü, faşist diktatörlük koşullarında bile, henüz devlet sektörü tekeli sermayenin tam kontrol ve denetimine geçirilememiş ve direniş noktaları tümüyle kırılamamıştır. Bugün ekonominin pek çok alanında faaliyet gösteren devlet sektörünün ekonomik birimlerinin varlığı, tekeli sermayenin çıkarlarına çatışmakta ve bu nedenle, saldırıya hedef olmaktadır.

Kaldı ki, demokratik ve ilerici bir iktidarı gündeme gelmesi durumunda, devlet sektörünün işlevleri kolaylıkla değiştirilebilir ve geniş emekçi yığınlar yararına kullanılabilir. Salt bu nedenden ötürü bile, Türkiye'de devlet sektörü objektif olarak demokratik bir öz taşır.

Orta gelişmiş kapitalist ülkelerin bir çoğuna oranla, Türkiye'de çok güçlü bir devlet sektörü vardır ve ekonominin bütün kollarına dal budak sarmıştır. Ve kapitalist toplumdaki devlet sektörü, sosyalist sektörün "taşması"dır. Bir devrim durumunda, bu sektör, özel kesimin aksine kolaylıkla sosyalist sektör dönüşülebilir. Ve devrim gücleri, eski düzenden ne kadar güçlü bir devlet sektörü devralmışlarsa, işler de o kadar kolaylaşır.

İşte bu özelliklerinden ötürü, şimdiki Türkiye'de emperyalizm, Evren-Özal üçlüsü, devlet sektörüne saldırıya geçmiş, onu temellerinden dinamitlemeye başlamışlardır. Bu, hiç kuşku duyulması ki, Türkiye'nin ulusal bağımsızlığının son kalıntılarına, ulusal ekonominin anti-tekeli, anti-emperyalist ve demokratik öz taşıyan ekonomik dayanaklarına, Cumhuriyet tarihi boyunca yönetilmiş en büyük saldırıdır.

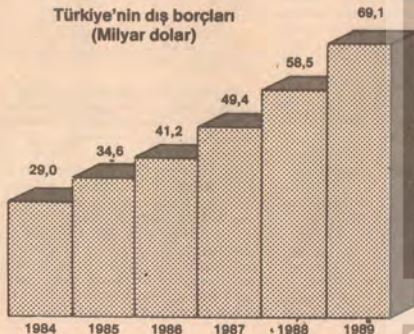
Devlet sektörünün, burjuva iktidarların niteliğine dayalı olarak, egemen sınıflarının bütününü, veya şu ya da bu kesimin çıkarlarına işlevler görmesine karşı çıkmak, bu politikalarla mücadele etmek, hiç kuşkusuz, demokrasi mücadelesinin ayrılmaz parçalarıdır.

Ancak, emperyalizmin ve yerli ortakların saldırısıyla karşılaşıya bulunan ve kısa sürede, bu güçlerin eline geçebilecek olan devlet sektörünü korumak, bunun için mücadele etmek, şimdiki demokrasi mücadelesinin, bir öncekine göre çok daha önce gelen temel taşlarından birisidir.

Evet, Türkiye'de devlet sektörü ve özellikle KİT'ler, 1950'li yılların başından beri, emperyalizmin ve yerli ortakların saldırısı altındadır. Ne var ki, bugüne kadar, emperyalizm ve yerli ortakların bu işlemlerini yerine getirmeye hiçbir burjuva hükümetinin gücü yetmemiş ve bunu başaramamıştır.

Ama, şu an işin şakaya gelir tarafı kalmamıştır ve Evren-Özal çetesi, bu işi bitirmeye kararlıdır. Eğer demokrasi güçleri, gericiyi bu büyük saldırısını göğüsleyemez, Evren-Özal çetesi bu girişimi durduramazsa, verilecek kayıp gerçekten çok büyük olacaktır.

Türkiye'nin dış borçları (Milyar dolar)

Grevler bitti ama mücadele

13 Mayıs'ı 14 Mayıs'a bağlayan geceyansı greve kıran onbinlerce metal işçinin sendikal savaşımı, Federal Almanya'da 40 saatlik çalışma haftasını, 1 Nisan 1985'ten itibaren geçerli olmak üzere 38,5 saate indirmeyi amaçlıyordu. Böylece Federal Alman tekelinin **40 saatlik hafta duvarı** delinmiş oldu. Tekeleri sermayenin uzlaşmaya yanaşmaması, dayatmacı saldırısının püskürtüldüğü bu sendikal savaşında gene de yüzbinlerce metal emekçisinin daha ileri ve kalıcı kazanımlara olanak sağlayan savaşım kararlılığı ve coşkusu gerçeğe dönüştürülmedi. Haftada 40 saatlik çalışma süresinin altına inilmesine karşılık bir dizi sendikal ödün verildi. Federal Alman sendikal hareketinde sendika üst yönetimlerine egemen olan sınıf uzlaşmacı siyasal çizgi, toplu sözleşme anlaşmazlığı sırasında ki sendikal savaşında da kendini bir kez daha gösterdi ve tekelilerin temsilcileri ile salt masa başında görüşmelerine sonuç alınması yoluna gitti. Bu yüzden de bu sayfada özeti sunduğumuz toplu sözleşme çerçevesinde kazanımlarla yitinek zorunda kaldı.

Kağıt ve basım işçileri de Leber formülü çerçevesinde toplu sözleşme imzaladılar

Basın işkolunda grevler, yarıserilerle sendikaların anlaşmaya varması üzerine 8 Temmuz Pazar sabahı sona erdi. Gazetemiz baskıya hazırlanmış günlerde, grev oylamasına gidilmemiş işyerleri de dahil olmak üzere tüm kağıt ve basım sanayi

2. Dünya Savaşı'ndan sonra Federal Almanya toprakları üstündeki en büyük ve sert sendikal savaşım olarak nitelenen 1984 toplu sözleşme anlaşmazlığı, ilk olarak 12 Aralık 1983 günü patlak verdi. 12 Aralık günü Balingen ve Hamburg kentlerinde başlayan toplu sözleşme görüşmelerinde IG Metall Sendikası 35 saatlik hafta hedefini açıkladı. Ancak işyerlerinin önüne konan bu öneri **"görüşülmeksizin"** reddedildi. Gelişmeler daha sonra şöyle oldu:

22 Aralık 1983: Kuzey-Baden - Kuzey Württemberg toplu sözleşme bölgeleri için bu kez de Stuttgart'a başlayan toplu sözleşme görüşmelerinde IG Metall sendikası bir süredir üyeleri arasında yaygın bir tanıtım kampanyası başlattığı **35 saatlik çalışma haftası** istemini, toplu sözleşmenin özü olarak ortaya koydu. Metal patronları hemen reddettiler.

16 Ocak 1984: İşverenlerin çalışma süresinin kısaltılmasına yanaşmamak kararında oldukları iyice ortaya çıktı. Toplu sözleşme görüşmelerinin ikinci oturumunda işverenler ücretlere yüzde 3,3 zam ve erken emek-

lilik önerisi ile geldiler. IG Metall ise 35 saatlik çalışma haftasını öne çıkarmaya kararlı olduğunu belirtti. Görüşmeler sonuçlanmaksızın kesildi.

6 Nisan 1984: İşverenlerin uzlaşmaz tutumuna karşı IG Metall Genel Başkanı **Hans Mayr**, 135 bin metal emekçisini uyarı grevine çağırdı. Çağrıyla yığılsın olarak uyarı metal emekçileri **6 Nisan Cuma** günü Federal Almanya'da metal sanayinin felce uğrattılar. İşçilerin katliamı ve uyarı grevi sırasında somutlanan savaşım coşkusu sendika üst yönetiminden beklenisinden çok üstündü. Ancak asıl şaşkınlık işveren kamada oldu. Daha önce bilimsel (!) araştırma sonuçlarına, kamuoyu yoklamalarına (!) işçilerin sadece yüzde 30'unun 35 saatlik haftadan yana olduğunu iddia eden patronlar, bu ilk uyarı grevindeki yığılsın katliam ve coşku karşısında yeniden toplu sözleşme görüşmelerine oturmayı yeğlediler. Ancak 17 Nisan günü Düsseldorf'a yapılan ve **"Grevden önceki Salı"** olarak nitelenen görüşmelerde de sonuç alınmadı. Grev kaçınılmaz hale geldi. Nitekim 25 Nisan Çarşamba günü IG Metall, Kuzey

Baden - Kuzey Württemberg ve Hessen toplu sözleşme bölgeleri için grev oylaması kararı aldı. Patronların güdüldüğünde bilimsel (!) araştırma enstitülerine hareket geçtiler. Dizi dizi bilimsel araştırma sonucu, sayfa 13 sayfa kamuoyu yoklaması yayınlandı. Alman televizyonu da bütün kanalları ile bu işçi düşmanı propaganda kampanyasında etkin yer aldı.

4 Mayıs 1984: Grev oylamaları başladı. Sonuç tokat gibiydi: İşçilerin yüzde 80,02'si **"grev evet"** diyor.

10 Mayıs 1984: IG Metall yönetimi Kuzey-Baden - Kuzey Württemberg toplu sözleşme bölgelerindeki işçiler için grev kararı aldı.

14 Mayıs 1984: Kuzey Baden Kuzey Württemberg'de 14 işyerinde 13 bin işçi greve çıktı.

15 Mayıs 1984: İşverenler grev yapılan işyerlerinde grevle karşı lavak ilan edileceğini, ayrıca grevden etkilenen işyerlerinde de **"soğuk lavak"** uygulamasına gidileceğini ilan etti.

18 Mayıs 1984: Sendikal savaşım sertleşirken Alman Sendikalar Birliği (DGB) 23 Mayıs'a bağlı sendikaların tüm üyelerini metal emekçileri ile dayanışma grevine çağırdı.

21 Mayıs 1984: Hessen metal işçileri de greve başladılar. Grev uygulamasına geçilen işyerleri arasında otomobil tekel OPEL de var.

22 Mayıs 1984: İşverenler, Hessen Anasası'nda lavakla yasaklanmış olmasına rağmen bu eyletle 30 bin metal emekçisini karşı lavak ilan ettiler.

28 Mayıs 1984: Ülkenin dört bir yandan Bonn'a gelen 250 bin metal emekçisi savaşın sonrasının en büyük işçi mitingini gerçekleştirdiler.

30 Mayıs 1984: Frankfurt İş Mahkemesi'nin kararına uymakla, Hessen eyletinde lavakla uğratan Hessenli 26 bin toplu metal işçisinin işbaşı yapması gerekiyor. İşverenler hemen bir üst mahkemeye itiraz ettiler.

Yeni toplu sözleşme: Değerli kazanımlar, önemli ödüller birarada

40 saatlik hafta duvarı yıkıldı! Ama...

Federal Almanya'da gerek metal işkolunda, gerekse kağıt ve basım işkolunda toplu sözleşmeler imzalandı. Böylece yaklaşık altı aydır süregelen sendikal savaşında yeni bir aşama bağlandı.

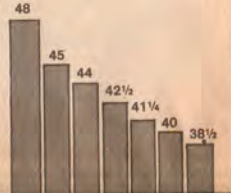
Sözleşmeler metal işkolunda arabulucu, sağ sosyal demokrat Georg Leber'in ürettiği formül çerçevesinde bağlandı. Salt sendikal savaşım olarak ve gerekleri çerçevesinde ele alındığında varılan sonuçun bir dizi olumsuzluğu ve bir dizi olumsuzluğu da birlikte içerdikleri gözleniyor. Toplu sözleşme görüşmelerinin başlangıcında çalışma süresinin kısaltılmasını "tarışmaya bile yanaşmayacakları" ilan etmiş olanca kabaklıları ve pervasızlıklarıyla ilan eden metal ve basım tekelileri tükürdüklerini yalamışlardır. 40 saatlik çalışma haftası duvarı delinmiştir. Haftalık çalışma süresi 1 Nisan 1985'den itibaren 38,5 saate indirilmiştir. Ve kim-

kağıt ki gerek çalışma süresinde haftada sadece bir buçuk saatlik kısaltma yapılması ve bunun da gelecek yıl başlayacak olması, varolan şiddetli işsizliğin pekişmesine yol açacak.

● **Haftalık çalışma süresindeki bir buçuk saatlik azaltmanın** otumtu etkiledi rasyonelizasyon ve otomatizasyonla hemen silinecek. Nitekim büyük tekelilerin (BMW, VW, Mercedes, Hoescht, Opel, Bosch) sözleşmelerinin bağlanışının ertesi günü hızla bir rasyonelizasyon ve otomatizasyon gideceklerini ve yeni işi almayı düşünmediklerini resmen açıkladılar.

● **Haftalık çalışma süresinin** (iki aylık ortalaması 38,5 saat) geçmemesi koşuluyla da olsa işyerleri için ayrı ayrı saptanmasına olanak verilmesi, aynı toplu sözleşmeden yararlanmayan işçiler arasında eşitsizlere yol açacak işyeri

Metal işkolunda çalışma saatleri

olmak üzere tüm kağıt ve basım sanayi işyerlerinde, sözleşme koşulları emekçilerin oyuna sunulacak.

Matbaa ve kağıt emekçilerinin 12 hafta sürdürdükleri eylemin sonuna IG Druck und Papier Sendikası'nın imzalaştığı ve 165 bin işçiyi kapsayan anlaşma özette şöyle:

● Haftalık çalışma süresi 1 Nisan 1985'ten itibaren 38,5 saate indiriliyor. Uygulama, 31 Mart 1987'ye kadar geçerli olacak. Çalışma süresinin azaltılması ortaya çıkan gündüz bir buçuk saatlık farkları biriktirilecek, ya haftalık, ya da 6 aylık zaman dilimlerinde ücretli izin günü olarak kullanılacak.

● Basım işkolunda haftalık olarak ödenen ücretlere, 1 Temmuz 1984'ten itibaren geçerli olmak üzere yüzde 3,3 oranında bir artış getiriliyor. 1 Nisan 1985'te ise ücretler, 31 Mart 1986'ya kadar geçerli olacak şekilde yeniden yüzde 2,2 oranında artırılıyor.

IG Druck und Papier Genel Yönetim Kurulu'nda 2 red oyuyla karşılıklı imzalanın anlaşmanın hemen ardından bir açıklama yapan Sendika Başkanı Ferlemann, "Anlaşmadaki koşulların ne yazık ki yeni işyeri açılmasına fazla bir katkısı olmayacak" dedi ve bu anlaşmayı, işçilerin işyeri yönetimine katılması (Mitbestimmung) yolunda da hiç bir ileri adım atılmadığını söyledi.

Basım ve kağıt emekçileri, arabulucu olarak seçilen CDU'lu Biedenkop'un çözüştüğü haftalarda yaptığı önerilerin reddedilmesi üzerine grevleri genişleterek sürdürdüler.

Sendikamız defalarca İçişleri Bakanlığı'na yaptığı başvuruyla rağmen, patronlar kazazetelerin dağıtımını yine polis gücüyle sağlamaya yeteldiler. Düsseldorf'da, CDU'ya yakın olarak bilinen Rheinische Zeitung'da yapılan grevde, IG Metall, HBV, ÖTV ve diğer bazı sendikaların üyeleri bina emekçileriyle birlikte gazetenin dağıtımını önlemek isteyen polis o güne kadar görülmemiş önlemler almaya kalktı. Yüzlerce polis grev lokaliyi çevirdi; dağıtım önlemek isteyen grevci işçilerin önüne demir parrmaklıklar koydu.

Frankfurter Allgemeine gazetesinin dağıtımını sağlamak içine helikopter kullanıldı. Gazetinin 4 sayılıklı çok sayısayı bayilerle ulaştırılmak isteyen helikopter, tam 17 iniş yaptı. FAZ işçileri alıya protesto ederek, geçmesi yıl hastalanan bir işçiyi hastaneye yetiştirmesi için helikopter istendğini, işverenin bu istemi geri çevirdiğini hatırlattılar.

İşçilerin bu duvarı delmiştiler. Haftalık çalışma süresi 1 Nisan 1985'ten itibaren 38,5 saate indirildi. Yeni kimsenin kuşkusuna yok ki sendikal savaşımın ödünsüzlüğü, sendikal örgütlenmenin gücü, sendikal savaşımın devrimci kavranışı ödününde bu süre daha da incedir. DPK Prezidyum üyesi Werner Cieslak'ın deyimi ile "35 saatlik hafta savaşımı bir aritmetik problemi değil bir savaşım sorunudur." Evet Federal Alman tekelilerin pekiştirme cebaladıkları 40 saatlik çalışma haftası duvarı delinmiştir. Hem oldukça kocaman bir deliktir bu. Bu yönüyle de sendikal savaşımın bu aşamasının sevindirici bir kazanımıdır. Bundan kuşku yok. Ama...

...ama toplu sözleşme ile notaklanan sendikal savaşımın parçasının perdesinin ardından bir dizi olumsuzluğu görmemek de mümkün değil. Bunlar şöyle özetlenebilir:

● Bağlılanan sözleşme, işsizliği hafifletilecek, var olan işyerlerini güvence altına alabilecek bir içerikten yoksun.

Savaş sonrası Almanya'nın toplumsal-politik en büyük, en sert sendikal savaşımını geride bıraktık. Anlaşma yapıldı, ama kavgaya bitmedi. Yarın milyon üstünde metal emekçisini grev, lokavt ve soğuk lokavtla kapsayma alan savaşım metal emekçilerini, işçi sınıfına ne getirdi? Varılan sonuç, yapılan anlaşma bir başan mıdır, yoksa bir yenilgi mi?

Önce şu gerçeği saptayalım. Ne sevinçten takla atmamıza ve bayram yapmamıza ne de üzüntüden kahramanıza ve sendikal örgütümüze sırt çevirmemize gerek yoktur. Gerçekçi bir değerlendirme yapmak istiyorsak IG Metall Genel Başkanı Hans Mayr'ın şu sözlerini altını çizmemiz gerekir: "Bu sonuç, kriz ve işsizlik ortamında toplumsal güç dengesinin bir sonucudur!"

IG Metall, metal emekçileri yığılsal işsizlik, yoğun kriz ortamında da savaşım gücü ve yeteneğine sahip olduklarını belgelemişlerdir; üstelik kapital ve kabine-nin, tüm burjuva basını ve bilimsel(!) araştırma enstitülerinin, mahkemelerin ve Federal Cemaat Dairesi gibi kamu kuruluşlarının tam bir "cephe birliği" karşısında yoğun saldırılarına rağmen...

35-Saatlik-Hafta hedefine ulaşılmasın, ancak patronların "yasak duvarı" yıkılmıştır. 40-Saatlik-Hafta metal sanayinde, bir daha geri dönmek üzere talebi karşışmıştır. Ve haftalık çalışma süresi 1,5 saat kısaltılarak 38,5 saate indirilerek yeni zamanda tam ücret denkleştirilmiştir.

İşçi hareketi, sendikal hareket savaşım sonucunun değerlendirilmesi yaparken ileri sürdüğü istemin ne kadarnı gerçekleştirilemediği değil, ne kadarnı gerçekleştirilemediği açısından hareketle değerlendirilmeli yapmalıdır. Geçişim iliriyde doğrudur. Bardak yarım ya da üçte bir doldurulabilmiştir. Önemli olan yakın gelecekte bardağın boşaltılmasını önlemek, tam doldurulmasını gerçekleştirilmesini için savaşım vermektir. Ve IG Metall Yönetim Kurulu üyesi Hans Janssen şöyle dediğinden haklıdır: "Bu 35-saatlik-Hafta hedefine doğru attığımız tek ve son adım değil, ilk adımdır."

saptanmış olanak verilmiş, aynı toplu sözleşmeden yararlanılan işçiler arasında eşitsizliklere iyi olacak. İşyeri işçi temsilciliğinin güçsüz olduğu işyerlerinde emekçilerin yükü artacak.

● Yeni sözleşme haftalık çalışma süresini 38,5 saate indirirken önümüzdeki yıllardaki gelişmelere işaret eden herhangi bir plan içermiyor. Böylece "35 saatlik hafta" hedefi tekelleşere gündemdişi bırakılma tehlikesiyle karşı karşıya.

● İşverenlerin toplu sözleşme anlaşmazlığının başından beri savunageldikleri "Flexibilierung" (esnek çalışma süresi) bir ölçüde gerçekleştirilmiş oldu. İşyerlerinde yeni sözleşme ile haftada 37 saat ile 40 saat arasında değişen sürelerde çalışılabilecek. Üstelik bu değişim haftanın beş gününe ayrı ayrı da uygulanabilecek. Bu işverenlerin "keyfi uygulamaları"na geniş olanak tanıyor.

Yılmaz KARAHASAN

Anlaşma yapıldı, ancak kavgaya bitmedi

Uzlaşma Kurulu önerisi üzerinde son söz üyeler söylemiştir. Sonuç olarakmalında hem Kuzey Württemberg/Kuzey Baden hem de Hessen bölgelerinde bu öneriyi kabul ederek grev savaşımına son verilmesine karar vermişlerdir. Ancak kavgaya bitmemiştir. Ve bugünün metal emekçileri, tümüyle işçi sınıfı ayrı emekçiler, aynı sınıf değildir artık; daha zengin bir savaşım deneyimine sahip, bilinç düzeyi daha ileri boyutlara ulaşmış bir işçisindir. Ve yerli-yabancı, kadın-erkek tüm emekçiler arası birlik ve dayanışma grev ve lokavt cephelelerinde, yürüyüş kolları ve miting alanlarında, davul-zurna sesleri karşısında, ulusal ve uluslararası işçi marşları, şarkı ve türkülerinde ve giderek birlikte çekilen halaylarda daha da pekişmiş, daha da pekileşmiştir.

İşte 7 haftalık yoğun savaşımın diğer önemli bir kazanımı da budur ve kuşçusnmemelidir.

Daha iyi bir sonuca ulaşılabilir miydi? Belki ulaşılabildi. Tabii ki yapılan anlaşmanın, birçok emekçi arkadaşımızın hakkı olarak eleştirildiği ölçüsüne yanlış da yok değil, var. Örneğin:

- 35-Saatlik-Hafta'nın belirli bir zaman aşaması içerisinde gerçekleştirilmesini öngören bir "kademeli-planı" yapılamamıştır.
- 1,5 saat kısıtlımsı çalışma süresinin, yani 38,5-Saatlik-Hafta'nın uygulamaya başlanış tarihi 1 Nisan 1985 olarak saptanmıştır.
- Kısıtlımsı haftalık çalışma süresinin uygulanmasında işyeri düzeyinde ayrıntıların "işyeri anlaşmaları" belirlenebileceği ve ortalamın 38,5 saat olması kaydıyla çalışma süresinin işyerinin belirli bölümleri, kişisel olarak emekçiler veya

emekçi grupları için 37 saatle 40 saat arasında "farklı" düzenlemelerin yapılabilmesine olanak verilmiştir.

● Özellikle burada bir yandan işverenlere değişen ekonomik koşullara ve işyeri gereklerine göre daha uygun ve esnek hareket edebileceğine mütalâ verilirken öte yandan çalışmanın ağırlık noktası işçi temsilciliğinin çalışmalarda kayınlmış ol-makta ve giderek işçi temsilciliğinin, istidham politikası açısından daha büyük görev ve sorumluluklar yüklenmektedir.

Evet, anlaşma yapılmıştır, ancak kavgaya bitmemiştir. Bu atılmada 40-saat duvarı yıkılmış, tam ücret denkleştirilmiştir gerçekleştirilmiştir, fazla mesailerin önemli ölçüde kısıtlanması, zorunlu fazla mesailerin belirli bir hacimden sonra "serbest zaman" olarak karşılması sağlanmıştır.

35-Saatlik-Hafta hedefi gündemdedir. Toplu sözleşme politikasında yeni gelişmeler sözkonusudur. Bu yeni gelişimler, her işyeri düzeyinde sendikal gücümüzü daha da artırmamızı zorunlu hale getirmektedir. Bu nedenle de sendika temsilcileri ve çalışmaları daha bir önem kazanmaktadır. Önümüzde duran en önemli görev 1985 yılı Ocak, Şubat ve Mart aylarında metal işkolunda işyerleri düzeyinde yürütülecek sendika temsilcileri seçimlerine şimdiden yoğun bir biçimde çalışmamızdır. Ve diğer bir önemli görev de, grev ve lokavt cephelelerinde, her işyeri düzeyinde sendikal savaşımın en ön safhada yeraltı yabancısı kadın-erkek emekçi arkadaşlarımızın savaşımındaki saygınlık ve etkinliklerini sendikal örgütümüz karşısında daha ileri bir saygınlık ve etkinliğe dönüştürmektir.

desi kapandı ve grevler sona erdi.

e sürüyor!

5 Haziran 1984: Hessen Eyalet İş Mahkemesi, işverenlerden yana çıktı. Lokavtu yasaklayan mahkeme kararı bozuldu. Burjuva hukukunun salt özünde değil, işleyişinde de mülkiyet düzeninden ve mülk sahiplerinden yana olduğu bir kez daha kanıtlandı.

6 Haziran 1984: Toplu sözleşme görüşmelerine yeniden başlandı ve IG Metall yönetimi ilk kez "35 saatlik hafta" hedefinden "öden vereceğini" belli etti. Sendika önerisi, ücretlere yüzde 3,3 zam ve haftalık çalışma süresinin "kademe" olarak indirilmesi biçiminde masaya kondu. İşverenler "öden"ün kokusunu aldılar ve yeni öneriyi hemen reddettiler.

12 Haziran 1984: Soğuk lokavtı uygulayan işyerlerinde işçilere, yasa gereği, İş ve İşçi Bulma Kurumları (Arbeitsamt) tarafından kısa çalışma parası ödenmesi yönündeki sendikal istemi reddeden Federal Çalışma Dairesi'nin bu tutumu Frankfurt Sosyal Mahkemesi tarafından yasaya aykırı bulunarak iptal edildi. Karar bir üst mahkeme olan Darmstadt'daki Eyalet Sosyal Mahkemesi'nde ele alınacak.

14 Haziran 1984: Grevlerin onca engellemeye rağmen sürmesi ve işçilerde, "beklenen çözüme" nin gerçekleşmemesi üzerine Metal İşverenleri Genel Birliği bir arabulucu tayin edilerek görüşmelere devam edilmesini önerdi. Metal patronlarının ciddi gelmeye yakın olduklarını bu ilk ve dize belirtisine karşılık IG Metall üst yönetimi arabulucu önerisini benimsemeye yana gitmedi.

20 Haziran 1984: Arabuluculara SPĐ sağ kanadımdan, Federal Savunma eski bakanlarından ve DGB'ye bağlı Yapı İşçileri Sendika eski başkanlarından Georg Leber tayin edildi ve görevle başladı.

26 Haziran 1984: Arabulucu Leber, önerisini hazırladı ve taraflara sundu. Öneri aslında uygulanmaz. Metal patronlarının sendikal örgütü Gesamtmetall'in elebaşları, yazarın "Süßi-Mükemmel-küçükleri" dediği ve

Grev oylaması yapıldığında gerek Baden Württemberg gerekse Hessen eyaletindeki metal emekçilerinin yüzde 80'inden çoğu "greve evet" demişlerdi. Sıra arabulucu Georg Leber'in formülü çerçevesinde sözleşme imzalanıp imzalanmamasına ilişkin oylamaya gelince Baden Württemberg'de işçilerin sadece yüzde 54'ü, Hessen'de ise yüzde 52'si "evet" dedi.

ADAM OPEL Aktiengesellschaft	BUNTESVEREINBARUNG NR. 15	Dat./Ort 1.7.1984 Frankfurt
Zwischen Betriebsrat und Geschäftsleitung der Adam Opel AG, Werk Düsseldorf wird folgende Betriebsvereinbarung geschlossen: 1. Der bezüglich der Messregelung der wöchentlichen Arbeitszeit geschlossene Tarifvertrag in der Hessischen Metallindustrie führt bei der Adam Opel AG zum Beseitigen der folgenden Mess-		

Grev kırıcıların haline köpekler bile gülüyor

Federal Almanya'da, metal işkolundaki grevler sırasında sayıları en büyük işletmelerde bile bir avucu bulmayan patron köpekleri grev kırıcı olarak çalıştılar. Arkadayan fabrika kapısında grev gözcüsü gömleğini kışınan önürlü ödevlerine başlarken, onlar gözlerini herkesten kapıp suçlarını utancı altında ezilmiş işyerine

Metal sözleşmesi neler getiriyor

Metal işkolunda toplu sözleşme anlaşmazlığı sona erdi ve sözleşme imzalandı. Arabulucu Georg Leber'in önerisi IG Metall Sendikası ve Metal İşverenleri Genel Birliği (Gesamtmittel) tarafından kabul edildi ve yaklaşık yedi haftadır süren grevler de sona erdi. Sözleşme halen Kuzey Baden - Kuzey-Württemberg ve Hessen toplu sözleşme bölgelerindeki metal işçilerini kapsıyor. Sözleşme önümüzdeki günlerde öteki toplu sözleşme bölgelerinde başlayacak olan görüşmelerde de bağlayıcı etki yapacak. Bu anlamda tüm Federal Almanya için geçerli bir sözleşme anlamı taşımakta. Federal Almanya'da çalışan Türkiye'li emekçilerin çok büyük bölümü metal işkolunda çalışıyor. Bu bakımdan yeni toplu sözleşme Türkiye'li emekçiler için önem taşımaktadır. Yeni toplu sözleşmenin özünü haftalık çalışma süresini düzenleyen maddeler ile ücret zamlarını belirleyen maddeler oluşturuyor. Tüm yüzlerce sayfalık bir belge niteliği taşıyan yeni toplu sözleşme özet olarak şöyle:

Haftalık çalışma süresi

Haftalık çalışma süresi mofalar dışında 38,5 saatir. Bu sürenin işyerlerindeki uygulanması, yukarıdaki çerçevede içinde kalmak koşulu ile her işyeri için ayrı ayrı yapılacak olan işyeri anlaşmalarıyla düzenlenir. Bu anlaşmalarda işyerinin farklı bölümleri için ve keza tek tek işçiler yada işçi grupları için haftalık çalışma süresi 37 ile 40 saat arasında kalmak koşuluyla farklı farklı saptanabilecektir. Ancak bu sürenin dengeli dağılımına özen gösterilmelidir. Keza işyerine özgü gerekler de göz önüne alınmalıdır.

Ücretler (1984 için)

Ücret ve maaşlar 1 Temmuz 1984'den itibaren yüzde 3,3 oranında yükseltilecektir.

1 Nisan 1984'den bu yana çalışmış olsun olmasın, bir iş bağı olan tüm işçilere bir defaya mahsus olmak üzere 250 Mark ödenecektir.

Ücret zamlarına ilişkin bu madde 31 Mart 1985'e kadar yürürlükte kalacaktır.

Ücretler (1985 için)

kurulda örgütü **Gözetim** in elebaşları arasında **Stihl** "Mekmellel beti" denir" ve Leber formülünün kendlirine "kabal edilililil" olduğunu söyledi.

28 Haziran 1984: IG Metall Büyük Toplu Sözleşme Komisyonu Stuttgart'ta toplandı ve Leber formülünü ele aldı. Uzun süren ve sert geçen tartışmalar sona 31'e karşı 87 oyla IG Metall üst yönetimi Leber formülünü kabul etti. Ardından da işçilerin oyma bayırladı. Kuzey Baden - Kuzey Württemberg'de işçilerin yüzde 54'ü Hessen'de ise yüzde 52'si Leber'in önderliği toplu sözleşme taslağını kabul edilmeye yönünde oy kullanınca toplu sözleşme anlaşmazlığı sona erdi.

larken onları zorlarken herkesin kapı suyunun altına ezilmiş işçilerin gıyırıyor ve "patron için" çalıştırılıyor. Sanyo'daki ki dini iman para, dini iman kar olan sermaye onların bu hizmetini takdir edecek. Rüsselsheim'daki Opel işçilerinin de grev kırılışı yapılanlar "köpekliklerini" ödüllünü pek güzel aldılar. Patron resmi bir yazı ile onlara hafiflik çalışma süresinin kısaltılmasından yararlanamayacaklarını duyurdu. Opel patronunun parlak laflar altında grev kırılarcı atığı kazığı gösteren yukarıda kupürünü gördüğünüz resmi yazıda aynen şöyle deniyor: "21 Mayıs'tan bugüne kadar işçilerin, olağanüstü fedakar bir biçimde firmamıza sunan işçiler bu uygulamamın dışında tutulacak. 40 saatlık hafta haklarını ısrarla savundukları işçi sözkonusu işçilerin bu uygulamayı anlayışla karşılayacaklarını umuyoruz..." Böylece Opel'deki grev kırılarcı hem çalışma süresinin kısaltılmasından yararlanamayacaklar, hem de bir defaya mahsus ödenen 250 markı alamayacaklar... Kısacası grev kırılarcının haline artık Rüsselsheim'ın köpekleri bile gültüyor...

Bu biçimde saptanmış olan haftalık çalışma süresi 1 Nisan 1985 tarihinde yürürlüğe girecek ve 30 Eylül 1986'ya kadar taralarca feshedilmesi istenemeyecektir. Haftalık çalışma süresi, haftanın geç gününe, hergün için eşit yada farklı farklı dağıtılabilir. Keza 38,5 saatlik çalışma süresi hesaplansın, o işyerinde ilk ayı çalışmanın hafta başına düşen ortalaması esas alınacaktır. Ancak bu ortalama, her ay kontrol edilecek ve ortalamanın 38,5 saatten fazla olması durumunda işyeri işçi temsilciliği ile derhal bir düzeltme toplantısı yapılacaktır.

(1985'in) İşkolun tümünde haftalık çalışma süresi 1 Nisan 1985'ten itibaren bir buçuk saat kısıtlanacaktır. Emekçilerin bu yüzden bir ücret kaybına uğramalarını önlemek için saat ücretleri aynı tarihten itibaren yüzde 3,9 artırılabilecek. Özet işyeri anlaşması ile çalışma süresini 38,5 saatin da altına düşürmü işyerlerinde emekçilerin ücretlerini, haftada 38,5 saat çalışan emekçilerin ücretlerinden az olmaması için bu işyeri için ek bir saat ücreti zammı yapılabilecek.

Bundan ayrı olarak 1 Nisan 1985'ten itibaren tüm ücret ve maaşlara yüzde 2 daha zam yapılabilecek.

Toplu sözleşmenin ücretlere ilişkin maddeler 31 Mart 1986'ya kadar yürürlükte kalacaktır. Bir işyerinde meslek eğitimi görenlere yapılan ödemeler 1 Temmuz 1984'ten itibaren 15 Mark ve 1 Nisan 1985'ten itibaren de 10 Mark artırılır. Bu artışlarda meslek eğitimi gören gençlerin hangi öğrenim yılında bulunduğu bakılmaz. Meslek eğitimi görenlere ayrıca bir defaya mahsus olmak üzere 65 Mark ödenir.

Fazla mesai

Haftada 10, ayda 20 saat aşmamak üzere fazla mesai yapılması mümkündür. Ayda 20 saatin de üstüne çıkılması özel bir işyeri anlaşması ile mümkündür.

Fazla mesailer ilke olarak nakten ödenir. Ancak emekçinin isteği halinde ve işyeri koşulları elverişliyse, fazla mesailerin 16 saata kadar olan bölümü ücretli izin hakkı tanınarak da ödenebilir. Böyleci bir durumda emekçiyi tannamak özel ücreti izin, fazla mesaiyi izleyen ilk üç ay içinde kullanılır.

Erken emeklilik

58 yaşını doldurmuş olan emekçiler, işveren nızası ile erken emekliye ayrılabilirler. O işyerinde be yıl çalışmış olanlar brüt ücretlerinin yüzde 65'i, 20 yıl üstünde çalışmış olanlar ise yüzde 70'ine emekli aylığı olarak alırlar.

Özel madde

Toplu sözleşme anlaşmazlığı sırasında eylem ve etkinliklerinden dolayı emekçilere herhangi bir ceza uygulamaması gidilmeyecek, gidilmişse bu geri alınacaktır.

GÖZÜYLE

Ümit KÖSEOĞLU

Milyonerlerin karşısına milyonları çekebilmek

Haftalık çalışma süresinin tam ücretle 35 saate indirilmesi ilgili toplu sözleşme kavgası, "arabulucu Leber" formülünün taraflarca kabul edilmesinden ve grev bölgelerindeki emekçilerin çoğunluğunun alınan sonuçlara "evet" demesinden sonra sona erdi.

Alınan sonuçlar doğru ve sağlıklı bir biçimde değerlendirilmek isteyenler, bu sonuçların Federal Almanya'nın politik ve toplumsal yapışından gücün dengesi bir ürünü olduğunu unutmamalıdır. Aksi halde, olaya duygusal açıdan yaklaşıldığında objektif bir değerlendirme yapılamaz olur.

Alınan sonuçlar: Patronların politik ortamın elverişli olması nedeniyle sınıf savaşını yükandan aşağıya dikta yoluyla sürdürdükleri, eylet anayasasını hiçe sayarak, yasadışı lokavt uyguladıkları, grev bölgeleri gerekçesi yüzbinlerce emekçiyi, "Parça yok-iş yok" gerekçesiyle sokacağı dokümanları bir ortamda elde edildi.

Grevin başladığı günler "Parça gelmiyor" gerekçesiyle üretimi durduran, işçilerin soğuk lokavt uygulayan VW işletmelerinin, grevin sona erdiği 2 Temmuz günü yeniden üretime başladıkları, grev bölgelerinde henüz çalışmaya başlamadan VW'nin birden bire nereden parça bulunduğu başka türlü nasıl izah edilebilir?

Alınan sonuçlar: Federal hükümetin vargüçüyle patronların yanında yer aldığı, hükümetin başı Helmut Kohl'un işçilerin hakkı istemlerini "aptalklar" olarak adlandırıyor, yerli ve yabancı basın organlarının çoğunluğunun sendika ve grevleri saldırıdır. Çalışma Bakanı Norbert Blüm'ün, Federal iş ve işçi Bulma Kurumu ile ortaklaşa emekçilerin ekmeğine-asma ambarı koyduğu, para ödemediği bir ortamda elde edildi.

Ve sonuçlar: Federal Almanya'daki sendikaların maddi ve manevi yönden çokertmek, işçi sınıfı hareketini parçalamak isteyenlere politik, ekonomik ve toplumsal taban hazırlandı, perici güçlere her türlü olanağın kolayca sağlandığı bir ortamda elde edildi.

Toplu sözleşme sonuçlarını analiz edip, değerlendirme yaparken işte bu gerçekleri göz ardı etmemelidir.

Patronların sendikaların 35 saat istemine "evet" demeyişlerinin nedeni, istemin ekonomik yükünün karşılamaç olusundan değildir. Grevler süresince Alman endüstrisinin 10 milyar Mark üretim kaybına uğraması, daha ucuza mal olacak 35 saat isteminin, bu kayınl göze alınarak kabul edilmemesi, nedenin ekonomik olmadığının en açık örneğidir.

Gerek neden baştan beri politiktır. 40 saatın işverenlere "kemikleştirilmesi" politik nedendir. Ve işçi sınıfı, onları sendikaların işverenlere, politik yapılaşma ve tüm geri ci güçlere karşı bu toplu sözleşme devresinde başanlı politik bir sinav vermiştir. Türkçeyiellerin bu savışta önemli yer sinav.

Yaralar aldığımızı inkar etmiyoruz. İz bırakmadığı iddianız da yok. İstemlerimizi tam olarak elde ettiğimiz de söylemiyoruz. Fakat işçi sınıfını, sendikaların politik yönden parçalamak isteyenlerin hevesi kursağında kalmıştır, bunu söyleyörüz.

Açık yüreklilikle söyleyelim ki, sendikaların ekonomik istemleri tam olarak gerçekleştirilmedi. Fakat aynı kararlılıkla belirtelim ki, toplu sözleşme kazanımları sadece ekonomik kazanımlara sınırlı değildir. Burada istemlerin kalıcı veya geçici sonuçlarına da bakmak gerekir.

Sendikaların toplu sözleşme politikasını yakından

izleyenler elde edilen 38,5 saatin kalıcı bir istem olduğu sonucuna varacaktır. Patronların inatla savundukları 40 saat daha yıkılmıştır. Tam ücret denkleştirmesi sağlanmıştır. Bunlar geri alamayacak kalıcı sonuçlardır. Ve bunların politik önemi, en az ekonomik yanı kadar, hatla ondan daha önemlidir.

Belirli parasal kazanımlar yanında, 58 yaşındaki emekçilere erken emeklilik olanağı da sözleşmelerin kapsamasına alınmıştır. Çalışma süresini saptayan maddenin yürürlük süresi kısa tutulmuş (30 Eylül 1986'ya kadar), işverenlerin çalışma süresi ve yıllık izinler konusunu 1990'a kadar bağlama istemleri geri püskürtülmüştür.

Burada amacımız sizlere alınan sonuçları ballandırmak değildir. Örneğin çalışma süresinin kademeli de olsa 35 saate indirilmesi sağlanamamıştır. Fakat önu açılmıştır. Alınan sonuçlara grev bölgelerinde yapılan oylamada sendika üyelerinin yüzde 35'inin "hayır" değişimin nedeni de budur.

Grev sonuçlarının grev bölgelerinde değil, grev dışı bölgelerde de dayanışmanın oranı ile belirlenmektedir, bu bölgelerde yüzlerce de dayanışma dalgasının patronların inatçı tutumlarını kırabileceğini, kamuoyu oluşturmada grev dışı bölgelerin yaşamsal önemi defalarca vurgulanmıştır.

Simdi kendimize soralım: Açaba bu görevimizi, grev bölgesi dışındakiler olarak bizler yeterli kadar yerine getirebildik mi? Gereğinde maddi kayıplara da katlanarak onlara somut dayanışma gösterebildik mi? Alınacak sonuçları yakından etkileyebileceğimizi düşünün, bunun için yeterli kadar özveri olabildik mi?

Bütün bu sorulara "evet" yanıtını verebilseniz, alınan sonuçların bu şekilde olmasını anlamak daha kolay olacaktır.

Güçler dengesini görmüyor, görmüyor, görmek istemiyorsak, içinde yaşadığımız ülkeyi politik açıdan değerlendirmiyor, değerlendirmiyor veya değerlendirmek istemiyorsak, sorunun sınıf mücadelesi olduğunu kavrayıp, "milyonerlerin karşısına milyon" çekemiyorsak, daha çok grev yasaçayacak demektir.

OKUYUCU POSTASI

Türkiye Postası

İzin dönemi
başlarken

Temmuz ayından başlayıp Eylül ayının ortasına kadar uzanan "İzin dönemi" başladı. Okurlarımızın koca bir yılın yorgunluğunu attığı bu aylar Türkiye Postası için özellikle yorucu ve sıkıntılı bir dönemdir.

Yorucudur, çünkü gazeteyi kırtanlar kadro da nöbetle olarak şöyle yada böyle bir tatil yapar. Bu zaten bir problem olan "kadro açığımız" büyütür, işimizi zorlaştırır. Ama Türkiye Postası için izin döneminin getirdiği asıl zorluk parasalardır. Hem okurlarımız hem de gazeteyi okurlara ulaştırmakla görevli temsilcilerimiz izne çıkarlar. Bu, gazete satışlarında bir miktar düşmeye yol açar. Ama daha da önemli satıştan gazetelelerin paralarını bize ulaşmasında gecikmeler olur.

İzin döneminin getirdiği bu sorunların geçen yada da yaşadığımızdan, bunlar bizim için beklenmedik şeyler değil. Ama bu yaz "yenil" olan bir durum var ki, bu ondan söz etmek istiyoruz ve bu sorunumuz aşabileceğimiz için abonelerimizden bize yardımcı olmalarını bekliyoruz.

Bildiğiniz gibi, Türkiye Postası'nın en önemli gelir kaynağı abonelerdir. Aboneleminin büyük bir çoğunluğunu abonelik süreleri her 12 sayıdır bir bitiyor. Geçen yıl ilk abone yenilemesi Eylül ayına rastlamıştı. İkinci abone yenilemesi ise geçtiğimiz Şubat ayıydı. Şimdi üçüncü abone yenilemesi bundan sonra çıkartacağımız 36. sayıma, yani Temmuz ayının sonuna ve Ağustos ayına başına rastlıyor. Bu, aboneleminizin ve temsilcilerimizin önemli bir bölümünün içinde oldukları gündür. Bu durum, satış paralarını

Döviz gelsin yeter

Ben 20 yaşında bir gençim. Yabancı düşmanlığı ile ilgili başımdan geçen bir olayı anlatmak istiyorum. Bir akşam belediye otobüsüne bindim. Söforün bileti istediğinden bana sanki düşmanymışım gibi bakıyordu. Otobüste Alman gençleri diledikleri gibi konuşuyor, bağırıyorlardı. İkinci durakta bir yabancı bindi. Otobüsün camını açtı. Açmaz olaydı... Söfor, "pencereyi kapat pls yabanci" diye adamin üzerine yürüdü. Halbuki az önce Alman gençler de bir cam açmışlardı ama söfor hiçbir tepki göstermemişti. Amanların çoğu söforün bu tutumunu desteklediler. Ben yanı yamalak Almancama birşeyler söylemeye çalıştım fakat kim ile anlatabilirsin ki? Beni dinlemeyen bile. Ve o yabancıyı söfor otobüsün indirdi.

Bu yabancı düşmanlığın küçük bir

örneğidir. Bizi bu ellere satan beylere, Federal Almanya'da yabancı düşmanlığı yok diyen, "Ben de Almanya'da yaşadım böyle birşey görmedim" diyen Dişileri Bakanı Halemöller'e sormak gerekir: "Peki, bu nedir?"

Şimdi de bir kanun çıkarp izine giden her insandan 20 Mark ayak bastı parası istiyorlar. Fakat bizim sorunlarımızla biraz olsun ilgilendikleri yok, umurlarında bile değil. Bir yandan da biz gençleri bedelli askerlik hikayesiyle sömürüyorlar. Döviz gelsin, tekeller kazansın da ne olursa olsun. Halbuki biz yurt dışında çalışan işçiler her gün hakaretlere uğruyor, horlanıyor, en ağır işlerde çalıştırılıyor. Bununla ilgilenen yok.

Muzaffer/Hellborn

Kendiliğinden
yıkılmaz

Aydın Engin dostumuz son yazılarının da "İşbirlikçi-tekelci burjuvazinin inşaatını yıkamak" konusuna değinmiş. Evet bu inşaat yıkıkmalıdır. İşçinin, emekçinin, sosyalistin, komünistin giremediği, barmadığı bir inşaat zarar getirir. Derler ya, "kenanna bak bezini, anasına bak kızını al" diye, iş faşistlerle, MHP'lerle dolu bu inşaatın değil içine girmek, insanın önünden bile geçesi gelmiyordur. Bu binanın daha dün atılan betonunu domadan yıkıkmalıdır. Sanıyorum daha birlerce kişi de benim gibi "su inşaat bir yıkıma" diye düşünüyorlar ama kendiliğinden yıkılmaz ki balyoz başına değmedikten sonra.

Özer/Strasbourg

Çektiğimiz nedir?

Ben çağ üreticisiyim. İnziden dönerlerle konuştum. Çağ almanın nasıl yapıldığını sordum. "Hiç sonra" dediler,

Burdur'da
askerlik

Avusturya'nın Innsbruck kentinde 10 senedir çalışıyorum. Askerlikimi yapmamıştım. Gençleri soyma yasası olan paralı askerlik yasasından ben de faydalandım ve iki aylık askerlik görevimi yapıp döndüm.

Bu iki aylık zaman içerisinde askerlik eğitimi ile ilgili hiçbir şey öğretilmedi. Banka yetkileri, iş kağıtları, iş girketleri bolca nüfus çektiler. Ofset basılı broşürler dağıtılar. Mesai saatleri işte böyle geçti. Akşamın yatınca kadir bir subay, "Komünistler şöyle böyle" diye, anti-Sovyet propaganda veriyordu. 12 Eylül'den önceki olayları video filmlerle gösteriyorlardı. Hepimizin uykusu gelirdi, kimse dinlemezdi. O zaman subay kızar, "Lenin'den, Marks'tan bahsedilecek uykunuz gelmez ama" diye bağırıp durdu.

Ama subayların içinde iyi niyetlileri de vardı. İlk günlerdeydi, eğitim alanında toplanmıştık, içimden bir "Federal Almanya'da komünistler siyasi örgüt kuruyor" diye başlıyor birkaç da isim veriyordu kalınca, subay ona, "Burasi askerlik yer, asker dediğünü yap-

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Grev günleri

Tavinda demirdir şimdi köhne zaman örsünde dövülür de dövülür grev günleri

Dalında karanfildir şimdi su verilişim çekilce kızanlar ha kızanlar grev günleri.

Çağdaş bir meyvedir şimdi geleceğin özünü ballanlar ha ballanlar grev günleri.

Bir ulu türküdür şimdi gonca yüreklerde çoğalır ha çoğalır grev günleri.

Cengiz Doğu/Neuburg

Cunta barışı
mahkum etti

Barışı tutuklular İstanbul'da kanyor yürüyor yarıları güvercinin mahpus gıysısında çrpıyor kırık kanatları

Barışı tutuklular İstanbul'da bayramların acılarını umudum durur mu kan bu canda grevlerinim ilikay İstanbul'um

Barışı tutuklular İstanbul'da bir bir kırıldıkça tel örgüler gökyüzü yendiğinde yurdumun gene özgür uçacak güvercinler

Mehmet Esen/Dulsburg

Harşetim

Yaşlı bir adama benzer, saçları bembeyaz

Grevdeki
işçilere

Dur! durdu işçi, şaltire elini dokunurdu. Dur! durdu hayat durdu çark, bu çark bundan böyle işçiden yana, dönmeli mutlak.

İşçi Korkmaz/Mainz

Diyan diller

Gurbet topraklarında incindiğim yer beni acı sözler Sıla midir kıvrıldığıma dağlara kar yağıyor

Sermaye mi savundüğum düzen bizi köle yapan Kardeşim mi özendiğim barış dostluk güvercini

Birlik miyiz yarım iyi belli olsun istiyorum Haksızlıklar sona erdin diyen diller beri gelsin

Yaz okuzum ölümlü yaz başkaları göğü sevecek insanları yaşamayı barışı geçleyenim yüzü gülsün

İsmail Kahraman/Stuttgart

Harşetimiz

Açılarımız ve türkülerimiz böyle kucaklaşıyorlar ki Yoksulluk ve keder bizde Öyle içledirler ki Hani ulu omurlar var ya

dir. Bu durum, satış parasını karşısındaki olağan aksama dediğimiz, "günde 5'er kilo alıyolar". 5 kilo almakla bu çay bitir mi? Çay Kurumu'ndaki yöneticiler hap MHP'liler. Eskiden çayı alp denize dökerlerdi, devlet zarar ederdi. Şimdi ise köylüleri zarar ettiriyorlar. Bizim çektiğimiz nedir? Zatiirre olmuş hasta çocuklarımızı doktora götürüp tedavi ettirmek 50 bin lira. Almanya'dakilere kolay gelir!

U.Yusuf/Hamburg

Enformasyon dergisi

Abone olmakla gazetemize daha bilçileme bir güç veren okurlarımızdan özellikle rica ediyoruz: Abone süreniz kapıcı sayda son buluyor? Eğer 36 sayda son buluyorsa, "abonemizi izn döndüğünde yenilerini" demeyin. Hemem bu sayımız efinize geçer geçmez abonemizi yenileyin ve parasını bizze gönderin. Belki izinde olduğunuz 3-4 hafta boyunca **Türkiye Postası** elinize geçmeyecek ve siz okuyamadığınız 1 yada 2 sayı için para ödemiş olacaksınız ama, bugüne kadar desteklemiş ve yaşıyışmış olduğunuz gazetenizin önemli bir sorununu aşmasına da önemli bir katkıda bulunmuş olacaksınız.

Bu vesileyle, temsilcilerimizi de abone yenilemesi için dört elle sarımları ve satış ve abone paralarını hiç zaman geçirmeden bize postalamaları konusunda uyarımış olalım.

Düşüncem odur ki, Almanca çıkartılacak aylık bir enformasyon dergisi Alman kamuoyunun bilgilendirilmesinde çok önemli bir boşluğu dolduracaktır. Sanıyorum böyle bir dergi bazı Türkiye'lilerin de işine yarayacaktır. Ayrıca, Türkiye Postası'nın Almanca "tanıtıcı" pullar çıkarması da faydalı olacaktır.

İsmail/Hamburg

Türkiye Postası'nın notu: Alman kamuoyuna aydınlatıcı bir dergi çıkartılması ve diğer araçların kullanılması elbette faydalı olacaktır. Bu konuda görüşünüzü tümüyle paylaşıyoruz. Ama bu **Türkiye Postası'nın** ilzı değil. Kaldı ki, biz olanca gücümüzü daha iyi bir **Türkiye Postası** çıkarmak için harcamaalyız. Selamlar ve öneriniz için teşekkürler.

askerlik yerisi, askerlik edokodu yapma, kas seşil" dedi.

Almanya'da Bedelli Askerlik Komitesi kurulmuş. Bu büyük bir başarı. Bölgemize henüz böyle birşey yok. Ben olmasın taraftan, çünkü gördükleri mi bu komitede açık açık anlatırım. Bu bedelli askerlik yasası tek kelimeyle genç kuşakların geleceğini karartan bir yasa. Bu yasaya evet demezsek. Bu yasa bir dönemin yüz karası olacaktır. Bu gidiş der demeliyiz. Nerede bir komite kurulmuşsa ona destek olmalıyız. Bu canilerin ve soyguncuların ellerinden böyle kurtuluruz.

H. Gedikli/Avusturya

Bir fıkra

Bir gün laf partiden açılmış. Hocaya sormuşlar, "Hadi hocam, halkçı, milliyetçi, doğruyu, efriflyi anlat da, bu Özaf'a ne oluyor? Partisine bula bula isim diye ANA'yı buldu?"
Hoca gayetor emlenler" demiş. "acaba Özaf BABA'yı ne zaman bulacak?"

Adının açıklanmasını istemeyen bir okur/Welshelm

Türkiye Postası

Türkiye Postası 15 günde bir Cuma günleri çıkar. Herausgeber: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Verantwortlicher Redakteur: Ahmet Kırdam, Zentralredaktion und Anschrift aller Verantwortlichen: 1000 Berlin 44, Donaustr. 1, Tel: 624 60 92. Herstellung: Eigenvertrieb. Druck: Henke Rollenoffset, 1 Berlin 48 Sänissstr. 49, Banka Hesabi: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 461432-100, BLZ 100 100 10 Postcheckamt Berlin-West Abone Kuşulları: Federal Almanya ve Batı Berlin'de 6 aylik (12 sayı) 30 DM, 1 yillik (24 sayı) 60 DM. Temsilciler-Fransa: Paris, Tel: 01-258 26 80, Federal Almanya: Frankfurt, Tel: 0611-68 41 98, Belçika: Brüssel, B.P. 83, Hollanda: Amsterdam, Tel: 020 942323, İngiltere: Londra, Tel: 01-340 47 39, Danimarka: København, Tel: 01-707 506, İsveç: Stockholm, Tel: 08-367 576.

saçları meydanı...
Hani ulu omurları ya...
Dallanları birbirinden ayrımsız ya...
İşte öyledir insanımızda sevgi...
Ve zulmedne karşı nefret...
Ve öfkemiz küremiş seller gibi...
Sevdamız geleceği...

Ne kadar yaşlı hasretim...
Sevgimde o kadar genç ki...
Gözlerine benzer o adamın...
O masnavi gözlerine,
su gibi parlar...
Sanki o toprağı...
canlandırılmış gibi.

Hatice A./Herne 2

bugünden kurmak...
Ve inancımız zafere öyle berrak...
Safakta karanlığı yırtan güneş gibi...
Ve düşman kapkaranlık karşıda...
Hürriyet ve aydınlık öyle hazin ki...
Ve zafere öyle yakın ki...
Bir bıçak sırtı kadar.

Özgür Kartal/Nürnberg

Dünyanın neresinde olursa olsun

İnsanları, kavgaları seviyorum
Seni sevdiğim kadar.
Memleketimi özliyorum
Seni özlediğim kadar.
Şimdi bizim burada
sahte tabiatıyla
Günde dört mevsimniyle
Deli ediyor Berlin beni.
Seni düşünüyorum, memleketimi
dünyayı, kavgamızı.
Dostları düşünüyorum
Haphanelerde işkence altında

açık grevliye dövüşenleri
Anasını babasını bekleyen
çocukları
Evlat acısıyla yanan anaları
babaları.
Dünyanın neresinde olursam
olayım
işçi sınıfıyla en ön safta
Hürriyet, barış ve kurtuluş için
Dövüşeceğim sevgilim.

Cengiz Köktürk/Batı Berlin

Türkiye Postası

Abone fişi

6 aylik (12 sayı) ☐

1 yillik (24 sayı) ☐

Tarih:

Adı-Soyadı

Adresi

Ülkesi

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Postcheckkonto 4614 32 - 100, BLZ 100 100 10 Postcheckamt Berlin-West** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzu ruşu **Türkiye Postası Abone Servisi, Donau Str. 1, 1000 Berlin 44** adresine postalayınız.

ABONE BEDELİ

	F. Almanya	Belçika	Danimarka	Fransa	İngiltere	Hollanda	İsveç
6 aylik	30.- DM	600 BF	120 kro	85 FF	8.40 £	35,-	95 kro
1 yillik	60.- DM	1200 BF	240 kro	170 FF	16.80 £	70,-	190 kro

D. Çetin

ında Manisa'da sürgün eden ölmüş Türk komünistleri. Firavınlar dönemi. Misir'den en büyük tanı - Bebek ayakbağı - Muğla'nın bir ilçesi, 3. Kapitalizm gelişme döneminde, önceleri İspanya ve Portekiz'de yaygın uygulanan, para ve altın rezervlerini olabildiğince bilyütere sermaye birikimini sağlamaya amaçlayan, dış ve iç ticaretin yüksek gümrük duvarları ile müdahalesine büyük önem veren ekonomik model - İkinci teklif şahıs zamiri, 4. Anadolu'yu işgal eden Moğol imparatorluğunun, Yıldırım Beyazıt'ı yenen ünlü imparatorunun bedeseli bir kusurundan dolayı takma adı haline gelen bir sıfat - Hatıra - Yoksulların cebi de cepkeni de öyledir, 5. Tersî Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nin resmi haber ajansının kısa yazılışı - Orta Asya Türkleri arasında müslümanlıkta önceki yaygın din olan Şamanizmde şaman yardımcısı - Pedallarla hava üfleyp, piyano benzeri tuşlarına basılarak kullanılan ve dinsen hristiyan müziğinin simgesi haline gelmiş büyük boyutlu çalgı - Döğden geçen kalıtm, 7. Tersî Almanca baş - Tersî Bina yaparken taş yada tuğlaları birleştirilerek kullanılan bulamaç - Müzik notalarının sonucunu - İnsanogulunun ilkel silahlandırılan bir, 8. Yunan mitolojisinde pek yaygın bir telli çalgı - Afet işleri o öğündür - Güneş sistemimizin dışında kalan yıldızlar arasında, dünyaya en yakın olanı, 9. İçine mermi konmaksızın top yada tüfeğin salı barut doldurularak patlatılması - İtalya yarımadasını kuzeyden güneye bölen sıradağ, 10. Yüre bir, her bir savacı ya da yarımcaşın karşısında gene bir tekini yer alması - Yüzüne bakılmayacak kadar çirkin ve iri yan (özellikle) kadın, 11. En küçük zaman birimi - Ağır, ağır biçli organlar irade dışı oynatıp durmak - Afyon kentinin Osmanlılar döneminde daha yaygın kullanılan öteki adı, 12. Şiddetli yağışların yada ani kar erimelerinin yol açtığı su taşkını - ABD emperyalizminin açık ve azgın saldırılar altında devrimini korumaya ve geliştirmeye çalışan bir Orta Amerika ülkesi - Notaların ikinci sı

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1. Denizde belli bir noktayı işaretlemeye amacıyla atılan, ucucağırlık bağlanmış, suda batmayan, genellikle göze çarpan renklerlerle boyanmış bir gemici düzeneği - Metal ya da tahtadan yapılmış su bardağı, 2. Bir işin, bir mesleğin yada bir işyerinin kidedilmesi, uzun süre emek vermiş - At, eşek gibi hayvanlara musallat olan asalak bir uçucu böcek, 3. Ortaçağ'da düşman gemisinde kürek çeken esir - Tersî İnce, uzun ve çoğu kez gözetleme amacıyla yapılmış bina, 4. Güney Amerika'da İspanyol "fatihler" in yok ettiği, çağına göre çok gelişkin bir uygarlık kurmuş bir halk - Müslüman inanınca göre öldükten sonra gidilecek olan "öteki" dünya, 5. Küçük, bazez ince uzun, tuzlu bisküvi yada piskemet - Olağan, gündelik, sıradan, 6. Yolcuların ve hayvanların konaklayabildiği bir tür otel, 7. Tersî Türkiye'de bir boyu teknelinin kısa yazılışı - Eski Anadolu evlerinde üstünde yer sofrasının kurulduğu bölüm, 7. Sıvrisnecinde daha küçük, kan emici bir sinek türü, 8. Avrupa'da burjuva demokratik devrimlerin ideolojiki temellerinin oluşturan filozofların en ünlülerinden, Hollanda kapitalizminin gelişmesine, Hollanda'daki burjuva ideolojisinin temellerinin atılmasına öncülük etmiş, laik, özgürlükçü, materyalist düşünür (ön adı: Benedict, en ünlü eseri: Tabiiyetin İhtiyacı) - Tersî Beyaz, 9. Tahta tekerik - Tersî Üzümden çekilen anaçolu, sert bir içki, 10. Tersî İstanbul Teknik Üniversitesi'nin kısa yazılışı - Tersî Rey - Fotoğraf sanatının ülkemizdeki en büyük ustasının adı (Soyadı: Güler), 11. Osmanlı döneminde sınır boylandındaki akıncı kalelerinin komutanlarına denirdi - Tersî Gözlerinin güzelliği, vücudunun inceliği ve yürüyüşünün yumuşaklığı ile ünlü bir gençlik türü, 12. Toprağa tohum sermek bitki yetiştirmek - Galatasaray klübünün kısa yazılışı - Bir cins baykuş, 13. Tersî Yabancı - Tersî Alileyi ilgilendiren, 14. Müzik - Tersî Yü, 15. Elektrikli ses yükselticilerle bağlanarak çalınan, İspanyol asıllı bir telli çalgı, 16. Nazım Hikmet'in soyadı - Yerleştirme, barındırma - İkinci nota

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAGA: 1. Büyük İklim Devrimi, 2. Avara - Aro - Abdal, 3. Leziz - İ - Biz, 4. Ayakaltı - Ad - Savaş, 5. Tiran - Alamana - 6. Ok - Acıyapan, 7. Nitrâm - Amib, 8. Keten - Asena - 9. Pik - Karmıyank, 10. Eziva - Karate, 11. Sulukule - Aram, 12. Ay - Batın - Maskara. **YUKARIDAN AŞAĞIYA:** 1. Balaton - Pala, 2. Üveyik - Ki, 3. Yazar - Nekes, 4. Ürikasit - Zub, 5. Kazan - Tekila, 6. Arnayut, 7. Kartaca - Raki, 8. Ir - İhman - Ün, 9. Mgi - Ap - Si, 10. Dolama - Ey - Em, 11. Dayanak, 12. Van - Namara, 13. Rh - Sami - Irak, 14. Tdha - Bakara, 15. Mayiet - Tan, 16. İltzam - Sinema.

yorlardı.

Bir-ikiyi içinde bütün Almanya'ya yayılan örgütün çalışmaları, o tarihlerde fotoğrafçılığa yeni bir anlayış getirdi. Özellikle o güne kadar burjuva basınının yer vermediği fabrika yaşamına ilişkin foto-haberler, örneğin çarların durumunu sergileyen fotoğraflar, işçi basınına ulaştırılıyor, burjuva basınının yalanları sergileniyordu.

Otuzlu yılların başlarında, faşist terör artınca, işçi fotoğrafçıların çalışma koşulları da zorlaştı. Naziler 1933'de itidara gelince çalışmaları illegal olarak sürdürdüler. Bu dönemde "Reporter" adlı bir de yayın organı çıkardılar. Ne yazık ki onları ne kuydukları hedefleri tam olarak gerçekleştiremediler. Bir çoğu naziler tarafından tutuldukları ve toplama kamplarına sürüldüler.

Savaş sonrası Federal Almanya'sında ilk işçi fotoğrafçı gruplarının ortaya çıkışı 1972-1973 yıllarında Köln ve Hamburg kentlerinde oldu. Daha sonraları öteki kent ve kasabalarda da kurulmuş olan fotoğraflar gruplarının birleşmesiyle 4-5 Kasım 1978 tarihlerinde "Federal Almanya İşçi Fotoğrafçı Birliği" kuruldu.

İşçi fotoğrafçıların gerek Alman Sendikalar Birliği DGB ile ve gerekse Halk Yüksek Okulları VHS ile birlikte yaptıkları çalışmaların ürünleri ve fotoğrafların görevi üzerine yapılan tartışmalar, işçi fotoğrafçıları hareketinin, burjuva fotoğraf anlayışına bir alternatif oluşturacak güce olduğunu bir kez daha kanıtladı. Sonrunkı fotoğraf makinesi ile nasıl yaşayışımızı yansıttığı, hergün yaşamı bölün ve kanaksanan olayların nasıl biçimlenip cıkarıldığı gibi konular en cank tartışma örneklerinden bazılarıdır. İşçi fotoğrafçıların görevi, bu konulardaki burjuva anlayışına karşı alternatifleri göstermektir.

İşçi fotoğrafçıları, gelişen güncel politik savaşımızda da ayak uyduramaması bilimselirdir. Örneğin 1979 yılında ve sonrasında barış savunması, yabancı düşmanlığına karşı savaşması, bir Strauss'un seçilmesine önemle konulanla üzerlerine düşen görevi yerine getirmişlerdir.

İşçi Fotoğrafçı Birliğinin yayın organı olan Arbeiter Fotografie

dergi, iki ayda bir çıkmaktadır. İçinde bulunduğumuz 1984 yılında bu dergi daha da yerine oturarak, her ay onbinlerce basılan burjuva fotoğraf dergilerine karşı bir alternatif oldu. Bu derginin ele aldığı konuların basılacıkları şöyle sıralayabiliriz:

- Grup çalışmalarını tanıtmak.
- Fotoğrafçılık konusunda bilgi aktarmak.
- Bireysel fotoğrafçılık anlayışını tartışmak.
- Fotoğrafın öteki iletişim araçları ile olan ilişkisini ortaya koymak.
- Güncel politik savaşımızda fotoğrafın işlevini tartışmak.
- İşçi fotoğrafçılığının tarihini tartışmak.
- Teknik bilgiler vermek.
- Estetik ve mizanpaı konularında çeşitli görüşleri tartışmak.

Şu yaşadığımız Federal Almanya'da hemen herkesin evinde bir fotoğraf makinesi var. Bu makineleri mizale fotoğrafçıların çekimlerini yapması yaşadığımız olaylara da doğrultmasını öğrenmeliyiz. Fotoğraf makinesi olan ve politik çalışmaları işçi fotoğrafçılarla isteyen, grup çalışmalarında hoşlanan ve bireysel çalışmayla hiçbir başarı elde edemeyeceğini anlamış herkese işçi fotoğrafçıları gruplarında çalışmaya öneririz.

"Ben yalnız başıma da politik fotoğrafçılık yapabilirim" diye düşünene grup çalışmasının yararlarını şöyle sıralayabiliriz:

- Deney alırsanız yaparak yanlışları tekrarlamamak.
- Grup içerisinde herkes birbirini yaptığı çalışmaları görüp tartışacağı için, bu hem içerik hem de biçim konusunda belli bir uzmanlık kazandıracaktır.
- Yapılan her türlü hasta grup içerisinde birlikte tartışılacağından fo-

toğraf çekilirken yapılan yanlışların nedenleri daha çabuk ve kesin ortaya çıkaracaktır.

- Sizde olmayan teknik araç ve gereçleri arkadaşlarınızdan temin etme olanakları doğacaktır.

- Fotoğrafçılık konusundaki yayınlar pahalı olduğundan, grupta ortak alınarak daha çok yaygınlaşma olanakları doğacaktır.

- Bir tek kanarik oda ile herkese çalışma olanakları sağlanacak ve gereksiz masraflardan kurtulacaktır.

Bittirirken işçi fotoğrafçıların şu düşüncesini de aktarmak isterim: "Yalnızca fotoğraf ile bugüne kadar hiç savaş kazanmadık. Ama Federal Almanya İşçi Fotoğrafçıları Hareketi'nin çalışmaları işçi sınıfının savaşımında çok önemli bir silah oldu."

Ne yapmalı?

Hesaplanan önce oturduğunuz kente bir "işçi fotoğrafçıları" grubu oluşturulması için çalışın ve buraya üye olun. Çevrenizde böyle bir grubun olup olmadığını sorun, da bilgi almak için doğrudan genel merkeze ulaşın ve görüşünüzü. Adresi şöyledir:

**Arbeiterfotografie e.V.
Welfenstr. 13 a
2800 Bremen 1**

Ayrıca Arbeiterfotografie dergisine abone olun. Bu derginin fiyatı 3 Mark'tır ve yıllık abone ücreti de 33 Mark 60 Pfennig'tir. Derginin ücretsiz bir örnek nüshasını görmek istiyorsanız, şu adrese bir mektupla başvurun:

**Arbeiterfotografie
Plambeck & Co
Druck und Verlag GmbH
Postfach 920
4040 Neuss**

FEBAG bir bildiri yayınlayarak gençlerin mücadeleyi sürdüreceklerini açıkladı

“Bedeli 15 bine indirden biz olduk 5 bine de indirteceğiz”

● Batı Berlin'deki bedelli askerlik komiteleri gençlerin askerlik sorununa gerçekten sahip çıkan tek gazetenin Türkiye Postası olduğunu belirterek gazetemizi gençler arasında geniş şekilde yayma kararını aldılar

Askerlik bedelinin 15 bin Mark'a indirilmesinin ardından Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi (FEBAG) bir açıklama yaparak, “bedeli 15 bin Mark'a indiren, biz gençlerin birlikte çalışmaları, şenlikleri, eğlenceleri ve imza kampanyalarıdır” dedi. Öte yanda FEBAG bildirisi “15 bin Mark da sorunuzu çözmez. Sorun ancak biz gençlerin dediği gibi bedel beş bine indirildiğinde, iş güvencesi sağlandığında, askerlik çağında birkaç çocuğu olan ailelere kolaylık getirildiğinde, ödenen paraları yurtdışında bizi işyeri olanakları açıldığında çözülecektir” denildi. FEBAG'ın gençlerin için daha çok çalışacağını ve bedeli 5 bine indireceklerini belirttiler. Federal Almanya'nın çeşitli kentlerinde gençler Haziran ayı içinde de bedelli askerlikle ilgili eylemlerini sürdürdüler.

KÖLN: Köln'de askerlik çağındaki gençler “bedel beş bine indirilsin, iş güvencesi sağlansın” istemiyeli 16 Haziran Cumartesi günü bir açık hava şenliği düzenlediler. Annosstraße Stollwerk önünde yapılan şenliğe 200'e yakın gencin ailelerinin yanı sıra Düsseldorf, Krefeld, N-Grevenbroich, Aachen, Bonn, Mönchengladbach, Wuppertal'dan da gençler katıldı. Açılışı Krefeld Barış Orkestrası'nın kendi besteledikleri barış türküleriyi yaptıkları şenlikte folklor, koro, saz

grupları yer aldı ve değişik yarışmalar yapıldı.

KARLSRUHE: Karlsruhe'de de geçtiğimiz günlerde yapılan çuval gösterisine 700-800 kişi katıldı; gençler bildiriler dağıtarak bedel sorununu kamuoyuna anlattılar ve 15 bin Mark'ın beş bin Mark'a indirilmesi için 200 kadar imza topladılar.

BATİ BERLİN: Öte yanda Batı Berlin'deki Türk Merkez, Kreuzberg ve Neumünster. Gençlik Evi Bedelli Askerlik komiteleri 6 Haziran günü, Türkiye Postası bürosuna ziyaret ederek, gençlerin askerlik sorununa gerçekten sahip çıkan tek gazete olarak Türkiye Postası'nı gençler arasında yayma kararı aldıklarını açıkladılar.

Hollanda'dan da sesler geliyor

NİJMEGEN: Askerlik çağındaki gençlerin bedelli askerliğe ilişkin çalışmaları Hollanda'da da giderek yaygınlaşıyor ve gençler bu amaçla komiteler oluşturup, çeşitli etkinlikler düzenliyorlar. Bu komitelerden bir tanesi olan Nijmegen AÇ-GK'si, 9 Haziran'da kültür programı da içeren bir toplantı düzenleyerek taleplerini duyurdu. Çok sayıda gencin ve ailelerinin katıldığı toplantıda yapılan konuşmalarda ve toplantı sonu alınan kararlarda bugünün koşullarında 22 bin florin olan askerlik bedelinin kesinlikle

ödenemeyeceği, bedelin beş bin florine indirilmesi gerektiği ileri sürüldü.

Kentteki iki caminin gençlerin haklı isteklerini destekleyip, vaaz sırasında duyuracaklarını belirttikleri toplantıya, T.C Daventer Başkonsolosluğu'nun davetlisi olduğu halde gelmeyişi gençler tarafından protesto edildi. Toplantıda ayrıca folklor, skeçler ve Destlar Müzik Grubu da yer aldı.

DENHAAG: Bedelin 15 bine düşürüldüğü gün yayınladığı bildiri ile bedel beş bine inmesi talebini ileri süren “Den Haag Askerlik Çağdaki Gençler Komitesi”, gençler arasında bedel tiyatrosu adıyla bir de tiyatro oluşturdu. Üç kişiyle başlayıp 10 kişiye yükselen tiyatro şimdiki dek Toprakal-Kör Topal oyununu üç kez oynadı.

Londra'dan Atlanta'ya 53 kilometrelik yürüyüş haftın seçti ve dayanışma gösterileri içinde

PKK yönetiminin cinayetleri protesto ediliyor

“Apocu”lar olarak tanınan Kürt örgütü PKK yöneticilerinin, örgüt için aylık yüzünden PKK üyesi Enver Ata'yı öldürmeleri Türk ve Kürt ıterici güçler tarafından şiddetle protesto edildi. İsveç'in Uppsala kentinde 20 Haziran günü işlenen cinayetin faili, İsveç polisi tarafından yakalandı ve PKK örgütünün üyesi olduğunu ve Enver Ata'yı parti yönetimi tarafından verilen emir üzerine öldürdüğünü itiraf etti.

Cinayet üzerine 24 Haziran günü ortak bir bildiri yayınlayan Kürtistan Ulusal Kuruluşları (KUK), Kürtistan Öncü Partisi (PKPK), Rızgari, Türkiye Kürtistan Sosyalist Partisi (TKSP) ve Tekoşin, PKK yönetimi tarafından hain ilan edilen Enver Ata'nın, bu örgütün içinde sorumlu konumlarda bulunduğu, Diyarbakır'da tutulan ağır işkenceler gördüğünü, ölü diye çöplüğe atıldığını, kaldırıldığı hastaneden yurt dışına kaçtığını ve örgüt için sorunların şiddet kullanılarak çözümüne karşı çıktığı için PKK yönetimi tarafından “hain” ilan edilerek öldürüldüğünü açıkladılar. Bu bildirinin yayınlanmasından ardından Uppsala Türk ve Kürt Halkıyla Dayanışma Komitesi, İSTİB, Dayanışma Derneği, Stockholm Kürt Derneği, İsveç Kürtistan Dernekleri Federasyonu ve Kürtistan Kultur Center de ortak bir bildiri yayınlayarak bu politik cinayeti protesto ettiler.

Her iki bildiride de, PKK örgütü-ğinden emirlerle ve zorla işlenen

Türk Ocağı'ndaki toplantı tepkilere yol açtı

Heilbronn'da MHP,Yapı Kredi ve konsolosluk işbirliği

Geçtiğimiz günlerde Heilbronn Necarsulm'daki AUDI otomobil fabrikası patronunun Türkiye'li işçiyi yakımasıyla zorlamak için başvurduğu "yırım" uygulaması konusunda Türk Ocakları lokali yapılan toplantı Stuttgart Konsolosluğu, Yayı ve Kredi Bankası'nın Stuttgart temsilcisi ve MHP yandaşları Türk Federasyonu arasında işbirliği gözler önüne serdi. "İşçilerimiz aydınlatılmalı" maskesi altında Türk Federasyonu üyesi Türk Ocakları lokali düzenlenen toplantıya Stuttgart Konsolosluğu Çalışma Ateşesi Zafer Tanin ile Yayı ve Kredi Bankası Stuttgart Bölgesi temsilcisi Yaşar Çetin'de katıldılar. Çalışma Ateşesi Zafer Tanin'in "bizi Alman kuruluşlarının ve belli mihnakların aydusunu olan işçilerin yaşamış oldukları haberler" konusunda iş aydınlatma konuşmasından sonra söz

alan Yayı ve Kredi Bankası temsilcisi Yaşar Çetin, işçilerin alacakları döviz primlerini Yayı Kredi Bankası kanalıyla Türkiye'ye aktarmaları konusunda uzun bir "reklam konuşması" yaptı.

"Vatana döviz kazandırma" görüntüsü altında yapılan bu "MHP'li banka reklamı" toplantısında, AUDI fabrikasından işçiyi temsilisi olan Tuncay Tuncay ile Fiat Topaloğlu'nun da IG Metall sendikası adına katılmaları ve konuşma yapmaları işçiyi tepkileye yol açtı. IG Metall temsilcisi Heilbronn Necarsulm Bölge temsilcisi konuşmaları ilgili bir açıklamaya, ancak, bu iki işyeri temsilcisinin adı geçen toplantıya sendika adına katılmadıklarını ve sendika tüzüğüne çiğnediklerinden ötürü de haklarında gerekli işlemleri yapılacağını açıkladı.

Londra'da Atina'ya 55 kilometre yürüyüş halindeki bir basın toplantısı düzenledi

Yunanistan'da, "Türkiye'deki tutuklulara özgürlük" yürüyüşü

Türkiye cezaevlerindeki politik tutukluların açlık grevleri Yunanistan demokratik kamuoyunda geniş yankıya yol açtı. Haziran ayı içinde Atina'nın çeşitli semtlerinde Yunanistan Komünist Partisi ve onun gençlik örgütü KNE'nin düzenlediği ve IGD'li-lerin aktif olarak katıldığı yürüyüşler yapıldı. 25-26 Haziran günü de Lavrion-Atina arasında yol boyunca yapılan konuşmalar ve halkın dayanışma gösterileri ile süren 55 kilometrelik bir yürüyüş gerçekleştirildi. Basın ve yayın organlarının büyük ilgi gösterdiği ve 15 gazetesinin büyük puntolarla verdiği yürüyüş IGD, Dev-Sol, Birlik Yolu, TKSP taraftarları, FKBDK, TKP (B) ve THKO sempatisizleri "Politik Tutuklulara Özgürlük" pankartı altında katıldılar. Yürüyüş sonunda Yunanistan Dayanışma Komitesi Türkiye Büyükelçiliği'ne ve Birleşmiş Milletler'e Türkiye'deki baskıları protesto eden birer mesaj ilettiler. Öte yandan, 3 Temmuz'da çeşitli politik eğilimlerden kadınlar çatısı altında toplanan Yunanistan İleri Anıtlar Birliği (PEME) Atina'da, Türkiye'de baskı altındaki kadımlara dayanışma için bir miting ve yürüyüş düzenledi.

Herkül'ün bülendinde de, PKK örgütünden ayrıldığı veya ayrılmak istediği için birçok insanın yaşamının tehlikeye oldukça belirlendi. Örneğin MK üyesi Resul adlı kişinin ve dört bayanın ve ayrıca Beki Karer ve 20 arkadaşının PKK tarafından tutuklandıkları, ağır işkence gördükleri ve hayattandılar endişe edildiği açıklandı. Aynı şekilde Resul'un kardeşi M. Süddik Alınok'un bıkıcağı yaralandığı, Batı Berlin'de de bir yaralama olayının yer aldığı, Mainz kentinde de Mehmet Binç'in silah zorla kullanıldığı bildirildi. Her iki bildiride de, yeni cinayetlerin önlenmesi için, Türk ve Türk bütün ilerici ve demokrat örgütleri ve işçileri, PKK yönetiminin bu cinayetlerine karşı aktif tavır almaya çağrıldı.

Mannheim'de faşistlere yer yok

Neonazi'lerin 19 Haziran günü Mannheim'da düzenlemek istedikleri toplantı anti-faşistlerin kararıyla tavrıyla öneldi. Toplantı, halen Batı Berlin-Spandau'da cezasını çekmekte olan Hitler faşizminin önemli elebaşlarından Rudolf Hess'in suçsuz olduğunu kanıtlamak üzere düzenlenmiş; bu konuda tarihsel yalanları belirlemek için Dr. Irwing adlı bir İngiliz tarihçisi de toplantıya çağrılmıştı.

Ancak DGB Mannheim bölge Başkanı Lothar Hüneke başta olmak üzere aralarında SPD, DKP ve Yeşiller'den eyalet ve kent parlametosu sayılabilecek da bulunduğu geniş bir halk kitlesi, toplantının yapıldığı Rhein-Caj'e ye iki saat önceden giderek faşistlerin ocağı girmesine olanak tanımadı. Çağrılan salona bile girmeyen genç gümek zorunda kaldılar ve bunlar olukun bir grup anti-faşist de toplantıda satılmak üzere ortaya getirilen yaklaşık 10 bin DM değerinde çok sayıda kitap, plak ve yayın malzemesini Ren nehrine attı.

İsveç'te sığınmacıların sorunları ele alınıyor

İsveç Türküleri İlerici Birliği İSTİB'nin bir süreden beri sürdürdüğü girişimler sonucunda, İsveç Hükümeti Göçmenler Bakanı Anita Gradin'in başkanlığında sığınmacıların politika ile ilgili gelecek özel bir kurul oluşturdu.

İSTİB bundan birkaç ay önce kendi lokalinde politik sığınmacıların sorunlarına ilişkin bir toplantı düzenlemişti. Toplantıya İsveç Hükümeti sekreteri Jonas Widgren, Çalışma Bakanlığı sekreteri Heralda Linton, Göçmenler Şurası, İsveç Politik Göçmenler Danışmanlığı, Ulusal Arası Af Örgütü, Kızıl Haç ve diğer ilişkin kuruluşların temsilcileri de katılmıştı. Daha sonra "İlk sığınmacı ölümüne bazı hallerde politik sığınma için başvurularak ilk ölümüne sayılmaması" konusunda görüşler Başkan Anita Gradin ile de görülen İSTİB bu konunun parlametoya getirilmesini sağladı ve bu girişim sonucunda söz konusu kurul oluşturuldu.

CÜNEYT BAŞBUĞ

Nokta

15 Dakika

Babalar günü nedeniyle tutukluların baba ve çocuklarıyla arada tek örgü olmaksızın görüşmelerine izin verildi. Babalar çocuklarına dokunmalarına günlerdir aylardır yerli-belli sarımadıkları sanılmalarına 15 dakika izin çıktı. 15 dakika sürse bile, 17 Haziran Pazar günü onbinlerce politik tutuklu her zaman yaşadıklarından çok daha değişik bir görüş geçirdiler.

Bir tarafta babalar ve çocuklar, bir tarafta çocuklar ve babalar araya dizilmiş uzun masaların üstünde diller, eller, kucaklamalar, sarımlar, hasretler, anlatılar, anlatılmayanlar, zaman bulunmaları, heyecandan hatırlanmaları doluplu bir 15 dakika yaşadılar. Uzanılan ranzalarla, atılan voltalarla tutuklular belki hiç bir zaman 15 dakikanın boyasına kısa olduğunu farketmemişlerdi. Günleri devrilsin diye itilen dakikalar durdurmaya çalıştılar.

Çocuklar arasında küçüçük olanlar da var. Kendilerini fazla alışkın olmadıkları kucaklara babalarını sorun gelmek öpücüklerine baksınlar, saçın saçın iltihalleri olan biteni. Olanlardan hiç bir şey anımadıkları kesin. Bakışlarında daha da kesin olan bir şey var ki, her şeyi anlamaya, bu dünyaya, babalarından daha iyi kavramaya aday ol-

dukları. Daha büyükle olanlar yanıtları güç sorular soruyor babalarına:

- Sen ne yaptın ki baba?
- Ne zaman geleceksin?

Çocukların hemen yanında babalar da var. Ne ufaklıklar gibi asker gışıl mahkumları kucaklarına kıçmışlar, ne onları kucaklarına almışlar. Omuzlarında sıkıca kavradıkları oğullarına kuzularına yanıtları güç sorular da soruyorlarmış. Soruların çoğu zamanla yanıtlarını buldu çöktü.

Belki ak saçlı adam oğlunun kendine çizdiği yolu hiç bir zaman anlayamamıştı. Belki çocuklarını aynı istihale yorğanı yanyana oturmış ki siyasi mahkum tutuklanmadık önce sık tartışıyorlardı. Belki hala üzerinde tartıştıkları konular var. Oysa şimdi her yere emgen olan hasret hepsini sevgilerde, küçük öpücüklerde, sarımlarda kenetlemiş.

Hasret sadece Metris'de emgen değil. Ne de sadece Mamak, Maltepe, Diyarbakır'da. Tüm ülkede emgenlik kuruyor hasret. Türkiye özgürlükleri ellerinden alınmış, onu en çok seven evlatlarını hasret duyuyor, evlatlarını hasreti kavgaları, ana-babaları, çocukları...

"Ne zaman geleceksin" diye soruyor ufaklık babasına. "Ne zaman geleceksin?" O babasına sorarken bu soruyu herkese yöneliyor. Hiç bir şekilde kaçış yok bu sorudan.

O ufaklığın babası, o ufaklıkların babaları, babaların çocukları ne zaman dönecekleri evlerine?